

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av avfallslagen och 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att avfallslagen och lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi ändras.

I propositionen föreslås det att förutsättningarna för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret ändras. Skyldigheten att ansöka om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret ska också gälla utländska avfallstransportörer och avfallsmäklare vars verksamhet sträcker sig till Finland. Avfallstransportörer som är etablerade inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som är registrerade i motsvarande avfallshanteringsregister i etableringslandet ska enligt förslaget godkännas på basis av ömsesidighet. Som förutsättning för godkännande av inhemska avfallstransportörer föreslås gemenskapstillstånd. En verksamhetsutövare vars verksamhet inte kräver trafik tillstånd eller som är etablerad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska vara tillförlitlig. De inhemska verksamhetsutövarnas tillförlitlighet utreds utifrån de fullgöranderapporter som Enheten för utredning av grå ekonomi utarbetar. Syftet med de föreslagna ändringarna är att säkerställa en så enhetlig kravnivå som möjligt för de olika aktörerna och bekämpa grå ekonomi.

Vidare föreslås det att det inrättas två nya offentliga informationstjänster. I informationstjänsten för avfallshanteringsregistret offentliggörs de avfallstransportörer och avfallsmäklare som har rätt att bedriva yrkesmässig transport eller förmedling av avfall i Finland. Av uppgifterna i producentregistret ska det inrättas en informationstjänst där det kan kontrolleras vilka producenter och producentsammanslutningar som har godkänts för anteckning i producentregistret samt deras medlemmar. Genom informationstjänsterna förbättras tillgången till information om verksamhetsutövare som är antecknade i avfallsbranschens register. Dessutom inrättas ett nytt register över uppgifterna i transportdokument för avfall. Registret bidrar till att genomföra kraven enligt EU:s lagstiftning på spårbarhet och övervakning av farligt avfall och avfall som innehåller långlivade organiska föreningar.

Genom propositionen genomförs de föresatser som ingår i den strategiska helheten ”Ett klimatneutralt Finland som tryggar den biologiska mångfalden” i regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering och som stärker Finlands roll som föregångare inom cirkulär ekonomi. Ändringarna hänför sig till den pågående utvecklingen av avfalls- och produktinformationssystemet vid miljöministeriet.

Propositionen hänför sig till den andra tilläggsbudgetpropositionen för 2022 och avses bli behandlad i samband med den.

Den föreslagna lagen om ändring av avfallslagen avses träda i kraft den 1 september 2022. De ändringar som gäller avfallshanteringsregistret och de offentliga informationstjänsterna samt lagen om ändring av lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi träder i kraft den 1 januari 2023.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning.....	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	5
2.1 Godkännande av avfallstransportörer och avfallsmäklare för anteckning i avfallshanteringsregistret	5
2.2 Trafiktillstånd för godstransport	7
2.3 Dokument som gäller avfallstransport	9
2.4 Producentregistret och uppgifter om skötseln av producentansvaret.....	10
2.5 Övriga ändringsbehov i fråga om registren och rätten att få uppgifter	11
3 Målsättning	13
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	13
4.1 De viktigaste förslagen.....	13
4.1.1 Förslag som gäller avfallshanteringsregistret.....	13
4.1.2 Förslag som gäller lämnande av de uppgifter som ingår i transportdokument	14
4.1.3 Förslag som gäller producentregistret.....	14
4.1.4 Övriga förslag som gäller registerbestämmelser och rätten att få uppgifter	14
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	15
4.2.1 Konsekvenser för företagen	15
4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna	16
4.2.3 Miljökonsekvenser.....	19
4.2.4 Konsekvenser för de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna	19
4.2.5 Konsekvenser av ändringarna i informationshanteringen.....	20
5 Alternativa handlingsvägar	23
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser.....	23
5.1.1 Alternativ som gäller förutsättningarna för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret och koncentrerings av uppgiften	23
5.1.2 Registret över uppgifter i transportdokument för avfall.....	26
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet.....	28
5.2.1 Praxis för avfallshanteringsregister i andra EU-länder	28
5.2.2 Register över uppgifter i transportdokument för avfall.....	29
6 Remissyttranden	30
6.1 Inledning	30
6.2 Ändringar i förutsättningarna och förfarandena för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret	30
6.3 Informationstjänsterna rörande avfallshanteringsregistret och producentregistret	33
6.4 Lämnande av uppgifter i transportdokument till registret och tillsynen av detta.....	33
6.5 Ändringar i andra registerbestämmelser	35
6.6 Övriga kommentarer om propositionsutkastet	36
7 Specialmotivering.....	36
7.1 Avfallslagen	36
7.2 Lag om Enheten för utredning av grå ekonomi.....	58
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	58

RP 46/2022 rd

9 Ikraftträdande.....	58
10 Verkställighet och uppföljning	58
11 Förhållande till andra propositioner.....	59
11.1 Samband med andra propositioner.....	59
11.2 Förhållande till budgetförslaget	59
12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	59
LAGFÖRSLAG	68
1. Lag om ändring av avfallslagen	68
2. Lag om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi.....	78
BILAGA	79
PARALLELTEXT	79
1. Lag om ändring av avfallslagen	79
2. Lag om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi.....	97

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

I propositionen föreslås det ändringar i avfallslagens (646/2011) bestämmelser om register och i förutsättningarna och förfarandena för godkännande av yrkesmässig transport och förmedling av avfall. Bakgrunden till beredningen utgörs av regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av avfallslagen och vissa lagar som har samband med den (RP 40/2021 rd) samt av en ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG om avfall och om upphävande av vissa direktiv (nedan *avfallsdirektivet*). Riksdagen godkände den 23 juni 2021 den lag om ändring av avfallslagen (714/2021, nedan *ändringen av avfallslagen*) som ingår i den regeringsproposition som nämns ovan. Genom propositionen genomfördes de nya EU-rättsakter som gäller avfallssektorn. Regeringspropositionen bereddes i en arbetsgrupp som tillstod den 13 februari 2019. Arbetsgruppen granskade utöver de ändringsbehov som direktivändringarna medförde också förfarandena för godkännande av avfallstransportörer och avfallsmäklare för anteckning i avfallshanteringsregistret. Arbetsgruppen överlämnade sitt betänkande till miljöministeriet den 16 september 2019.¹

När den nämnda lagen var på remiss våren 2020 kom det in rikligt med remissvar om de föreslagna bestämmelserna om avfallstransportörer och avfallsmäklare och om koncentrerings- och förvaringscentraler till en enda närings-, trafik- och miljöcentral (NTM-central). Av tidsmässiga skäl beslutades det att beredningen av de aktuella bestämmelserna senareläggs. I lagutkastet föreslogs också ny reglering om en informationstjänst för avfallshanteringsregistret och om ett nytt register som innehåller uppgifter i transportdokument. I remissvaren föreslogs det att producentregistret ska inrättas som en motsvarande offentlig informationstjänst som avfallshanteringsregistret. I denna regeringsproposition föreslås det att det utfärdas de bestämmelser som behövs för att genomföra de nämnda ändringarna. Vid beredningen av lagförslaget har hänsyn tagits till de remissvar som kommit in.

De föreslagna ändringarna hänför sig till nationella behov att utveckla avfallslagstiftningen, och dessutom kompletteras genomförandet av EU:s avfallslagstiftning med ett register över uppgifterna i transportdokument för avfall. I bakgrunden finns dessutom miljöutskottets skrivning i sitt betänkande om ändringen av avfallslagen (MiUB 3/2021 rd). Utskottet tog i sitt betänkande fasta på att när förutsättningarna för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret skärps bör de transportföretag som ska registreras vara hederliga och tillförlitliga.

Bakgrunden till lagförslaget utgörs av det nämnda projektet för ett avfalls- och produktinformationssystem, inom vilket de nuvarande riksomfattande informationssystem som används för insamling av avfalls- och produktinformation utvecklas och nya systemdelar skapas. Genom ändringarna förbättras tillgången till uppdaterade uppgifter om avfall, spårbarheten av avfallsflöden och övervakningen. Med hjälp av de uppgifter som fås från avfalls- och produktinformationssystemet främjas cirkulär ekonomi och utvecklas avfallshanteringen. Genom de föreslagna ändringarna genomförs regeringsprogrammet för Sanna Marins regering i vilket en av skrivningarna om cirkulär ekonomi och återvinning av avfall är att det avsätts behövliga resurser för utveckling av uppföljnings- och mätsystem.

¹ Information om arbetsgruppens betänkande samt de olika faserna av beredningen av regeringens proposition 40/2021, gjorda bakgrundsutredningar och konsekvensbedömningar finns i statsrådets tjänst för projektinformation på adressen <https://valtioneuvosto.fi/sv/projekt> under projektnumret YM003:00/2019 samt på miljöministeriets webbplats på <https://ym.fi/sv/avfallslagstiftningspaketet>.

Bakgrund till propositionen utgör också Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/851 av den 30 maj 2018 om ändring av direktiv 2008/98/EG om avfall. Enligt det direktivet ska medlemsländerna inrätta register för att förbättra spårbarheten och uppföljningen av farligt avfall. Enligt artikel 35 i avfallsdirektivet ska de som behandlar, samlar in eller transporterar farligt avfall eller agerar som handlare och mäklare av farligt avfall samt producenter av farligt avfall via det elektroniska systemet årligen till myndigheterna rapportera det farliga avfall som de producerar, behandlar, transporterar, samlar in eller förmedlar. För farligt avfall och, i förekommande fall, annat avfall ska det föras ett elektroniskt eller samordnade register som omfattar hela det geografiska territoriet i den berörda medlemsstaten. Även Europaparlamentets och rådets omarbetade förordning (EU) 2019/1021 om långlivade organiska föroreningar (nedan *POP-förordningen*) förutsätter att avfallsdirektivets krav på spårbarhet och kontroll av farligt avfall också ska tillämpas på avfall som innehåller långlivade organiska föroreningar (nedan *POP-avfall*). Därmed ska motsvarande uppgifter om dem lämnas till medlemsstatens elektroniska register som om farligt avfall.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Godkännande av avfallstransportörer och avfallsmäklare för anteckning i avfallshanteringsregistret

Enligt avfallslagen ska en verksamhetsutövare som bedriver yrkesmässig avfallstransport eller verksamhet som avfallsmäklare ansöka om godkännande för verksamheten. Godkännande söks hos den närings-, trafik- och miljöcentral inom vars verksamhetsområde största delen av verksamheten bedrivs. Närings-, trafik- och miljöcentralen godkänner en verksamhetsutövare för anteckning i avfallshanteringsregistret, om förutsättningarna för godkännande uppfylls. Skyldigheten att registrera avfallstransportörer grundar sig på artikel 26 i avfallsdirektivet och skyldigheten gäller utöver transportörer också verksamhet som avfallsmäklare. Med avfallstransportör avses enligt 6 § 1 mom. 13 punkten i avfallslagen var och en som ansvarar för transport av avfall. Om avfall transporteras för någon annans räkning, övergår ansvaret för att ordna avfallshanteringen enligt 30 § i avfallslagen inte till transportören. Med avfallsmäklare avses enligt 6 § 1 mom. 14 punkten i avfallslagen aktörer som yrkesmässigt köper eller säljer avfall eller förmedlar avfall eller avfallshanterings tjänster för någon annans räkning.

Även om skyldigheten att registrera sig i avfallshanteringsregistret grundar sig på den allmänna registreringskyldigheten enligt avfallsdirektivet, överlåter direktivet i praktiken genomförandet av de åtgärder som behövs för att fullgöra registreringskyldigheten helt till medlemsstaternas nationella prövning. Till följd av detta varierar kraven avsevärt mellan medlemsstaterna. De ändringar som gäller förutsättningarna och förfarandena för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret beror på de behov av att förtydliga lagstiftningen som konstaterats i praktiken, i synnerhet när det gäller godkännandet av utländska avfallstransportörer.

I 95 § i avfallslagen föreskrivs det om förutsättningarna för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret. En verksamhet godkänns för anteckning i avfallshanteringsregistret, om verksamheten bedrivs i enlighet med avfallslagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den och den bedrivs med yrkesskicklighet, verksamheten bedrivs utan att hälsan eller miljön orsakas fara eller skada, den utrustning och materiel som används i verksamheten är tekniskt ändamålsenlig, och sökanden till förmån för närings-, trafik- och miljöcentralen ställer en tillräcklig säkerhet för att garantera behörig hantering av det avfall som ska transporteras eller förmedlas. Myndigheten kan besluta att inte kräva säkerhet, om den anser att det med beaktande av verksamhetens omfattning och art är onödigt att säkerhet ställs. Som säkerhet godkänns borgen, försäkring eller en pantsatt insättning. Den som ställer säkerheten ska vara ett kreditinstitut,

RP 46/2022 rd

en försäkringsanstalt eller något annat yrkesmässigt finansiellt institut med hemort i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Det generella kravet på ställande av säkerhet enligt 95 § 1 mom. 4 punkten i avfallslagen har orsakat tolkningsproblem. Oftast har säkerheter inte krävts, eftersom det har visat sig vara svårt att identifiera den händelse som täcks med säkerheten och att fastställa säkerhetens storlek. År 2021 hade ca 3 000 verksamhetsutövare godkänts för anteckning i avfallshanteringsregistret, av vilka det krävts säkerhet av ca 200. De säkerheter som krävs har varierat mellan några tusen euro och ca 15 000 euro. På grund av tolkningsproblemen bör man överväga att ersätta bestämmelserna om säkerhet med något annat, lättare förfarande.

Med stöd av 124 § i avfallslagen ska den behöriga tillsynsmyndigheten med regelbundna intervaller och på lämpligt sätt inspektera bl.a. sådana anläggningar och företag som bedriver verksamhet där avfall transporteras yrkesmässigt eller som avfallsmäklare. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska utarbeta en plan för tillsynen över yrkesmässig transport och förmedling av avfall. Planen ska vara baserad på en bedömning av de risker och miljökonsekvenser som avfallet och avfallshanteringen medför, och den kan i allmänhet på ett ändamålsenligt sätt förenas med det tillsynsprogram som avses i 168 § 4 mom. i miljöskyddslagen (527/2014).

För behandlingen av en ansökan om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret tas det ut en prestationsavgift till staten. Avgift tas ut även för ett separat begärt utdrag (utdraget är avgiftsfritt om det ges i samband med beslutet eller en översyn av det). Också för tillsyn tas det ut en avgift. Bestämmelser om avgifterna finns för närvarande i statsrådets förordning 1259/2021, som gäller 2022.

I den gällande avfallslagen finns det inga bestämmelser om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret av en avfallstransportör eller avfallsmäklare som är etablerad i en annan medlemsstat i Europeiska unionen (EU) eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller utanför EES-området. För att transport- eller förmedlingsverksamhet ska kunna godkännas för anteckning i avfallshanteringsregistret ska verksamhetsutövaren enligt statsrådets förordning om avfall (978/2021, nedan *avfallsförordningen*) ha ett FO-nummer eller vara antecknad i handelsregistret. Enligt en tolkning i enlighet med ordalydelsen i författningarna har det ansetts att en utländsk avfallstransportör eller avfallsmäklare som inte har något verksamhetsställe i Finland inte kan godkännas för anteckning i avfallshanteringsregistret.

I Finland har man dock med stöd av principen om ömsesidigt erkännande erkänt avfallstransportörer som är etablerade i ett annat EU- eller EES-land och som är införda i motsvarande register i landet i fråga, och en sådan aktör har inte behövt ansöka särskilt om att bli införd i avfallshanteringsregistret. Avfallstransportörer som är etablerade utanför Finland har dock också godkänts för anteckning i avfallshanteringsregistret. Utländska transportföretag har antecknats i avfallshanteringsregistret som underleverantörer till ett finländskt företag (t.ex. en speditör), om ett företag som är etablerat i Finland i sin ansökan har uppgett som underleverantör ett avfallstransportföretag som är etablerat i ett land utanför EU/EES eller i EU/EES-länder och samtidigt tagit på sig ansvaret för transportörens skyldigheter enligt 95 § i avfallslagen. Tillämpningspraxisen har dock varierat och det har rått ovisshet om förutsättningarna för godkännande. Av denna anledning har det blivit nödvändigt att se över förutsättningarna för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret av utländska avfallstransportörer och avfallsmäklare. I praktiken har frågor om tolkningen gällt godkännande av avfallstransportörer i samband med internationella avfallstransporter.

Hösten 2021 fanns det 274 utländska avfallstransportörer antecknade i avfallshanteringsregistret. Största delen av dessa har antecknats som underleverantörer till finländska företag. Från

EU- eller EES-länderna har i registret antecknats 61 lettiska, 55 estniska, 30 polska, 3 litauiska, 2 svenska, 2 tyska och 2 danska verksamhetsutövare. Från länder utanför EES-området har i registret antecknats 116 ryska avfallstransportörer samt en belarusisk och en brittisk avfallstransportör.

Om även andra än i Finland etablerade avfallstransportörer och avfallsmäklare åläggs att ansöka om att bli införda i avfallshanteringsregistret, bör man samtidigt se över förfarandet enligt den gällande lagen och förutsättningarna för godkännande i registret. Våren 2019 gjorde miljöministeriet en informell enkät till närings-, trafik- och miljöcentralernas registerförare för avfallshanteringsregistret för att kartlägga vilka synpunkter de myndigheter som i praktiken sköter ärendet har på hur de gällande bestämmelserna om avfallshanteringsregistrering fungerar. I enkäten frågades bl.a. om det finns behov av att ändra de nuvarande förutsättningarna för godkännande, förfarandena för godkännande, behovet att registrera utländska avfallstransportörer i registret samt att koncentrera registreringen av utlänningar till en enda närings-, trafik- och miljöcentral. Frågan behandlades också i den arbetsgrupp som behandlade genomförandet av avfallslagstiftningspaketet, som föreslog ändringar i förutsättningarna för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret för att förfarandet ska kunna förenklas så att det närmar sig kraven i de övriga EU-länderna. Arbetsgruppen föreslog att förutsättningarna för godkännande av utländska avfallstransportörer och avfallsmäklare ska förtydligas och att uppgifterna ska koncentreras till en enda närings-, trafik- och miljöcentral. Som en förutsättning för godkännande föreslogs det att transportörerna ska ha ett sådant trafikillstånd som gemenskapslagstiftningen förutsätter eller ett CEMT-tillstånd beviljat av Internationella transportforumet, om det är fråga om avfallstransportörer från s.k. tredjeländer, alltså utanför EU och EES. I fråga om transportörer som kommer från EU- och EES-området föreslogs ömsesidigt erkännande.

2.2 Trafikillstånd för godstransport

Oavsett att den som bedriver yrkesmässig avfallstransport har godkänts för anteckning i avfallshanteringsregistret ska den också ha behövliga tillstånd för godstransport och i verksamheten ska de allmänna skyldigheter som gäller godstransport iakttas. Skyldigheten att ha trafikillstånd för verksamheten bedöms utifrån den lagstiftning som gäller trafikillstånd. För närvarande krävs det inget trafikillstånd för godkännande av avfallstransportverksamhet för anteckning i avfallshanteringsregistret. Skyldigheten att lämna uppgifter om trafikillstånd ingår dock i 45 § i avfallsförordningen. Verksamhetsutövaren ansvarar för att alla de tillstånd och registreringar som lagstiftningen förutsätter har skötts. Godstrafiken i Finland regleras av EU-förordningar och av lagen om transportservice (320/2017).

I II avd. 2 kap. i lagen om transportservice föreskrivs det om verksamhet som kräver trafikillstånd och om förutsättningarna för beviljande av tillstånd. Enligt 3 § i det kapitlet krävs det tillstånd för transport av personer eller gods på väg i förtjänstsyfte mot ersättning. Godstrafikillstånd behövs för yrkesmässig transport av gods på väg med ett fordon eller en fordonskombination med största tillåtna totalmassa på mer än en föreskriven gräns i ton. I praktiken innebär detta att t.ex. största delen av de verksamhetsutövare som transporterar avfall omfattas av kravet på godstrafikillstånd, men att avfall i viss mån transporteras också med fordon som inte kräver godstrafikillstånd. I lagen om transportservice finns särskilda bestämmelser om när tillstånd inte behövs. Utan godstrafikillstånd får t.ex. transporteras gods inom Finland med traktor vars högsta tillåtna hastighet är högst 60 kilometer i timmen. Dessutom har i statsrådets förordning om kommersiell godstrafik som utan trafikillstånd ska tillåtas på väg (274/2018) från tillståndsplikten befriats sådan annan inrikes godstransport i Finland som på grund av godsets karaktär eller den korta transportsträckan har en endast obetydlig inverkan på transportmarknaden.

RP 46/2022 rd

De villkor för beviljande av trafik tillstånd som anges i lagen om transportservice grundar sig på Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1071/2009 om gemensamma regler beträffande de villkor som ska uppfyllas av personer som bedriver yrkesmässig trafik och om upphävande av rådets direktiv 96/26/EG, nedan *EU:s förordning om trafikidkare*. Förordningen har ändrats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1055 om ändring av förordningarna (EG) nr 1071/2009, (EG) nr 1072/2009 och (EU) nr 1024/2012 i syfte att anpassa dem till utvecklingen inom vägtransportsektorn. I artikel 3 i förordningen finns bestämmelser om krav för att bedriva yrkesmässig trafik. Kraven gäller bl.a. driftställe, gott anseende, tillräcklig solvens och yrkeskunnande.

I 5 § i lagen om transportservice föreskrivs det om villkoren för beviljande av trafik tillstånd. En förutsättning är bl.a. att sökanden inte har försummat skyldigheter som hänför sig till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- eller arbetslöshetsförsäkringspremier eller till avgifter som Tullen tar ut och inte heller har andra skulder till offentligrättsliga samfund som beror på utövande av näringsverksamhet och som med avseende på sökandens betalningsförmåga är mer än ringa och sökanden inte har försatts i konkurs. Företagens tillförlitlighet bedöms utifrån de fullgöranderapporter som Enheten för utredning av grå ekonomi utarbetar.

I Finland beviljas transporttillstånd av Transport- och kommunikationsverket, som också gör bedömningar av tillförlitligheten och regelbundet övervakar att bestämmelserna iakttas. Utöver att företagets eventuella försummelser av avgifter kontrolleras, krävs det också att sökanden har gott anseende för att trafik tillstånd ska beviljas. En sökande kan inte anses ha gott anseende, om hans eller hennes anseende har äventyrats och detta visar att han eller hon är uppenbart olämplig att bedriva yrkesmässig trafik. Sökandens rykte kan äventyras av att han eller hon har dömts för vissa förseelser eller under de senaste fem åren har dömts till fängelsestraff för vissa gärningar. Vid bedömningen beaktas enligt 8 § i lagen om transportservice även miljöskydds-förseelser. I fråga om juridiska personer gäller kravet på gott anseende företagets verkställande direktör, styrelseordförande, enda ordinarie styrelsemedlem och ansvariga bolagsman.

En förutsättning för beviljande av godstrafiktillstånd är också att solvensen visas i förhållande till den verksamhet som bedrivs. Ett företag ska, för att visa sin solvens, fortlöpande kunna uppfylla sina finansiella skyldigheter under räkenskapsåret. För detta ändamål ska företaget bevisa att det varje år förfogar över eget kapital och reserver till ett värde av sammanlagt minst 9 000 euro om endast ett motorfordon används, till ett värde av minst 5 000 euro för varje ytterligare motorfordon som används och till ett värde av minst 900 euro för varje enskilt motorfordon med en tillåten totalvikt på mer än 2,5 men högst 3,5 ton.

Enligt bestämmelserna om bedrivande av yrkesmässig godstrafik får den som bedriver godstrafik transportera varor från en stat till en annan (från och till EU- och EES-området) i enlighet med särskilda transporttillstånd för vägtrafik. Bestämmelser om behövliga transporttillstånd finns i 3 kap. i lagen om transportservice. Bakgrunden till regleringen utgörs av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1072/2009 om gemensamma regler för tillträde till den internationella marknaden för godstransporter på väg (nedan *EU:s förordning om tillstånd för godstrafik*), som också har ändrats genom förordning (EU) 2020/1055. Med gemenskapstillstånd enligt EU:s förordning om tillstånd för godstrafik kan transporter utföras inom EU- och EES-området (och Schweiz) med iakttagande av cabotagebestämmelserna. Enligt EU:s förordning om tillstånd för godstrafik ska ett företag ha ett gemenskapstillstånd om det bedriver internationell trafik. Trafiktillstånd behövs dock inte t.ex. för transport av skadade eller trasiga fordon, för godstransport med motorfordon vars totalmassa underskrider den gräns som anges i förordningen eller om det transporterade godset är företagets egendom eller har sålts, köpts, hyrts ut eller hyrts, tillverkats, utvunnits, bearbetats eller reparerats av företaget, om godset flyttas inom företaget och transporten endast utgör sidoverksamhet inom företagets verksamhet.

Tillstånd som beviljas för internationell vägtrafik är transporttillstånd som beviljats på basis av ett avtal mellan två stater och Internationella transportforumets (International Transport Forum, ITF) transporttillstånd, s.k. CEMT-tillstånd (CEMT = Conférence européenne des ministres des transports/tillstånd enligt avtalet för den europeiska transportministerkonferensen). Utöver OECD-länderna hör också många stater i östra och sydöstra Europa, inklusive Ryssland och Belarus, till CEMT-medlemsstaterna.² CEMT-tillstånd godkänns som transporttillstånd för både bilateral trafik och tredjelandstrafik i alla CEMT-medlemsstater. Bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av CEMT-tillstånd finns i den av ITF godkända stadgan³. En förutsättning är bl.a. att transportföretaget har gott anseende, är solvent, har yrkeskunnande och är etablerat i någon av ITF:s medlemsstater. I samband med behandlingen av CEMT-tillstånd säkerställs också att materielen är ändamålsenlig. Tillståndet gäller ett specifikt företag och kan användas för olika fordon, men tillståndet får inte användas av olika fordon samtidigt. Tillståndet ska medföras vid körning.

CEMT-tillstånd beviljas av den lokala behöriga myndigheten. I Finland beviljar Transport- och kommunikationsverket (Traficom) tillstånd för finländska transportföretag som utför transporter utanför EES-området. CEMT-tillstånd ger ett bolag rätt att bedriva landsvägstransporter i ett annat land under högst tre färder med last, varefter fordonet ska återvända till registreringsstaten. CEMT-tillstånd beviljas årligen inom en viss tillståndskvot. Om tillståndskvoten för ett år är fylld, kan ett transportföretag under året byta tillstånd och utföra transporter med ett bilateralt transporttillstånd. Ett transportföretag kan för godstransporter ha olika tillstånd för olika lastbilar.

Med transporttillstånd som beviljats med stöd av en överenskommelse mellan två stater avses ett tillstånd som grundar sig på en bilateral överenskommelse mellan staten och en annan stat om internationell landsvägstrafik. Finland har ingått en överenskommelse om internationell vägtrafik bl.a. med Ryssland (Överenskommelse mellan Republiken Finlands regering och Ryska federationens regering om internationell landsvägstrafik, FördrS 55/2001). Enligt överenskommelsen krävs det för varje godstransport ett särskilt tillstånd som berättigar till en tur-och-retur-resa, om inte annat anges i tillståndet. De fördragsslutande parternas behöriga myndigheter sänder varandra årligen det antal tillståndsformulär för godstransporter som de har kommit överens om. Tillstånd som grundar sig på ett bilateralt avtal ger inte rätt att bedriva trafik inom landet.

Av yrkesmässiga lastbilsförare inom godstransport krävs dessutom yrkeskompetens (27 § i lagen om transportservice). Vid transport av farliga ämnen (mängder som överstiger de begränsade kvantiteterna) ska föraren också ha ett ADR-körtillstånd (SRF om körtillstånd för förare av fordon som transporterar farliga ämnen, 401/2011). Körtillståndet gäller både inrikes och internationell befordran (ADR-avtalsstater).

2.3 Dokument som gäller avfallstransport

Enligt 121 § i avfallslagen ska avfallsinnehavaren innan avfallstransporten inleds upprätta ett transportdokument för farligt avfall, POP-avfall, slam från slamavskiljare och slutna tankar, slam från sand- och fettavskiljningsbrunnar, förorenad mark och bygg- och rivningsavfall, frånsett icke-förorenad mark, som transporteras och överlämnas till en mottagare som avses i 29 §.

² Uppgifterna om ITF:s medlemsstater finns tillgängliga på adressen <https://www.itf-oecd.org/member-countries>.

³ ITF(2015)3/FINAL, finns tillgänglig på adressen https://www.itf-oecd.org/sites/default/files/docs/itf201503fe_1.pdf.

Transportdokumentet ska innehålla för övervakningen och uppföljningen behövliga uppgifter om avfallens typ, beskaffenhet, mängd och ursprung samt leveransplatsen, leveransdatumet, behandlingssättet på leveransplatsen och transportören. Skyldigheten att upprätta ett transportdokument gäller avfallstransporter i Finland. På internationella avfallstransporter tillämpas avfallstransportförordningen. Enligt avfallslagens 121 a §, som trädde i kraft den 1 januari 2022, ska ett transportdokument upprättas elektroniskt och med avvikelse från detta kan transportdokumentet upprättas på papper, om det inte finns förutsättningar för att upprätta ett elektroniskt dokument. Det har redan tidigare varit möjligt att upprätta transportdokumenten elektroniskt och enligt en grov uppskattning används elektroniska transportdokument redan för en betydande del av transportererna. Det finns flera tjänster som tillhandahåller elektroniska transportdokument.

Tillsynsmyndigheterna enligt avfallslagen har med stöd av 122 § i den lagen rätt att på begäran för tillsynen över verksamheten få uppgifter om transportdokument. I samband med transporter eller inspektioner av anläggningar begärs det sporadiskt att transportdokument ska läggas fram, men uppgifterna lagras normalt inte i myndigheternas datasystem. Miljötillståndspliktiga aktörer ska på det sätt som förutsätts enligt de uppföljnings- och kontrollvillkor som ingår i miljö-tillståndet lämna tillsynsmyndigheten uppgifter om avfallet för att uppgifterna ska kunna föras in i det datasystem för miljövarldsinformation som avses i 222 § i miljöskyddslagen, men uppgifterna i fråga är inte per transportdokument utan årliga sammanställningar.

Enligt gällande lagstiftning rapporterar miljötillståndspliktiga aktörer uppgifter om farligt avfall och POP-avfall till myndigheterna. Uppgifterna ska dessutom på begäran lämnas till myndigheten. De gällande skyldigheterna motsvarar inte till alla delar kraven i artiklarna 17 och 35 i avfallsdirektivet eller artikel 7 i POP-förordningen, och de datasystem som används möjliggör inte lagring av alla de uppgifter om farligt avfall och POP-avfall som förutsätts i dessa rättsakter. Övervakningen av farligt avfall, POP-avfall och annat avfall som omfattas av skyldigheten att upprätta ett transportdokument kan effektiviseras genom att ålägga verksamhetsutövarna att anmäla uppgifterna i transportdokumentet till ett register som inrättas för ändamålet och genom att utnyttja elektroniska transportdokument för insamling av registeruppgifter.

2.4 Producentregistret och uppgifter om skötseln av producentansvaret

Enligt 142 § i avfallslagen för Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland ett producentregister med uppgifter om ansökningar enligt 101 § och de beslut som fattats med anledning av dem och om anmälningar enligt 105 §. Dessutom för Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland en i datanätet allmänt tillgänglig uppdaterad förteckning över de producenter och producentsammanslutningar som godkänts för anteckning i producentregistret. I förteckningen antecknas producentens eller producentsammanslutningens namn och FO-nummer samt de produkter som producentens eller producentsammanslutningens ansvar gäller.

I 101 § i avfallslagen avsedda ansökningar om godkännande för anteckning i producentregistret från producenter, producentsammanslutningar och de ansvariga för retursystem för dryckesförpackningar görs med hjälp av en elektronisk blankett eller pappersblankett. Anmälningar enligt 105 § till producentregistret är anmälningar från en i producentregistret godkänd producentsammanslutning eller en ansvarig för ett retursystem för dryckesförpackningar om producenter eller medlemmar, vilkas skyldigheter enligt avfallslagen producentsammanslutningen eller den som svarar för retursystemet sörjer för. Om uppgifterna förändras ska också detta anmälas till registret. För närvarande lämnas uppgifterna i valfri form, t.ex. med hjälp av excel eller e-post. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland lagrar och uppdaterar uppgifterna om ansökningar och anmälningar i sitt ärendehanteringssystem. Det föreslås att producentregistret ska utvecklas

så att ansökningarna och anmälningarna av medlemsuppgifter samt uppdateringen av dessa uppgifter i fortsättningen sker elektroniskt via en e-tjänst och så att Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland kan förvalta uppgifterna i registret.

I enlighet med 63 § 2 mom. i avfallslagen ska en producentsammanslutning dessutom i ett allmänt datanät föra en uppdaterad förteckning över sina ägare och över producenter som har överfört sitt producentansvar på sammanslutningen. I förteckningen ska antecknas medlemmens namn och företags- och organisationsnummer samt uppgifter om de produkter som medlemmen släpper ut på marknaden. Dessutom ska producentsammanslutningen publicera uppgifter om anslutnings- och årsavgifterna samt om återvinningsavgifterna per enhet eller ton.

I nuläget är uppgifterna om de producenter som fullgör uppgifter gällande producentansvaret, producentsammanslutningarna och de ansvariga för retursystem för dryckesförpackningar utspridda och svåra att hitta i datanätet. I och med utvecklingen av producentregistret är avsikten att de uppgifter som förts in i registret i fortsättningen ska publiceras med hjälp av en lättanvänd och centraliserad informationstjänst. I informationstjänsten uppdateras uppgifterna elektroniskt direkt ur registret, så inga separata pdf-förteckningar behöver publiceras och förvaltas manuellt i datanätet.

2.5 Övriga ändringsbehov i fråga om registren och rätten att få uppgifter

I avfallslagen finns det bestämmelser om flera avfallshanteringsregister som innehåller personuppgifter. Till avfallshanteringsregistren hör enligt 142 § i avfallslagen det register över internationella avfallstransporter som förs av Finlands miljöcentral och det avfallshanteringsregister som förs av närings-, trafik- och miljöcentralerna och i vilket uppgifter om godkända avfallstransportörer och avfallsmäklare registreras. Avfallshanteringsregistret innehåller också de uppgifter som ingår i de 100 § i avfallslagen avsedda anmälningarna om yrkesmässig avfallsinsamling och som förs in i registret av den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten. Avfallslagens 142 § omfattar även det producentregister som förs av Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland. Nämda register utgör en del av det datasystem för miljöförvaltningsinformation som avses i 222 § i miljöskyddslagen, och de som för registren är enligt 222 § i den lagen också personuppgiftsansvariga för de register som de för.

Utöver registren enligt 142 § i avfallslagen finns bestämmelser om datasystem som innehåller personuppgifter i 143, 143 a och 143 b § i avfallslagen. Avfallslagens 143 § innehåller bestämmelser om ett register över avfallstransporter. Registret förs av den kommunala avfallshanteringsmyndigheten. I och med ändringen av avfallslagen fick den kommunala avfallshanteringsmyndigheten i uppgift att föra ett register också över småskalig behandling av bioavfall på fastigheten. I 143 § i avfallslagen föreskrivs det också om bevaringstider för och utlämnande av uppgifter som lagrats i registret. Personuppgifter som den kommunala avfallshanteringsmyndigheten antecknat i registret i fråga om avfallstransporter och behandling av bioavfall ska bevaras i fem år från det att anteckningen gjordes.

I 143 a § i avfallslagen föreskrivs det om dataplattformen för avfall och biflöden (det s.k. Materialtorget) och i lagens 143 b § om rätten att få uppgifter ur dataplattformen. Dataplattformen för avfall och biflöden används för konstaterande av det bristande utbud av andra tjänster som förutsätts för kommunal avfallshantering i andra hand, för hantering och behandling av uppgifter om avfallshanteringstjänsten samt för uppföljning av och tillsyn över tjänsten. Plattformen kan även användas för annan handel med avfall och biflöden. Motiva Oy förvaltar dataplattformen och är också den personuppgiftsansvarige som avses i den allmänna dataskyddsförordningen. Dataplattformen utvecklas i samarbete med miljöministeriet.

Utöver de ovannämnda registren har närings-, trafik- och miljöcentralerna sedan 2012 använt ärendehanteringssystemet USPA. Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter, nedan *utvecklings- och förvaltningscentret*, svarar för utvecklingen och det tekniska underhållet av systemet. I USPA registreras uppgifter om ärenden som inlett hos myndigheter och om avgöranden som gjorts i dem eller om andra åtgärder. Dessutom används ärendehanteringssystemet bl.a. för förmedling av, arkivering av och rapportering om handlingar.

Europaparlamentet och rådet har antagit förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *den allmänna dataskyddsförordningen*. Förordningen har tillämpats sedan den 25 maj 2018. Den allmänna dataskyddsförordningen kompletteras av dataskyddslagen (1050/2018) som allmän lag. I lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), nedan *offentlighetslagen*, föreskrivs det om rätten att ta del av myndigheternas offentliga handlingar samt om tystnadsplikt för den som är verksam vid en myndighet, om handlingssekretess samt andra för skyddande av allmänna och enskilda intressen nödvändiga begränsningar av rätten att ta del av en handling och föreskrivs det om myndigheternas skyldigheter för att lagens syfte ska nås. I lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019), nedan *informationshanteringslagen*, föreskrivs det om utnyttjandet av informationsmaterial, informationsmaterialets interoperabilitet samt om överföring av information via ett tekniskt gränssnitt och en elektronisk förbindelse.

Bestämmelserna i 142 § i avfallslagen motsvarar inte till alla delar kraven i den allmänna dataskyddsförordningen eller grundlagsutskottets nyaste utlåtandepraxis om skyddet av personuppgifter. Av avfallslagen bör det tydligare framgå vem som är personuppgiftsansvarig för registren, för vilka ändamål uppgifterna i registren används och till vem uppgifter får lämnas ut.

Även rätten till information enligt 143 § i lagen behöver ses över. Utlämnandet av uppgifter ur registret över avfallstransporter och behandling av bioavfall har begränsats till uppföljning och rapportering av avfallshanteringen. Genom ändringen av avfallslagen ändrades bestämmelserna om ordnande av fastighetsvis avfallstransport så att kommunen i regel ordnar fastighetsvis transport av det avfall som den ansvarar för, med vissa undantag. Kommunen kan dock överföra avfallshanteringen till ett bolag som kommunen äger. För att den avfallstransport som överförs på kommunens ansvar ska kunna ordnas smidigt i och med att omorganiseringen av den fastighetsvisa avfallstransporten, behöver rätten att få uppgifter ur registret förtydligas. I praktiken har det förekommit några situationer där den kommunala avfallshanteringsmyndigheten inte har lämnat ut behövliga uppgifter ur transportregistret till den kommunala avfallsanläggningen.

I samband med ändringen av avfallslagen ändrades bestämmelserna om separat insamling och transport av förpackningsavfall från boende och infördes en s.k. samarbetsmodell. Producent-sammanslutningen för förpackningsproducenter och kommunerna avtalar om ordnande av separat insamling av förpackningsavfall och om de ersättningar som producent-sammanslutningen betalar kommunerna för separat insamling och transport som ordnas av dem. Förpackningsproducenterna svarar för kostnaderna för kommunernas separata insamling av förpackningar från sådana fastigheter som enligt avfallsförordningen omfattas av skyldigheten till separat insamling. Enligt 49 a § i avfallslagen ska kommunerna och producenterna genom ett riksomfattande avtal komma överens om den fastighetsvisa insamlingen. Om ett avtal inte uppstår, medlas ärendet under ledning av miljöministeriet. Om medlingen inte leder till att ett riksomfattande avtal uppstår inom sex månader, ska förpackningsproducenterna inom tre år från det att medlingen avslutades ordna den separata insamlingen av förpackningsavfall från bostadsfastigheter

i enlighet med avfallslagens 49 c §. För att en producentsammanslutning för förpackningsproducenter i en sådan situation ska kunna ordna separat insamling av förpackningar, behöver den av kommunen få uppgifter om de fastigheter från vilka förpackningsavfall har avhämtats. Detta förutsätter också att rätten att få uppgifter ur avfallstransportregistret utvidgas.

3 Målsättning

Syftet med förslagen till ändring av avfallshanteringsregistret är att förtydliga verksamhetsförutsättningarna för utländska avfallstransportörer och avfallsmäklare i Finland och att effektivisera förfarandena för godkännande av dem genom att koncentrera behandlingen av ansökningarna till en enda närings-, trafik- och miljöcentral. Ett syfte är också att lätta på den regleringsbörda som hänför sig till ansökan om registrering genom att slopa bestämmelserna om säkerheter och samtidigt säkerställa lika konkurrensförutsättningar för verksamhetsutövarna och bekämpa grå ekonomi.

Syftet med informationstjänsterna för avfallshanteringsregistret och producentregistret är att förbättra den offentliga tillgången till information om verksamhetsutövare som är införda i avfallsbranschens register och samtidigt minska snålskjutsåkandet när det gäller producentansvaret. Syftet med informationstjänsterna är också att förbättra förutsättningarna för tillsyn.

Syftet med registret över uppgifter i transportdokument och bestämmelserna om det är att komplettera genomförandet av EU:s avfallsdirektiv och förbättra tillsynen och uppföljningen av transporter av avfall som omfattas av skyldigheten att upprätta ett transportdokument (bl.a. farligt avfall och POP-avfall) samt kunskapsunderlaget om sådant avfall.

Ett ytterligare syfte med propositionen är att göra de kompletteringar i avfallslagens bestämmelser om register som föranleds av den allmänna dataskyddsförordningen, den nationella lagstiftningen om skydd för personuppgifter och grundlagsutskottets senaste tolkningspraxis. Samtidigt strävar man efter att förtydliga de personuppgiftsansvarigas ansvar och förbättra dataskyddet för fysiska personer.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

4.1.1 Förslag som gäller avfallshanteringsregistret

I propositionen föreslås det att förutsättningarna för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret ändras i fråga om både inhemska och utländska verksamhetsutövare. En avfallstransportör som är etablerad i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller utanför EES-området i en s.k. tredjestat och vars verksamhet sträcker sig till finskt territorium ska i regel ansöka om godkännande för anteckning eller om anteckning i avfallshanteringsregistret. En avfallstransportör som är etablerad i en annan EU- eller EES-stat och som har antecknats i ett motsvarande register på sin hemort ska kunna antecknas i avfallshanteringsregistret på basis av ömsesidigt erkännande. Ömsesidigt erkännande ska dock inte gälla avfallsmäklare.

Som en ny förutsättning för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret föreslås trafiktillstånd för de aktörer vars verksamhet kräver trafiktillstånd. Ställandet av säkerhet ska enligt förslaget slopas och i stället ska det föreskrivas om vissa åtgärder i anslutning till fullgörandet av lagstadgade skyldigheter för att säkerställa sökandens tillförlitlighet som en del av

beslutsprövningen. Med tanke på en jämlik konkurrens inom avfallsbranschen och bekämpningen av grå ekonomi är det viktigt att de företag som är verksamma i branschen fullgör sina lagstadgade skyldigheter. Myndigheten ska i myndighetsregistren kontrollera att en avfalls-transportör som ansöker om att bli införd i avfallshanteringsregistret och en avfallstransportör som är införd i registret inte har betydande försummelser som hänför sig till lagstadgade avgifter, utskningsskulder eller har försatts i konkurs. Det är dock inte nödvändigt att utreda fullgörandet av skyldigheterna när det gäller avfallstransportörer som har trafiktillstånd, eftersom de genomgår en bedömning av tillförlitligheten som en del av beviljandet av trafiktillstånd och deras fullgörande av skyldigheterna följs upp regelbundet.

Det föreslås att vissa uppgifter i anslutning till avfallshanteringsregistret koncentreras till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland ska svara för godkännandet av utländska avfallstransportörer och avfallsmäklare för anteckning i avfallshanteringsregistret och för anteckning av sådana i registret samt administrera det tekniska underhållet för och utvecklingen av avfallshanteringsregistret.

Av uppgifterna i avfallshanteringsregistret ska det enligt förslaget inrättas en offentlig informationstjänst. Informationstjänsten ska publiceras i det allmänna datanätet och kunna användas av alla som behöver den. I informationstjänsten kan man kontrollera om en viss avfallstransportör eller avfallsmäklare har rätt att bedriva yrkesmässig transport eller förmedling av avfall i Finland och vilket avfall godkännandet gäller. Informationstjänsten kan också användas som en söktjänst för att hitta en lämplig avfallstransportör eller avfallsmäklare. I informationstjänsten kan sökas en i registret införd verksamhetsutövare som transporterar eller förmedlar vissa avfallstyper inom ett visst område.

4.1.2 Förslag som gäller lämnande av de uppgifter som ingår i transportdokument

De krav som i avfallsdirektivet och POP-förordningen ställs på elektronisk rapportering om farligt avfall och POP-avfall ska kompletteras genom att det från ingången av september 2022 krävs att uppgifterna i det transportdokument som används vid avfallstransporter ska lämnas till det register om vilket föreskrivs i avfallslagen. Registret förbättrar uppföljningen, övervakningen och spårbarheten av det avfall som omfattas av skyldigheten att upprätta ett transportdokument, alltifrån produktionen till den slutliga behandlingsplatsen.

4.1.3 Förslag som gäller producentregistret

Det föreslås att det av uppgifterna i producentregistret inrättas en ny informationstjänst där det är möjligt att få uppgifter om de producenter, producentsammanslutningar, behöriga ombud och medlemmar i producentsammanslutningarna som har godkänts för anteckning i producentregistret samt uppgifter om hur producentansvaret har skötts. Informationstjänsten ska publiceras i det allmänna datanätet och kunna användas av alla som behöver den. Enligt förslaget ska informationstjänsten ersätta den skyldighet Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland har att föra en allmänt tillgänglig uppdaterad förteckning över de producenter och producentsammanslutningar som godkänts för anteckning i producentregistret.

4.1.4 Övriga förslag som gäller registerbestämmelser och rätten att få uppgifter

Bestämmelserna om register i avfallslagen ska enligt förslaget kompletteras så att de motsvarar de nuvarande kraven på behandling av personuppgifter. Det föreslås att bestämmelserna om registren för avfallshantering och producentregistret kompletteras med bestämmelser om den personuppgiftsansvarige och registrens användningsändamål, och dessutom ses rätten att få uppgifter över. Det föreslås också bestämmelser om att sådana kommunala avfallsbolag till

vilka kommunen har överfört avfallshanteringsavgifter ska ha rätt att få uppgifter ur det register över avfallstransporter och behandling av bioavfall som förs av den kommunala avfallshanteringsmyndigheten. Rätten att få uppgifter underlättar ordnandet av separat insamling av avfall. Det föreslås att producentsammanslutningar för förpackningsproducenter ska ha rätt att få uppgifter ur transportregistret om de fastigheter från vilka förpackningsavfall avhämtas. Genom rätten att få uppgifter förbereder man sig för en situation där den separata insamlingen av förpackningsavfall överförs från kommunens ansvar till producentsammanslutningen för förpackningsproducenter, om kommunen och producentsammanslutningen inte når ett sådant avtal som avses i 49 a § i avfallslagen.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Konsekvenser för företagen

Företag som bedriver transport och förmedling av avfall

När förutsättningarna för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret ändras ska de avfallstransportörer och avfallsmäklare som redan finns i registret ansöka om ett nytt godkännande, om företaget har för avsikt att fortsätta transporten eller förmedlingen av avfall. Ansökan om godkännande orsakar företagen en del administrativt arbete och kostnader. Det föreslås en övergångsperiod på tre år för inlämnande av en ny ansökan. Utdragen ur avfallshanteringsregistret ses för närvarande över vart tredje år. Den långa övergångstiden gör det möjligt för företagen att i stället för att kontrollera utdraget ansöka om ett nytt godkännande vid tidpunkten för nästa kontroll. För beslutet tas det ut en avgift vars storlek fastställs årligen genom förordning av statsrådet. År 2022 uppgår prestationsavgiften till 590 euro. Prestationsavgiftens storlek 2023 justeras så att den motsvarar den mängd myndighetsarbete som den föreslagna regleringen medför. Slopan det av kravet på säkerhet i anknytning till förutsättningarna för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret frigör däremot de medel som verksamhetsutövarna reserverat för säkerheten för annat bruk. I avfallshanteringsregistret har antecknats ca 3 000 företag som transporterar eller förmedlar avfall. Säkerhet har krävts av uppskattningsvis 200 företag. Säkerheternas storlek har varierat mellan några tusen euro och ca 15 000 euro. Säkerheter som är betydligt större än detta har kunnat krävas av riksomfattande aktörer.

Även sådana utländska avfallstransportörer som antecknats i avfallshanteringsregistret som underleverantörer till finländska företag eller som godkänts på något annat sätt ska hos Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland ansöka om godkännande av verksamheten senast ett år efter det att bestämmelserna har trätt i kraft. I avfallshanteringsregistret har antecknats ca 270 utländska avfallstransportörer. Dessa verksamhetsutövare orsakas motsvarande administrativt arbete och kostnader som de finländska verksamhetsutövarna. Avfallstransportörer från länder utanför EES och avfallsmäklare från EU- och EES-området ska dessutom i etableringslandet skaffa ett intyg som påvisar deras tillförlitlighet och lämna intyget till myndigheten i samband med ansökan.

I fråga om avfallstransportörer inom EU- och EES-området är förfarandet lättare. De kan ansöka om en på ömsesidigt erkännande baserad anteckning i avfallshanteringsregistret genom att till närings-, trafik- och miljöcentralen lämna in ett intyg över anteckningen i motsvarande register i sitt hemland. För en anteckning i avfallshanteringsregistret tas det ut en avgift. Eftersom ömsesidigt erkännande är ett nytt förfarande, har avgiftsbeloppet ännu inte bestämts. Skyldigheten att ansöka om anteckning i avfallshanteringsregistret gäller de ca 100 avfallstransportörer från EU- och EES-länderna som var införda i avfallshanteringsregistret 2021, om deras verksamhet fortsätter i Finland. Det bör dock noteras att transportörer från EU- och EES-länderna inte tidigare har varit skyldiga att ansöka om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret i

Finland och det är fullt möjligt att det från EU- och EES-länderna också kommer nya ansökningar från transportörer vars verksamhet redan nu sträcker sig till finskt territorium.

Lämnande av uppgifter i transportdokument till registret

Lämnandet av uppgifterna i transportdokumenten till myndighetens elektroniska system medför en del administrativt arbete för de verksamhetsutövare som deltar i transporterna av sådant avfall som omfattas av skyldigheten att upprätta ett transportdokument (farligt avfall, POP-avfall, slam från slamavskiljare och slutna tankar, slam från sand- och fettavskiljningsbrunnar, förorenad mark och bygg- och rivningsavfall). I och med ändringen av avfallslagen trädde en skyldighet för dem som deltar i avfallstransporter att ta i bruk elektroniska transportdokument redan i kraft vid ingången av 2022.

Företag som redan har ett eget elektroniskt system för transportdokument samt leverantörer av kommersiella system för transportdokument orsakas en engångskostnad för genomförandet av ett gränssnitt med hjälp av vilket uppgifterna i transportdokumenten kan överföras till myndighetsregistret. Det är svårt att uppskatta storleken på denna engångsutgift, men den kan variera från några tusen euro till några tiotusen euro beroende på det system som används.

Om avfallsinnehavaren eller avfallstransportören har använt sig av ett transportdokument i pappersform, är denne skyldig att föra in uppgifter om varje transport i registret via ett gränssnitt för ärendehantering eller genom att avtala med Finlands miljöcentral om lämnandet av uppgifterna. Den administrativa börda som detta medför kan man undvika genom att ta i bruk elektroniska transportdokument från vilka uppgifterna lämnas via ett gränssnitt. Planeringen av användargränssnittet har varit användarorienterad och avsikten är att gränssnittet ska vara så lätt att använda som möjligt inom ramen för informations säkra lösningar.

Ibruktagande av informationstjänster

Ibruktagandet av informationstjänsterna medför ingen administrativ börda för företagen, eftersom uppgifterna i informationstjänsterna söks ur myndigheternas register. Företagen kan dock utnyttja informationstjänsterna för att säkerställa att de samarbetar med sådana aktörer som på tillbörligt sätt sörjer för vissa skyldigheter enligt avfallslagen. Företagen kan t.ex. vid upphandling av avfallshanterings tjänster kontrollera om avfallstransportören har antecknats i avfallshanteringsregistret eller, när de skaffar produkter, kontrollera om producenten har godkänts för anteckning i producentregistret eller anslutit sig till en producentsammanslutning.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna

Ändringar som gäller avfallshanteringsregistret

Godkännandet av utländska avfallstransportörer och avfallsmäklare för anteckning i avfallshanteringsregistret och administreringen och utvecklingen av det tekniska underhållet av avfallshanteringsregistret koncentreras som en riksomfattande uppgift till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland. Centralen ska enligt vad som föreslås också ges i uppgift att samordna och främja närings-, trafik- och miljöcentralernas gemensamma praxis för godkännande för anteckning i och tillsyn över avfallshanteringsregistret, vilket gör förfarandet för godkännande av finländska avfallstransportörer och avfallsmäklare smidigare och enhetligare. Antalet verksamhetsutövare som är skyldiga att ansöka om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret bedöms öka något i och med att även utländska verksamhetsutövare ska ansöka om godkännande.

RP 46/2022 rd

Koncentreringen av uppgifterna medför ett bestående behov av tilläggsresurser för Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland. De nya uppgifterna består av rådgivning till utländska aktörer, utarbetande av anvisningar, kommunikation och handläggning av ansökningar. För att förenhetliga tillämpningspraxis behöver det skapas en ny verksamhetsmodell som de övriga närings-, trafik- och miljöcentralerna ska informeras och få utbildning om. Kostnader föränleds också av den tekniska förvaltningen av upprätthållandet och utvecklandet av registret, vilket inbegriper identifiering av utvecklingsbehoven, användarrådgivning och kommunikation. De nya uppgifterna beräknas orsaka Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland ett permanent behov av tilläggsresurser på 1,7 årsverken (sammanlagt 119 000 euro). Dessutom behövs det under de två första åren från juli 2022 uppskattningsvis ett årsverke (70 000 euro/år) för uppgifter av engångsnatur. I uppgifterna av engångsnatur ingår rådgivning till utländska transportörer, utarbetande av ansökningsblanketter och mallar för beslut och deltagande i utvecklingen av registret och informationstjänsten samt utbildning av användare. Utvecklingen i liten skala av avfallshanteringsregistret föranleder Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland omkostnader på 55 000 euro per år för beställning av tekniskt utvecklingsarbete från utvecklings- och förvaltningscentret och dess underleverantör.

Koncentreringen av uppgifterna frigör i viss mån personalresurser vid de övriga närings-, trafik- och miljöcentralerna, eftersom utländska transportörer inte längre antecknas som underleverantörer till finländska transportföretag. Även den offentliga informationstjänst som inrättas över avfallstransportörer och avfallsmäklare bedöms minska den arbetsmängd som vid närings-, trafik- och miljöcentralerna används för behandlingen av begäranden om information.

Även om en del av uppgifterna i anslutning till avfallshanteringsregistret koncentreras, svarar alla närings-, trafik- och miljöcentraler för godkännandet av och tillsynen över finländska transportörer och mäklare på samma sätt som för närvarande. Närings-, trafik- och miljöcentralerna ska bedöma om förutsättningarna för godkännande uppfylls i fråga om de avfallstransportörer och avfallsmäklare som redan är införda i registret när dessa ansöker om nytt godkännande under övergångsperioden på tre år. Sloandet av kravet på säkerheter minskar i någon mån myndighetsarbetet vid alla närings-, trafik- och miljöcentraler. Däremot kräver den utredning av tillförlitligheten av avfallsmäklare och avfallstransportörer utan trafik tillstånd som ersätter kravet på säkerhet i någon mån extra arbete. Enligt närings-, trafik- och miljöcentralernas bedömning saknar ca 10–20 procent av de transportörer och mäklare som antecknats i avfallshanteringsregistret trafik tillstånd. Volymmässigt innebär detta ca 300–600 verksamhetsutövare, vars tillförlitlighet ska utredas i samband med behandlingen av ansökningar. Uppfyllandet av tillförlitlighetskriterierna kontrolleras i fullgöranderapporter som utarbetas av Enheten för utredning av grå ekonomi. De som behandlar ansökningarna ska lära sig att bedöma verksamhetsutövarnas tillförlitlighet utifrån fullgöranderapporterna. Enligt förslaget ska närings-, trafik- och miljöcentralerna dessutom kontrollera giltigheten av verksamhetsutövarnas trafik tillstånd hos Transport- och kommunikationsverket eller i det register som verket för, men detta bedöms inte öka centralernas arbetsmängd jämfört med nuläget.

För Transport- och kommunikationsverket medför den utveckling av informationssystemet som krävs för att skapa en teknisk gränssnittslösning till avfallshanteringsregistret en del arbete.

Utarbetandet av fullgöranderapporter ökar i någon mån uppgifterna för Enheten för utredning av grå ekonomi. Uppgifterna kan dock skötas med nuvarande resurser.

Ändringarna i kraven på innehållet i ansökan och godkännandet för anteckning eller anteckningen av aktörer som är etablerade utanför Finland förutsätter att avfallshanteringsregistret och

den elektroniska ansökan utvecklas. Utvecklingsarbetet pågår vid utvecklings- och förvaltningscentret som en del av miljöministeriets projekt för ett avfalls- och produktinformationssystem⁴. Utvecklingsarbetet medför en kostnad på ca 150 000 euro för miljöministeriet. Kostnaderna täcks med de anslag som beviljats projektet för ett avfalls- och produktinformationssystem.

Registret över uppgifter i transportdokument för avfall

Ett elektroniskt register över uppgifterna i transportdokument för avfall ger de kommunala och statliga tillsynsmyndigheterna och den kommunala avfallshanteringsmyndigheten betydligt bättre möjligheter än för närvarande att följa och övervaka de avfallsflöden som omfattas av skyldigheten att upprätta ett transportdokument. Registret förbättrar också tillgången till avfallsuppgifter om avfall från aktörer som inte är miljötillståndspliktiga, vilket det för närvarande finns brist på information om. Uppgifterna i transportdokumenten kan också utnyttjas t.ex. i den insamling av uppgifter om bygg- och rivningsavfall som avses i avfallsdirektivet och i rapporteringen till kommissionen.

Tillsynen över att skyldigheten att lämna in uppgifterna i transportdokumentet fullgörs innebär dessutom i viss mån arbete för tillsynsmyndigheterna, främst i den inledande fasen av verkställigheten av lagen. Tillsyn ska utövas över avfallsinnehavare och avfallstransportörer för att säkerställa att de lämnar uppgifterna i transportdokumenten till det nya registret. Detta bedöms kunna göras genom interna fördelningar.

Det register som behövs för registrering av uppgifterna i transportdokumenten föranleder Finlands miljöcentral uppgifter i anslutning till och kostnader för inrättande och förvaltning av registret. Avsikten är att arbetet med att utveckla registret ska styras av miljöministeriet. Arbetet med att utveckla registret pågår vid Finlands miljöcentral som en del av miljöministeriets projekt för ett avfalls- och produktinformationssystem⁵. Kostnaderna för att inrätta registret uppgår till ca 300 000 euro. Efter att registret har tagits i bruk medför registerföringen och det övriga underhållet nya uppgifter för Finlands miljöcentral bl.a. i anslutning till det tekniska underhållet av registret, uppföljningen av användningen, identifieringen av utvecklingsbehoven, utvecklingen, användarrådgivningen, kommunikationen och besvarandet av begäranden om information. Registerföringen och den övriga förvaltningen har uppskattats medföra kostnader på ca 70 000 euro per år. Kostnaderna täcks med de anslag som beviljats projektet för ett avfalls- och produktinformationssystem.

Informationstjänster

Många myndigheter har nytta av de nya informationstjänsterna. När uppgifter om de aktörer som godkänts för anteckning i avfallshanteringsregistret och om de producenter som antecknats i producentregistret finns tillgängliga i informationstjänsterna utan att uppgifterna behöver begäras separat av en myndighet, frigörs resurser hos de myndigheter som är personuppgiftsansvariga från behandlingen av begäranden om uppgifter. Myndigheterna kan utnyttja informationstjänsterna i de uppföljnings- och övervakningsuppgifter som avses i avfallslagen t.ex. för att kontrollera om avfallstransportören har antecknats i avfallshanteringsregistret eller om producenten har godkänts i producentregistret eller anslutit sig till producentsammanslutningen. Genomförandet och underhållet av informationstjänsterna medför arbete och kostnader för Finlands miljöcentral och miljöministeriet. Närings-, trafik- och miljöcentralerna ska dessutom se

⁴ <https://ym.fi/hankesivu?tunnus=YM051:00/2020>

⁵ <https://ym.fi/hankesivu?tunnus=YM026:00/2020>

till att uppgifterna i avfallshanteringsregistret och producentregistret är uppdaterade. Informationstjänsterna utvecklas inom ramen för miljöministeriets projekt för ett avfalls- och produktinformationssystem. Kostnaderna för att inrätta informationstjänsterna beräknas uppgå till ca 100 000 euro och underhållskostnaderna till 10 000 euro per år. Kostnaderna täcks med de anslag som beviljats projektet för ett avfalls- och produktinformationssystem.

Övrigt registerförande

Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten orsakas en del arbete när registeruppgifter om avfallstransporter och behandling av bioavfall lämnas ut till kommunala avfallshanteringsbolag när dessa begär uppgifterna.

De kommunala avfallshanteringsmyndigheterna drar nytta av det nya registret över uppgifterna i transportdokument, eftersom de ur registret får uppgifter om transporterna av slam från slamavskiljare och slutna avloppstankar. De kommunala avfallshanteringsmyndigheterna har inte alltid utan särskild begäran fått behövliga uppgifter av avfallstransportörerna om transporter av slam, och det nya registret underlättar således de kommunala avfallshanteringsmyndigheternas tillgång till information.

4.2.3 Miljökonsekvenser

Propositionen har inga direkta miljökonsekvenser. Den effektivisering av tillsynen över avfallstransporterna som eftersträvas i propositionen kan dock indirekt bidra till att olämplig avfallsbehandling och de hälso- och miljörisker den medför minskar.

De som behöver avfallstransportörers och avfallsmäklares tjänster kan via den föreslagna informationstjänsten kontrollera om aktören har godkänts för anteckning i avfallshanteringsregistret och välja en sådan aktör som finns i registret. På så sätt kan det effektivare än för närvarande säkerställas att endast sådana aktörer anlitas för transport och förmedling av avfall som uppfyller villkoren i avfallslagen och på så sätt minskas riskerna för att avfall dumpas i miljön.

Insamlingen av uppgifter om transportdokument i det nya registret bidrar till en effektivare övervakning av transporter av avfall som omfattas av skyldigheten att ha transportdokument, såsom farligt avfall, och till att säkerställa att avfallet levereras till lämpliga behandlingsplatser. Farligt avfall som okontrollerat hamnar i miljön kan orsaka särskild fara eller skada för hälsan eller miljön.

4.2.4 Konsekvenser för de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna

Det föreslås att förutsättningarna för godkännande av avfallstransportörer och avfallsmäklare för anteckning i avfallshanteringsregistret ändras. Propositionen kan anses ha konsekvenser för näringsfriheten och jämlikheten. Detta gäller i synnerhet utländska avfallstransportörer i fråga om vilka rättsläget lämnat rum för tolkning. Förslaget förbättrar utländska avfallstransportörers förutsättningar att ansöka om godkännande av verksamheten för anteckning i avfallshanteringsregistret, när godkännandet inte längre är beroende av om ett finländskt företag tar transportören som underleverantör.

En ny förutsättning för godkännande av ansökan är bl.a. att sökandens tillförlitlighet utreds, om sökanden inte har ett trafik tillstånd. Det föreslagna kravet begränsar bedrivandet av näring, men dess syfte är att för sin del säkerställa en jämlik behandling av avfallstransportörerna och avfallsmäklarna och säkerställa att en verksamhetsutövare inte får konkurrensfördel genom att försumma skötseln av de lagstadgade avgifterna.

Informationstjänsten för avfallshanteringsregistret förbättrar medborgarnas tillgång till information om de avfallstransporter och avfallsmäklare som godkänts för och antecknats i registret samt om deras verksamhet. Propositionen ökar också medborgarnas möjligheter att få information om verksamheten inom producentansvarssystemen och om de producenter som har skött producentansvaret.

Klarläggandet av det ansvar som hänför sig till registerbestämmelserna om avfallshanteringen kan anses ha en positiv inverkan på tillgodoseendet av verksamhetsutövarnas rättigheter. Genom propositionen stärks de personuppgiftsansvarigas roll och preciseras vilka personuppgifter som får föras in i register inom avfallssektorn. Detta kan hjälpa verksamhetsutövarna att förstå av vem de kan kräva att deras lagstadgade rättigheter tillgodoses.

4.2.5 Konsekvenser av ändringarna i informationshanteringen

Ändringen av avfallslagen medför ändringar i tre informationssystem och dataregister:

1. Registret över uppgifter i transportdokument för avfall samt offentliga informationstjänster

I propositionen föreslås det att det inrättas ett nytt informationssystem som ska bestå av vissa uppgifter i transportdokumenten för avfall (registret över uppgifter i transportdokument för avfall) och två nya offentliga informationstjänster över uppgifterna i befintliga register. Det nya registret ger upphov till ett nytt datalager, ett användargränssnitt och gränssnitt som möjliggör elektroniskt informationsutbyte för dataöverföring. Vid genomförandet av informationstjänsterna utnyttjas befintliga informationsresurser, från vilka uppgifter med hjälp av gränssnitt överförs för att visas i informationstjänsten. Det nya registret och informationstjänsterna medför ändringar i Finlands miljöcentralers uppgifter. Miljöcentralen ska vara personuppgiftsansvarig för registret och förvalta de nya informationstjänsterna. Finlands miljöcentral ska ansvara för genomförandet och förvaltningen av informationssystemet och informationstjänsterna samt för användarnas utbildning och rådgivning. Det nya registret och informationstjänsterna har konsekvenser också för miljöministeriet. Avsikten är att ministeriet ska styra och finansiera utvecklingen och förvaltningen av systemet och informationstjänsterna. Genomförandet av lösningarna för dataöverföring i fråga om informationstjänsterna medför utvecklingsarbete också för de närings-, trafik- och miljöcentraler som för avfallshanteringsregistret och producentregistret och för utvecklings- och förvaltningscentret som tillhandahåller tekniska tjänster för dessa.

Ändringar i myndigheternas uppgifter

Registret ökar tillsynsmyndigheternas uppgifter, eftersom de ska övervaka att uppgifterna lämnas till registret. Å andra sidan underlättar ibruktagandet av registret myndigheternas tillgång till uppgifter i transportdokumenten och om avfallstransporter inom olika områden, eftersom uppgifterna i transportdokumenten i nuläget endast kan fås av verksamhetsutövaren på begäran. I projektet för ett avfalls- och produktinformationssystem har man strävat efter att identifiera vilka som utnyttjar registeruppgifterna. Registrets datainnehåll kommer i huvudsak att användas av tillsynsmyndigheterna, avfallshanteringsmyndigheterna och Finlands miljöcentral, vilka ges rätt att få uppgifter ur registret. Rätten att få uppgifter ur registret ska variera enligt användare och uppgift beroende på vilka uppgifter varje uppgifts-användare har rätt att få för skötseln av sina uppgifter. För att tillgodose myndigheternas rätt att få uppgifter ska det för olika användningsändamål fastställas olika användarroller i informationssystemet. Uppgifter lämnas ut ur registret via en elektronisk förbindelse och ett tekniskt gränssnitt samt genom att man svarar på begäranden om information som lämnats på annat sätt. Uppgifter kommer sannolikt att överföras från registret till närings-, trafik- och miljöcentralernas elektroniska ärendehanteringssystem

RP 46/2022 rd

vid miljöskyddstillsyn i syfte att göra den avfallsrapportering som de som bedriver miljötillståndspliktig avfallsbehandlingsverksamhet årligen ska göra smidigare och förhindra dubbel insamling av information. Dataöverföringen innebär i praktiken att uppgifter lämnas ut till verksamhetsutövaren och tillsynsmyndigheterna med hjälp av ett tekniskt gränssnitt.

Nya skyldigheter för avfallsinnehavare och avfallstransportörer

Registret över uppgifterna i transportdokument för avfall medför nya skyldigheter för de avfallsinnehavare och avfallstransportörer som omfattas av skyldigheten att upprätta ett transportdokument. De ska lämna vissa uppgifter ur transportdokumenten till registret antingen via gränssnittet eller den elektroniska tjänsten. Om verksamhetsutövaren använder ett elektroniskt system för transportdokumenten, ska behövliga tekniska ändringar göras i datasystemet för att överföra uppgifterna till registret. I Finlands miljöcentralas datasystem skapas ett gränssnitt för mottagning av uppgifter i transportdokumenten till registret. Anslutningen till ett gränssnitt beskrivs i en separat gränssnittsbeskrivning och användningen av gränssnittet förutsätter ett avtal med registerföraren. Om det inte är möjligt att överföra uppgifterna på nämnda sätt, ska verksamhetsutövaren komma överens om att uppgifterna ska lämnas till Finlands miljöcentral på något annat sätt. Det är då i sista hand Finlands miljöcentral som svarar för att uppgifterna i transportdokumenten förs in i registret.

Frågor som hänför sig till dataskydd och informationssäkerhet

Registret kommer att innehålla personuppgifter och uppgifter om företag, och dessa uppgifter kan innehålla en sekretessgrund som anges i 24 § 1 mom. 20 eller 31 punkten i offentlighetslagen. Om den ena parten i avfallstransporten är en fysisk person eller om avfallet avhämtas från den plats där den fysiska personen har sin hemvist, kan personens namn, telefonnummer eller hemadress vara sekretessbelagda. Den som lämnar uppgifterna har möjlighet att uppges ett behov av sekretess med motiveringar och den personuppgiftsansvarige har möjlighet att ange vilka uppgifter som är sekretessbelagda, vilket innebär att uppgifterna inte lämnas ut till någon annan än till den som enligt lag har rätt att få sekretessbelagda uppgifter. Informationssäkerheten i fråga om registret och dess lösningar för dataöverföring tillgodoses i enlighet med de skyldigheter i anslutning till informationssäkerheten som anges i informationshanteringslagen och den allmänna dataskyddsförordningen. Vid införandet av registret tillämpas dessutom i tillämpliga delar statsförvaltningens VAHTI-anvisningar. Vid behov görs det en revision av registrets informationssäkerhet innan registret tas i bruk. Av användarna av registrets användargränssnitt krävs stark autentisering med hjälp av Suomi.fi-autentiseringstjänsten, och deras användarbehörighet säkerställs med hjälp av Suomi.fi-fullmaktstjänsten. En del myndigheter erbjuds sannolikt möjlighet att identifiera sig också med hjälp av VIRTU-tjänsten. Användarrättigheterna bestäms enligt om det är fråga om en företrädare för ett företag eller en myndighetsanvändare. Rätten att ta del av uppgifter begränsas utifrån användarrättigheterna så att användaren kommer åt att se uppgifter som han eller hon har laglig rätt att få.

Fördelar för myndigheter och intressentgrupper

Såväl myndigheterna som allmänheten har nytta av de nya offentliga informationstjänsterna för uppgifter i avfallshanteringsregistret och i producentregistret. Uppgifterna om de verksamhetsutövare som är införda i registren är i realtid tillgängliga för myndigheterna och allmänheten utan att uppgifterna behöver begäras av myndigheten. Informationstjänsterna minskar antalet begäranden om uppgifter som riktas till de myndigheter som är personuppgiftsansvariga.

Riskbedömning

Det har inte identifierats några risker i fråga om de uppgifter som publiceras i de offentliga informationstjänsterna. Närmare kontaktuppgifter om verksamhetsutövare offentliggörs inte och i avfallshanteringsregistret begränsas sökfunktionerna för att förhindra sökningar av uppgifter på stora grupper.

Kostnadseffekterna av det nya registret och informationstjänsterna har bedömts ovan i avsnitten 4.2.1 och 4.2.2.

2. Avfallshanteringsregistret

Ändringarna i bestämmelserna om avfallshanteringsregistret (95 och 142 §) medför inga betydande förändringar i fråga om personuppgiftsansvaret. Närings-, trafik- och miljöcentralerna är redan för närvarande gemensamt personuppgiftsansvariga för registret. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland får en ny uppgift att ansvara för förvaltningen och utvecklingen av registret i samarbete med miljöministeriet som är registerägare.

Ändringar i myndigheternas system

Lagutkastet innehåller nya rättigheter att få uppgifter. Dessa rättigheter medför ändringar i avfallshanteringsregistret och i närings-, trafik- och miljöcentralernas, arbets- och näringsbyråernas och utvecklings- och förvaltningscentrets ärendehanteringssystem USPA. I avfallshanteringsregistret byggs det upp ett nytt gränssnitt via vilket närings-, trafik- och miljöcentralerna kan söka uppgifter ur det trafik- och transportregister som förs av Transport- och kommunikationsverket. Ur trafik- och transportregistret får den närings-, trafik- och miljöcentral som behandlar ansökningar gällande avfallshanteringsregistret uppgifter om avfallstransportörens trafiktillstånd. Det behöver göras ändringar i ärendehanteringssystemet USPA för att närings-, trafik- och miljöcentralen med hjälp av de fullgöranderapporter som utarbetas av Enheten för utredning av grå ekonomi ska kunna utreda tillförlitligheten hos de verksamhetsutövare som ansöker om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret. Fullgöranderapporter används redan för närvarande vid närings-, trafik- och miljöcentralerna vid behandlingen av andra ärenden än sådana som hänför sig till avfallshanteringsregistret. Därför är det redan möjligt att i ärendehanteringssystemet USPA skicka en begäran om utredning till Skatteförvaltningens informationssystem, som skickar fullgöranderapporten till ärendehanteringssystemet USPA. Det behöver göras ändringar i ärendehanteringssystemet USPA för att de myndigheter som behandlar ansökningar gällande avfallshanteringsregistret ska kunna beställa fullgöranderapporter som till sitt datainnehåll lämpar sig för ändamålet och föra in dem i ärendehanteringssystemet. Genomförandet av ändringarna medför arbete för utvecklings- och förvaltningscentret. Uppgifterna om trafiktillstånd och fullgöranderapporter ska också utnyttjas vid tillsynen över verksamhetsutövare som redan godkänts för anteckning i avfallshanteringsregistret. Även i myndighetsgränssnitten för Transport- och kommunikationsverkets och Skatteförvaltningens informationssystem måste behövliga ändringar göras för att uppgifter ska kunna lämnas ut till närings-, trafik- och miljöcentralerna.

Dataskydd och sekretessbelagda uppgifter

Fullgöranderapporterna innehåller uppgifter om verksamhetsutövares och fysiska personers ekonomiska situation. Enligt 24 § 1 mom. 23 punkten i offentlighetslagen är handlingar som innehåller uppgifter om en persons årsinkomster eller totala förmögenhet eller inkomster och förmögenhet som ligger till grund för stöd eller förmåner, utskölningsmyndigheternas hand-

lingar till den del de innehåller uppgifter som införda i utsökningsregistret skulle vara sekretessbelagda enligt utsökningsbalken samt uppgifter om fysiska personer som utsökningsgäldenärer och utsökningsutredningar sekretessbelagda. Sekretessen omfattar uppgifter som beskriver en persons ekonomiska ställning som helhet. Enligt lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi är fullgöranderapporter sekretessbelagda uppgifter i utredningsenheten.

I ärendehanteringssystemet USPA grundar sig behandlingen av uppgifter på dataskyddslagen (1050/2018), lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) och arkivlagen (831/1994). Rätten att läsa och redigera ärenden och handlingar har begränsats med hjälp av användarrättigheter som ges på basis av tjänstemännens arbetsuppgifter. Ärendena kan betecknas som offentliga, icke offentliga eller sekretessbelagda. Fullgöranderapporter ska behandlas som sekretessbelagda i ärendehanteringssystemet. Närings-, trafik- och miljöcentralen får lämna uppgifterna vidare endast om det särskilt föreskrivs om detta i lag.

3. Register över avfallstransportuppgifter och behandling av bioavfall

Ändringar i kommunens avfallstransportregister

Lagförslaget innehåller nya rättigheter att få uppgifter ur det register över avfallstransporter och behandling av bioavfall på fastigheter som förs av de kommunala avfallshanteringsmyndigheterna. Rätt att få uppgifter har kommunala avfallshanteringsbolag och producentsammanslutningar för förpackningsproducenter. Rätten att få uppgifter gäller inte eventuella sekretessbelagda uppgifter som förts in i registret. Ur avfallstransportregistret har uppgifter redan för närvarande lämnats ut till avfallshanteringsbolag med stöd av offentlighetslagen, och den rätt att få uppgifter som föreskrivs i lagen bedöms inte medföra några stora behov av ändringar i informationssystemen. Den rätt att få uppgifter som föreslås för producentsammanslutningar för förpackningsproducenter är ny. Kommunernas informationshanteringsenheter ska göra behövliga ändringar för att den rätt till uppgifter som producentsammanslutningar för förpackningsproducenter ges ska tillgodoses. Mottagaren av uppgifter ska behandla de personuppgifter som lämnats ut till den i enlighet med den allmänna dataskyddsförordningen och den nationella dataskyddslagstiftningen.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

5.1.1 Alternativ som gäller förutsättningarna för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret och koncentrerad av uppgiften

Alternativ för utredning av verksamhetsutövarnas bakgrund

Under beredningen dryftades i vilken omfattning bakgrunden till de företag som bedriver transport och förmedling av avfall bör utredas. Alternativen var att man utreder verksamhetsutövarnas tillförlitlighet, dvs. att man utöver försummelser av lagstadgade avgifter även kontrollerar om de eventuellt gjort sig skyldiga till miljöbrott och andra förseelser och brott. Det övervägdes också att utvidga utredningen om tillförlitlighet till företagets ansvariga personer och efter prövning till deras övriga företagsverksamhet.

Vid den fortsatta beredningen övervägdes också om de bakgrundskontroller av avfallstransportörer som gjorts i samband med beviljandet av trafiktillstånd skulle kunna utnyttjas vid godkännandet av transportörerna för anteckning i avfallshanteringsregistret, eftersom 80–90 procent av avfallstransportörerna har ett trafiktillstånd. En närmare redogörelse för förutsättningarna för beviljande av trafiktillstånd finns i avsnittet om nuläget under rubriken ”Trafiktillstånd för gods-transport”. Trafiktillståndet gäller i tio år och förutsättningarna för beviljande av tillståndet övervakas kontinuerligt och tillförlitligheten hos företag med trafiktillstånd kan bedömas till och med årligen. I samband med beviljande av trafiktillstånd görs dock ingen tillförlitlighetsbedömning av företagets ansvarspersoner och inte heller görs det någon utredning eller bedömning av de ansvariga personernas övriga företagsverksamhet. Däremot har kravet på gott anseende i samband med beviljande av trafiktillstånd utvidgats till att gälla även företagets verkställande direktör och ansvariga bolagsman samt genom en lag om ändring av lagen om transportservice, 60/2022, även styrelseordföranden och den enda ordinarie styrelsemedlemmen.

Vid den fortsatta beredningen kom man fram till att den bedömning av transportföretags tillförlitlighet som görs i samband med beviljande av trafiktillstånd jämte regelbundna kontroller är tillräckliga för att företaget ska kunna godkännas för anteckning i avfallshanteringsregistret. Vid beredningen ansågs det inte nödvändigt att på nytt bedöma samma företag som redan en gång har bedömts i samband med beviljandet av trafiktillstånd. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska kontrollera giltigheten av trafiktillståndet när transportföretaget ansöker om att bli infört i avfallshanteringsregistret och därefter regelbundet när centralen övervakar verksamhetsutövarna. Vid beredningen ansågs det inte motiverat att transportföretagens bakgrund bedöms i större utsträckning än vad som förutsätts i lagen om transportservice för att ett företag som redan har beviljats tillstånd att transportera gods ska få transportera avfall. Det att tillförlitligheten hos transportföretag med trafiktillstånd inte utreds på nytt hos olika myndigheter sparar också myndigheternas resurser och säkerställer att de krav som ställs på verksamhetsutövarna är så jämlika som möjligt.

För uppskattningsvis 10–20 procent av de företag som bedriver transport och förmedling av avfall krävs inte trafiktillstånd för verksamheten. Transport av avfall kräver inte trafiktillstånd, om verksamheten inte är förenad med yrkesmässig transport. Trafiktillstånd krävs inte heller av verksamhetsutövare som transporterar t.ex. slam från slamavskiljare med traktor, av transportörer av metall- eller bilskrot eller av verksamhetsutövare vars verksamhet i huvudsak är något annat än transport (t.ex. bygg- och rivningsarbete eller rengöring av avlopp). Med tanke på en jämlik behandling av verksamhetsutövarna ansågs det vid beredningen motiverat att deras tillförlitlighet utreds med hjälp av fullgöranderapporter som Enheten för utredning av grå ekonomi utarbetar. Däremot ansågs det inte motiverat att kontrollera om dessa aktörer har en brottslig bakgrund, eftersom det i de flesta fall är fråga om verksamhet i liten skala eller om att avfallstransporten endast är en del av företagets verksamhet.

Ett alternativ som lyftes fram under beredningen var att all avfallstransport skulle omfattas av trafiktillstånd. För att få trafiktillstånd krävs dock stora säkerheter (bl.a. 9 000 euro om endast ett motorfordon används), vilket skulle kunna utgöra ett hinder för tillträde till branschen för avfallstransportörer med småskalig verksamhet. Eftersom gods enligt EU:s förordning om tillstånd för godstrafik under vissa förutsättningar får transporteras utan trafiktillstånd, kan kravet på trafiktillstånd för transport av avfall vara diskriminerande i förhållande till annan godstransport.

I det förslag till ändring av avfallslagen som var på remiss våren 2020 föreslogs som förutsättning för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret att verksamhetsutövaren inte har dömts för ett miljöbrott. I Finland avkunnas årligen ca 150 domar för miljöbrott enligt straff-

lagen.⁶ Miljöbrottsligheten är i Finland vanligen förenad med en låg risk att åka fast. För miljöförstöring döms det i allmänhet ut dagsböter och endast sällan fängelse. Efter den ändring av bestämmelserna om miljöbrott i strafflagen som gjordes 1995 har ovillkorligt fängelsestraff i Finland dömts ut endast i det s.k. Lokapojat-fallet. I Centraleuropa är gränsöverskridande avfallstransport och avfallsdumpning emellertid en allvarlig verksamhet som delvis har samband med organiserad brottslighet. Genom avfallsbrottslighet eftersträvas stor ekonomisk vinning.

Även i Finland har avfallsbrottslighet och brottslig verksamhet i anslutning till bortskaffande av avfall identifierats som hotbilder. Enligt en riskbedömning som gjorts av Finlands miljöcentral kan vissa typer av avfall, såsom transport av blyackumulatorskrot, avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning, skrotfordon och deras reservdelar samt bygg- och rivningsavfall, vara förenade med risker för verksamhet som strider mot lagstiftningen. Problemen i samband med internationella avfallstransporter har bl.a. att göra med att dokument förfalskas, handlingar saknas helt och hållet och att myndigheterna inte alltid informeras om transportererna.⁷ Vid beredningen bedömdes det att man med andra metoder än kontroll av brottslig bakgrund kan ingripa i eventuell lagstridig verksamhet. Kontroll av brottslig bakgrund kan vara ett problematiskt krav också av den anledningen att det kan vara svårt att utreda huruvida verksamhetsutövare som är etablerade utanför Finland har gjort sig skyldiga till brott. Därför slopades kontrollen av brottslig bakgrund. Som förutsättning för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret föreslås att verksamhetsutövaren inte har visat uppenbar likgiltighet för bestämmelserna i avfallslagen. Ett godkännande ska också kunna återkallas utan att det behöver visas att verksamheten medför betydande fara eller olägenhet för miljön eller hälsan. Lagförslaget förbättrar också på annat sätt tillsynen över avfallstransporter eftersom man tar i bruk ett register över uppgifterna i transportdokument ur vilket myndigheterna får uppgifter om transporter av vissa avfall inom sitt verksamhetsområde, när man hittills har varit tvungen att separat begära transportdokumenten av verksamhetsutövaren. Även informationstjänsten för avfallshanteringsregistret erbjuder nya tillsynsmetoder i och med att vem som helst kan kontrollera om verksamhetsutövaren har godkänts för anteckning i registret och vilket avfall godkännandet gäller.

Transporttillstånd för utländska transportörer

I fråga om transportörer från länder utanför EES-området övervägde man vid beredningen huruvida man som transporttillstånd för dem också ska godkänna transporttillstånd som baserar sig på ett bilateralt avtal mellan Finland och någon annan stat, och under vilka förutsättningar tillståndet kan godkännas. Till skillnad från CEMT-tillståndet, som beviljas för ett år åt gången, beviljas ett bilateralt transporttillstånd endast för en godstransport åt gången. Ett transportföretag har således inte nödvändigtvis ett giltigt tillstånd när det ansöker om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret. Årligen beviljas en viss kvot CEMT-tillstånd och bilaterala transporttillstånd. Samma transportföretag kan således göra transporter till Finland vid olika tidpunkter med olika tillstånd. Om t.ex. kvoten för CEMT-tillstånd för ett visst år har fyllts, kan transportföretaget ansöka om bilateralt transporttillstånd.

I fråga om förutsättningarna för beviljande av CEMT-tillstånd gäller internationella regler som alla ITF:s medlemsstater ska iaktta. I bilaterala avtal förutsätts det däremot att transporter i

⁶ Ympäristörikoskatsaus 2020. Suomen kansallinen ympäristörikosseurantatyöryhmä 1.7.2020. Tillgänglig på finska på adressen: <https://poliisi.fi/documents/25235045/28576016/Ymparistorikoskatsaus-2020.pdf>.

⁷ Keskusrikospoliisin, Suomen ympäristökeskuksen ja Tullin ajankohtaiskatsaus 5/2021: Laittomien kansainvälisten jäte siirtojen määrä kasvanut viime vuosina (på finska).

regel ska ha tillstånd av den andra staten, och sådana tillstånd delas ut av myndigheten i den stat där fordonet är registrerat till transportföretag i det egna landet. Tillstånd beviljas enligt reciprocitetsprincipen, dvs. transportföretag i bägge länderna reserveras lika många tillstånd med samma innehåll. Vid beredningen konstaterades det att det kunde vara rättsligt problematiskt att inte godkänna ett bilateralt transporttillstånd för avfallstransporter. Ett transporttillstånd som beviljats på basis av ett avtal gäller transport av gods, och godstransport kan också anses omfatta avfallstransport. Om godkännandet för anteckning i avfallshanteringsregistret dessutom begränsas till CEMT-tillstånd, kan transportföretag som är etablerade i en stat utanför ITF inte alls godkännas för anteckning i registret. Därför stannade man vid beredningen för att också godkänna bilaterala transporttillstånd. Av transportföretag utanför EES-området krävs också påvisande av tillförlitlighet för att behandlingen ska vara så jämlig som möjligt med finländska verksamhetsutövare.

Koncentrering av uppgiften till en enda närings-, trafik- och miljöcentral

Förfarandena för avfallshanteringsregistret dryftades i den arbetsgrupp som beredde genomförandet av EU:s avfallslagstiftningspaket. Arbetsgruppen föreslog att man bör överväga att koncentrera de uppgifter som gäller godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret – eller åtminstone godkännandet av verksamhetsutövare som är etablerade utanför Finland – till en enda närings-, trafik- och miljöcentral. När det gäller koncentrerandet av uppgiften bedömdes tre alternativ: 1) att koncentrera godkännandet av och tillsynen över inhemska och utländska verksamhetsutövare till en enda närings-, trafik- och miljöcentral, 2) att koncentrera godkännandet av inhemska och utländska verksamhetsutövare till en enda närings-, trafik- och miljöcentral men bevara tillsynen på regional nivå, och 3) att koncentrera godkännandet av endast utländska verksamhetsutövare till en enda närings-, trafik- och miljöcentral. Frågan diskuterades med närings-, trafik- och miljöcentralerna och utifrån diskussionerna kom man fram till att endast godkännandet av utländska verksamhetsutövare ska koncentreras. För detta alternativ talade det faktum att antalet ansökningar från utländska sökande är färre än antalet ansökningar från inhemska sökande och att det inte är resurseffektivt att ansökningar från utlänningar behandlas vid alla närings-, trafik- och miljöcentraler. En mer omfattande koncentration kunde ha varit till nytta med tanke på förenhetligandet av tillämpningspraxis, men hade kunnat leda till att närings-, trafik- och miljöcentralerna inte längre har den nuvarande kunskapen om avfallstransportörer och avfallsmäklare som är verksamma på deras område, vilket i sin tur kunde ha lett till att tillsynen eventuellt krävde mera resurser. För att förenhetliga registrerings- och tillsynspraxis kom man vid beredningen dock överens om att den närings-, trafik- och miljöcentral som sköter införandet av utländska verksamhetsutövare i registret ska samordna och främja tillämpningspraxis mellan närings-, trafik- och miljöcentralerna.

5.1.2 Registret över uppgifter i transportdokument för avfall

När det gäller det register som innehåller uppgifter i transportdokument dryftades vid den fortsatta beredningen fördelningen av ansvaret för registerföringen mellan flera myndigheter. Myndigheterna använder registeruppgifterna för olika ändamål, bl.a. för uppföljning och rapportering av avfallsuppgifter, för övervakning av avfallstransporter samt för övervakning av tillståndspliktiga verksamhetsutövares verksamhet. För uppföljningen och rapporteringen av avfallsuppgifter svarar Finlands miljöcentral, medan övervakningen sköts av närings-, trafik- och miljöcentralerna och de kommunala miljöförhållningsmyndigheterna. De kommunala avfallshanteringsmyndigheterna övervakar transporter av slam, om kommunen tillämpar fastighetsvis transport. Registeruppgifterna om avfallstransporter är delvis offentliga. Registret kan dock innehålla uppgifter som betraktas som företagshemligheter eller som är förenade med en klausul om skaderekvisit enligt 24 § i offentlighetslagen, vilket innebär att sekretess för uppgifterna

förutsätter tolkning från fall till fall. Registret innehåller också personuppgifter. Olika myndigheter har behov av att behandla registeruppgifterna till den del det är nödvändigt för skötseln av myndighetsuppgifter. Gemensamt personuppgiftsansvar innebär dock inte rätt att få tillgång till alla sekretessbelagda uppgifter i registret. När det gäller registerföringen dryftades också huruvida ansvaret för utlämnande av uppgifter kan fördelas mellan flera myndigheter, eftersom de lokala myndigheterna kan ha goda förutsättningar att bedöma offentligheten av uppgifter som hänför sig till avfallstransporter för de verksamhetsutövare som är verksamma inom deras område. Det visade sig dock vara svårt att fastställa vem som ansvarar för utlämnandet av uppgifter, eftersom avfallstransporterna kan ske inom flera kommuners och även inom flera närings-, trafik- och miljöcentralers områden. För att undvika komplicerade bestämmelser kom man vid beredningen fram till att registret ska ha endast en personuppgiftsansvarig och att andra myndigheters tillgång till information ska säkerställas med hjälp av rätten att få uppgifter. Så kan man också bättre garantera att den praxis som tillämpas i fråga om transportdokumentens offentlighet är enhetlig.

Frågan om registret utreddes också som en del av förutredningen inom miljöministeriets projekt för ett avfalls- och produktinformationssystem. Ett alternativ för genomförandet var att uppgifterna skulle lämnas till registret i realtid så snart som de uppkommer i transportdokumenten. I modellen i fråga hade uppgifterna i transportdokumentet lämnats till registret en första gång innan avfallstransporten inleds och eventuellt en andra gång när transporten avslutas, när avfallet tas emot och vägs i behandlingsanläggningen. På så sätt uppdateras uppgifterna i registret i olika faser av transporten. Lösningen skulle möjliggöra övervakning, och eventuellt distansövervakning, av avfallstransporter i realtid. Myndigheterna skulle ha tillgång till uppgifterna i registret också vid t.ex. en olycka under transporten. Förändret av ett register i realtid skulle dock ha krävt betydligt mer resurser för förvaltningen av registret, eftersom det borde ha säkerställts att registret är driftsäkert också utanför tjänstetid. Kravet på att uppgifterna ska lämnas omedelbart efter det att transporten avslutats möjliggör dessutom överföring av uppgifter t.ex. en gång per dag från systemen med transportdokument, vilket många leverantörer av elektroniska transportdokument önskade.

I samband med frågan om hur registret ska vara ordnat dryftades också ibruktagandet av en identifieringskod för att länka transportdokument. Länkningen skulle göra det möjligt att följa enskilda avfallspartier och spåra dem från källan till den slutliga bortskaffningen. Identifieringskoden ska ha sökts i registret innan transporten inleds och antecknats i transportdokumentet. I praktiken är det dock svårt att följa upp ett avfallsparti, eftersom avfallet kan transporteras t.ex. via omlastningsstationer och förbehandlingsanläggningar till den egentliga behandlingen och samtidigt blandas med avfall som kommer från andra källor.

Dessutom utreddes möjligheten att samla in transportdokumenten i sin helhet i registret. Detta skulle ha krävt bestämmelser om ett transportdokument i standardformat, vilket hade inneburit att alla transportdokument varit likadana till form och innehåll och kunnat lämnas till registret i strukturerad form. Standardiseringen slopades för att det även i fortsättningen ska vara möjligt att göra transportdokumenten t.ex. som en del av andra transporthandlingar och möjliggöra frivilliga ytterligare innehållsmässiga uppgifter. Det skulle också ha varit tekniskt svårt att samla in bekräftelseuppgifter, såsom underskrifter.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

5.2.1 Praxis för avfallshanteringsregister i andra EU-länder

Registreringsförfarandena för avfallstransportörer och avfallsmäklare varierar i olika EU-länder. I avfallsdirektivet finns inga bestämmelser om förfarandena i fråga om utländska transportörer. Artikel 26 i avfallsdirektivet innehåller ett krav på att det ska föras register över avfallstransportörer och avfallsmäklare. I många medlemsstater godkänns också en registrering som gjorts i en annan medlemsstat på basis av ömsesidigt erkännande, liksom i Finland, men vissa medlemsstater förutsätter också separat registrering i deras nationella register. Nedan redogörs det för de förfaranden för godkännande som tillämpas i Nederländerna, Lettland, Sverige och Tyskland.

Nederländerna

I Nederländerna registreras de som samlar in, transporterar, handlar och mäklar avfall i den s.k. VIHB-förteckningen (list of collectors, transporters, dealers and brokers of waste). Även utländska företag måste registrera sig. En förutsättning för godkännande är ett intyg över gott anseende och yrkeskunnande. Enligt Nederländernas lag om godstransporter på väg (the Dutch Road Haulage Act) godkänns transportföretag som beviljats tillstånd automatiskt i förteckningen. Avfallstransportföretag som är etablerade i en annan EU-medlemsstat eller i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet anses uppfylla kriterierna, om de har ett gemenskapstillstånd enligt EU:s förordning om tillstånd för godstrafik. I ansökan ska lämnas en kopia av sammanslutningens trafiktillstånd och ett utdrag ur registreringen hos handelskammaren. I annat fall ska till ansökan fogas ett utdrag ur registreringen hos handelskammaren och ett intyg över gott anseende utfärdat av en myndighet i företagets hemland. Om det är fråga om en avfallsmäklare eller avfallshandlare, krävs dessutom ett intyg utfärdat i företagets hemland över att företaget har yrkeskompetens inom avfallsbranschen. Utländska avfallstransportörer behöver inte ha något verksamhetsställe eller någon kontaktperson i Nederländerna. Man registrerar sig i VIHB-förteckningen för fem år i sänder. Om registreringen inte förnyas, upphör den att gälla. Registreringen upphör också att gälla om företaget begär det, har lämnat felaktiga uppgifter eller inte längre uppfyller villkoren för registrering.

Lettland

I Lettland kan endast företag som är registrerade i Lettland få tillstånd att transportera avfall och endast för avfallstransporter som utförs inom Lettlands territorium. För registreringen krävs ett verksamhetsställe i Lettland. Om transportföretaget endast deltar i internationella avfallstransporter där Lettland är försändelse-, genomfarts- eller destinationsland, behövs inget separat tillstånd. Den lettiska myndigheten behandlar eller beaktar inte tillstånd som beviljats i andra länder, utan vid transporten ska EU:s avfallstransportförordning iakttas. I tillståndsansökan ska det lämnas detaljerade uppgifter om företaget, dess verksamhet och det transporterade avfallet i enlighet med Lettlands lagstiftning.

Sverige

Avfallshanteringsföretag verksamma i Sverige ska ha tillstånd av den regionala myndigheten i Sverige. Även utländska företag kan beviljas tillstånd. För genomfartstransporter behövs inget tillstånd. För företag från EU-medlemsstater och tredjeländer är villkoren för beviljande av tillstånd i övrigt desamma som för svenska företag, men av företag inom EU krävs gemenskapens trafiktillstånd och av företag utanför EU CEMT-tillstånd. För ansökan om godkännande ska företaget lämna in ett intyg över företagets ekonomiska situation samt uppgifter om var och av

vilka företag avfall samlas in och vart avfallet transporteras. Företaget ska också lämna uppgifter om avfallens kvalitet, dvs. om avfallet är farligt eller inte, samt uppgifter om sökandens och sökandens personals kunnande och erfarenhet inom avfallssektorn. Det krävs också tillstånd för transport av avfall i någon annan stat samt intyg över fordonsförsäkringar. Om det är fråga om transport av farligt avfall, krävs det att föraren har ett ADR-tillstånd.

Tyskland

Bestämmelser om avfallstransporter finns i den tyska avfallslagen (Waste Management Act). Bestämmelserna om avfallstransporter varierar beroende på vilket slags avfall som transporteras. Om verksamheten gäller ofarligt avfall räcker det med en anmälan. Om det är fråga om hantering av farligt avfall, krävs tillstånd för verksamheten. Även ett utländskt företag kan göra en anmälan eller ansöka om tillstånd. Vid anmälningsförfarandet ska det intygas att det företag som bedriver verksamheten/den som ansvarar för verksamheten och företagets anställda är tillförlitliga. I ansökan om tillstånd för hantering av farligt avfall ska det bevisas att det inte finns några omständigheter som skulle ge skäl att betvivla tillförlitligheten hos avfallshanteringsföretaget eller de personer som ansvarar för företagets verksamhet. Både i anmälningsförfarandet och i tillståndsansökan ska det bevisas att de personer som ansvarar för verksamheten och den övriga personalen har de kunskaper och det yrkeskunnandet som behövs för att bedriva verksamheten. Intyg över tillförlitlighet och yrkeskunnande anses motsvara de tyska intygen, om det av de handlingar som företaget lämnat in framgår att företaget uppfyller kraven eller om det av handlingarna framgår att kraven i företagets hemland i praktiken motsvarar kraven i Tyskland. Om ett företag redan av en annan EU-medlemsstat eller EES-stat har beviljats tillstånd för hantering av farligt avfall, anses det motsvara ett tyskt tillstånd, om villkoren för beviljande av tillstånd är motsvarande. Myndigheterna har rätt att kräva tilläggsuppgifter, som för utländska företags del ofta innebär krav på internationellt trafik tillstånd.

5.2.2 Register över uppgifter i transportdokument för avfall

För att utreda hur registret över uppgifterna i transportdokumentet ska vara ordnat skaffades information om motsvarande lösningar i vissa andra EU-länder. I Sverige trädde nya skyldigheter att anteckna och rapportera uppgifter i kraft den 1 augusti 2020 för dem som producerar, transporterar, samlar in, mäklar och behandlar farligt avfall. Beroende på aktör ska uppgifter antecknas om avfallet, dess mängd, ursprung, transport och hantering samt om material som uppkommer vid behandlingen och om de olika parterna. Det finns bestämmelser om tidpunkten för när anteckningsuppgifterna uppkommer. Dessutom infördes i Sverige ett nytt uppföljningssystem (Avfallsregister), i vilket alla ovannämnda aktörer ska lämna de uppgifter som antecknas fr.o.m. den 1 november 2020 inom två dagar från det att anteckningarna uppkommit. Anteckningarna länkas till varandra med hjälp av en kod som fås ur registret. Registret förs av Naturvårdsverket och uppgifterna förs in via ett gränssnitt eller ett gränssnitt för ärendehantering. I Sverige används dessutom transportdokument för transport av farligt avfall och elektroniska transportdokument kan eventuellt utnyttjas när uppgifter som antecknats lämnas till registret.

I Estland utnyttjas vid insamlingen av uppgifter om farligt avfall ett elektroniskt transportdokument som upprättas direkt i det nationella systemet innan transporten inleds och i vilket transportören och mottagaren fogar till sina egna uppgifter och sin underskrift.

6 Remissyttranden

6.1 Inledning

Utkastet till regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av avfallslagen och av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi var ute på remiss 18.10–29.11.2021. Begäran om utlåtande och de utlåtanden som har getts finns tillgängliga i webbtjänsten Utlåtande.fi⁸. 45 utlåtanden inkom och därtill meddelade 3 aktörer att de inte uttalar sig i ärendet. Utlåtanden inkom från justitieministeriet, finansministeriet, kommunikationsministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, försvarsministeriet, Finlands miljöcentral, Skatteförvaltningens Enhet för utredning av grå ekonomi, högsta förvaltningsdomstolen, Åbo, Helsingfors och Norra Finlands förvaltningsdomstol, Transport- och kommunikationsverket, Livsmedelsverket, Konsument- och konkurrensverket, Säkerhets- och kemikalieverket Tukes, Tullen, sex närings-, trafik- och miljöcentraler, Finlands Kommunförbund rf, två avfallsnämnder, kommunala avfallshanteringsbolag, industrins, handelsbranschens, avfallsbranschens och transportbranschens intresseorganisationer, producentsammanslutningar och producentsammanslutningarnas representanter samt privata företag.

En sammanfattning har sammanställts av utlåtandena som har publicerats i statsrådets Projektfönster⁹. Nedan beskrivs de centrala remissyttrandena ämnesvis.

6.2 Ändringar i förutsättningarna och förfarandena för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret

I remissyttrandena kommenterades mest de föreslagna ändringarna i förutsättningarna för godkännande av avfallstransportörer och avfallsmäklare (95 §). Remissinstanserna understödde i hög grad transporttillståndet som enligt förslaget är en ny förutsättning för att godkännas för anteckning i avfallshanteringsregistret. Även det nya tillförlitlighetskravet, dvs. kontrollen av huruvida en aktör har fullgjort de lagstadgade skyldigheterna såsom skatter, försäkringspremier och anmälningsskyldigheter, ansågs vara viktigt med avseende på en jämlik konkurrens inom avfallsbranschen och bekämpning av grå ekonomi.

I några utlåtanden ansåg man att förutsättningen för godkännande borde vara mer omfattande och kräva utredning av hela den brottsliga bakgrunden, åtminstone huruvida miljöbrott har begåtts. Kontroll av brottslig bakgrund betonades av den anledningen att småskalig verksamhet inte förutsätter trafiktillstånd med krav på att aktören ska ha ett gott anseende. Även motsatta ståndpunkter framfördes. En myndighet som utför avfallshanteringsregistreringar föreslog att det bör övervägas om en bedömning av tillförlitligheten är nödvändig angående alla inhemska aktörer med beaktande av att avfallstransporter som bedrivs utan trafiktillstånd i regel är mycket småskaliga och av sådana aktörer har inte nu heller förutsatts någon säkerhet. Flera NTM-centraller underströk att en bedömning av tillförlitligheten kräver en viss mängd tillägsarbete och inläring av nytt och man ansåg att anvisningar behövs för tolkning av fullgöranderapporter.

Skatteförvaltningens Enhet för utredning av grå ekonomi ansåg att bedömningen av tillförlitlighet även ska omfatta verksamheten hos de fysiska personer som ansvarar för och beslutar om företagets verksamhet och deras kopplingar till annan ekonomisk verksamhet. Då sökanden el-

⁸ Projektnummer VN/20464/2021 <https://www.lausuntopalvelu.fi/SV/Proposal/Participation?proposalId=8ca03af3-002f-4600-9d50-68002b67c02c>

⁹ <https://ym.fi/hankesivu?tunnus=YM030:00/2021>

ler innehavaren av ett näringsstillstånd eller en registrering är en juridisk person kan den ekonomiska tillförlitligheten, dvs. fullgörandet av offentliga skyldigheter eller risken för försummelse att sköta dessa, inte bedömas heltäckande enbart utifrån den juridiska personens egna uppgifter, enligt Enheten för utredning av grå ekonomi. Enheten för utredning av grå ekonomi föreslog att man i tillförlitlighetsregleringen ska följa det slutresultat som valdes i riksdagens behandling av transportservicelagen (RP 194/2021 rd).

I utlåtandena ansågs det även att den nya förutsättningen, enligt vilken en verksamhetsutövare inte får ha uppvisat uppenbar likgiltighet angående bestämmelserna i avfallslagen, även ska omfatta andra lagar än avfallslagen. Några NTM-centraler framförde att den som behandlar avfallstransportörers och avfallsmäklares ansökningar inte har några möjligheter att tillförlitligt reda ut en verksamhetsutövars likgiltighet angående avfallslagen, eftersom begärandena om undersökning inte är offentliga och den som behandlar ansökan känner inte nödvändigtvis till dem.

Understöd gavs för att slopa de säkerheter som i nuläget enligt prövning krävs av avfallstransportörer och avfallsmäklare. I några utlåtanden framfördes att det saknas övervägande i förslaget huruvida säkerhet fortsättningsvis ska krävas av de aktörer som saknar trafikstillstånd eller som fungerar som avfallsmäklare. Detta ansågs vara viktigt med avseende på en jämlik konkurrens.

Den kontroll av registerutdrag som ska göras vart tredje år (98 §) kommenterades i flera utlåtanden. Remissinstanserna var i hög grad av den åsikten att förutsättningarna för godkännande ska övervakas regelbundet, men att vart tredje år är för sällan, eftersom det ska finnas möjlighet att reagera på ändringar i fullgörandet av skyldigheterna alltid när det behövs. Aktörerna inom branschen ansåg det vara viktigt att det är myndighetens ansvar att regelbundet kontrollera verksamhetsutövarnas verksamhetsförutsättningar. Samtidigt föreslogs det för övervägande huruvida man skulle kunna helt avstå från kontrollen av utdrag ur avfallshanteringsregistret som skickas till verksamhetsutövarna vart tredje år.

Beträffande de ansökningar som ska göras om godkännande i avfallshanteringsregistret föreslogs ett års förlängning till övergångsbestämmelserna, utöver de övergångstider på två år som föreslagits, för att förhindra anhopning i behandlingen av ansökningar.

Förslaget i regeringens propositionsutkast att ålägga utländska avfallstransportörer och avfallsmäklare, vars verksamhet omfattar Finland (95 och 95 a §), att registrera sig i avfallshanteringsregistret kommenterades förhållandevis lite. Några remissinstanser ansåg att samma förutsättningar för godkännande, såsom ett gällande trafikstillstånd, ska krävas av utländska verksamhetsutövare som av inhemska verksamhetsutövare. Angående språkraven för utländska verksamhetsutövars handlingar föreslogs det att endast utländska verksamhetsutövare ska ha rätt att sköta sina ärenden på engelska. Justitieministeriet föreslog att det övervägs om språkraven borde föreskrivas i lag i stället för i förordning, samt att det preciseras i vilka situationer utländska verksamhetsutövare antecknas för en viss tid i registret.

Avgifterna som ska uppbäras för beslut om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret kommenterades i några utlåtanden. Man ansåg att avgiften för ett nytt beslut är högt i förhållande till den avgift som uppbäras för kontroll av registerutdrag. Avgiften för ett beslut om godkännande ansågs vara högt i synnerhet för dem som har trafikstillstånd, eftersom bedömningen av förutsättningarna för godkännande för dessa inte kräver lika mycket myndighetsarbete som ifall det är fråga om en verksamhetsutövare vars tillförlitlighet ska bedömas. I utlåtandena föreslogs det att man ska utvärdera om det är nödvändigt att kräva en ny ansökan av alla

med anledning av de föreslagna ändringarna i förutsättningarna för godkännande eller om godkännandena kan behandlas som en kontroll av utdrag.

Centraliseringen av godkännandet av utländska avfallstransportörer och avfallsmäklare till en NTM-central (22 §) fick ett stort understöd. I några utlåtanden föreslogs det att man i lag även ska föreskriva om att samma NTM-central som behandlar ansökningarna för utländska avfallstransportörer och avfallsmäklare även ska svara för övervakningen av dessa.

Uppmärksamhet fästes även vid elektroniska tjänster och i utlåtandena betonades det att en smidig tjänsteanvändning ska säkerställas såväl ur verksamhetsutövarnas som ärendehandläggarnas synvinkel.

Justitieministeriet kommenterade att den begränsning som tillförlitlighetskravet medför ska granskas noggrannare i motiveringarna till lagstiftningsordningen i förhållande till de allmänna förutsättningarna för begränsning av grundläggande rättigheter. Dessutom ansåg justitieministeriet att den nya bestämmelsen, enligt vilken ett godkännande som har gjorts i avfallshanteringsregistret kan återkallas om verksamhetsutövaren inte längre är tillförlitlig och grunden är av väsentlig och allvarlig art, lämnar rum för tolkning och föreslog att kriterierna ska preciseras på paragrafnivå eller att utförandet av bedömningen ska beskrivas närmare i motiveringarna.

Förutsättningarna för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret ändrades inte med anledning av remissyttrandena. I avsnitt 5 granskas olika alternativ för kontroll av verksamhetsutövarnas bakgrund och där motiveras varför man beslutade sig för den föreslagna regleringen. Till granskningen av alternativen fogades på grundval av utlåtandena en komplettering om varför kravet på trafiktillstånd inte avses omfatta alla verksamhetsutövare. Kravet på uppenbar likgiltighet utvidgades inte till att omfatta likgiltighet om andra lagar, eftersom syftet med bestämmelsen är att precisera den nuvarande bestämmelsen. Utvidgningen av bestämmelsen innebär en kontroll av verksamhetsutövarnas bötes- och straffregisteruppgifter, vilket inte ansågs vara nödvändigt enligt det som framställdes i avsnitt 5. Det att tillförlitlighetsutredningen enligt prövning avses omfatta företagets ansvarspersoner och betydande ägare tas på nytt upp till granskning om motsvarande tillägg görs i transportservicelagen enligt det som föreslås i riksdagens kommunikationsutskotts betänkande (KoUB 28/2021 rd).

Med anledning av den respons som inkommit fogas till 22 § att NTM-centralen i Sydöstra Finland även svarar för tillsynen av utländska verksamhetsutövare. På förslag av justitieministeriet fogades till 94, 95 a, 96 och 98 § bestämmelser om språkrav för handlingar som gäller utländska verksamhetsutövare samt om språket i beslut och utdrag som ges till dessa.

Till motiveringarna rörande 95 a § om ömsesidigt erkännande fogades som förtydligande att EU:s trafiklagstiftning förutsätter trafiktillstånd av dem som utför internationella transporter. I paragrafen preciseras när en anteckning i avfallshanteringsregistret görs för en viss tid. Till 137 § i lagen fogades även en bestämmelse om till vilken förvaltningsdomstol en utländsk verksamhetsutövare kan anföra besvär om ett beslut rörande avfallshanteringsregistret eller återkallande av godkännande som NTM-centralen i Sydöstra Finland har fattat. Ur 98 § i lagen ströks bestämmelsen om att trafiktillståndet och uppfyllandet av tillförlitligheten som utgör förutsättningar för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret ska kontrolleras vart tredje år i samband med att utdraget kontrolleras, för att inte tillsynen av förutsättningarna ska begränsas till cykler på tre år. Till motiveringarna rörande 95 § fogades att tillsynen ska utföras som en del av de regelbundna inspektioner som föreskrivs i 124 §. Motiveringarna rörande bedömningen av förlorad tillförlitlighet kompletterades i den föreslagna 99 §.

På grund av remissyttrandena förlängdes övergångstiden, inom vilken de avfallstransportörer och avfallsmäklare som redan är godkända för anteckning eller antecknade i avfallshanteringsregistret ska ansöka om nytt godkännande, med ett år. På grundval av justitieministeriets utlåtande kompletterades förslaget förhållande till de allmänna förutsättningarna för begränsningar i de grundläggande rättigheterna.

6.3 Informationstjänsterna rörande avfallshanteringsregistret och producentregistret

Informationstjänsterna rörande avfallshanteringsregistret och producentregistret fick ett brett understöd. Informationstjänsten för avfallshanteringsregistret ansågs tillgodose behoven hos såväl kommunala avfallshanteringsaktörer som yrkesmässiga avfallsinnehavare och invånare samt underlätta informationsbehoven hos dem som behöver avfallshanterings tjänster och till exempel riktandet av anbudsbegäranden till de korrekta organen.

Beträffande informationstjänsten för producentregistret ansågs den offentliga informationstjänsten underlätta tillsynen av producentansvaret genom att ge möjlighet att under hela produktens anskaffnings- och distributionskedja få tillgång till information om registrerade producenter. Representanterna för producentansvarsområdena ansåg det vara viktigt att det tydligt framgår av informationstjänsten vilka producentansvarsområden producenten har skötts om och att producentens registreringsuppgifter kan sökas per producentansvarsområde i registret och vid behov även per produktkategori. Angående den information som ska publiceras i informationstjänsten för producentregistret begärdes ett förtydligande om huruvida man ur informationstjänsten får uppgifter om aktörer som motsvarar producenter, som för producentens räkning sköter producentansvaret, och om upprätthållare av webbutikplattformer som en distansförsäljare har befullmäktigat att sköta producentansvaret i Finland.

Med anledning av remissyttrandena föreslogs ett tillägg till 101 § i avfallslagen om en skyldighet för behöriga ombud att till producentregistret meddela fullmaktsgivaren och producenten som i annat fall skulle svara för producentansvarsskyldigheterna. Även till 105 § fogades en skyldighet för producentansvarsområden eller de som svarar för ett retursystem för dryckesförpackningar att anmäla vissa uppgifter om behöriga ombud för att uppgifter om behöriga ombud ska kunna publiceras i informationstjänsten. Även ordalydelsen i motiveringarna till 142 b § korrigerades.

Inga ändringsbehov orsakades av de kommentarer som erhöles om informationstjänsten för avfallshanteringsregistret.

6.4 Lämnande av uppgifter i transportdokument till registret och tillsynen av detta

I utlåtandena understöddes det nya registret som grundas på uppgifter i transportdokument. Det ansågs förbättra uppföljningen och transparensen av avfallstransporter. I utlåtandena ansågs det att informationsöverföringen ska vara så enkel som möjlig för aktörerna och att informationen och vägledningen av aktörerna i ärenden som anknyter till registret över uppgifter i transportdokument ska ordnas centraliserat.

Tillsynsmyndigheterna kommenterade att det förblir oklart i förslaget till vems uppgifter det hör att övervaka inlämnandet av uppgifter i transportdokument till registret och att besluta om behövliga åtgärder ifall dokumenten inte lämnas in. I synnerhet ansågs det vara svårt att övervaka avfallstransportörernas skyldighet att lämna uppgifter i transportdokument till registret. Remissinstanserna ansåg att om tillsynen inte utförs kan man inte med hjälp av registret förbättra uppföljningen och spårbarheten av avfallsinformation. Tillsynen och möjligheten att lämna dokumenten per e-post eller i pappersformat ansågs kräva resurser. I utlåtandena föreslogs det

också att alla verksamhetsutövare ska övergå till att använda de elektroniska ärendehanteringstjänsterna efter övergångstiden.

Aktörerna inom branschen föreslog längre tidsperioder för att lämna uppgifter i transportdokumenten till registret. I utlåtandena föreslogs det att överföring av uppgifterna i elektroniska transportdokument utan obefogat dröjsmål ska avse några veckor i stället för några dagar i enlighet med förslaget så att det är möjligt att koncentrera informationsöverföringen till en gång per vecka. Behovet av mer tid motiverades med att avfallsmottagarna kan ha behov av att komplettera uppgifterna i transportdokumentet då avfallet har vägts, i synnerhet då avfall från elektrisk och elektronisk utrustning samt batterier och ackumulatorer transporteras. En remissinstans ansåg att uppgifterna i transportdokument i pappersformat borde överföras snabbare än inom tre månader enligt förslaget, eftersom förslaget ska styra till införande av elektroniska system.

Enligt kommentarerna i några utlåtanden ska möjligheten att flera gånger lämna uppgifter om samma avfallstransport, till exempel av en avfallsavsändare och -mottagare, uteslutas i registret. Dessutom kommenterades det att man ska eftersträva att komma ifrån överlappningarna med 39 § i avfallslagen rörande anmälan om slamuppgifter.

På grund av remissyttrandena preciserades motiveringarna till 121 b § med hur tillsynen av inlämnandet av uppgifter i transportdokument fördelas mellan tillsynsmyndigheterna och att tillsynen är viktig i synnerhet i det inledande skedet av genomförandet av lagen. Till avsnitt 4.2.2 om konsekvenserna av propositionen fogades ett omnämnande om att tillsynsmyndighetens arbetsmängd kommer att öka i viss mån.

Responserna om hur myndigheterna belastas av att uppgifterna i transportdokumenten lämnas till myndigheten på paper eller per e-post stämmer, men man ville ändå bevara möjligheten att lämna uppgifter på något annat sätt än i e-tjänsten. Paragrafen preciserades med att man ska komma överens med den personuppgiftsansvarige om att lämna uppgifter på något annat sätt än i e-tjänsten. Finlands miljöcentral som fungerar som personuppgiftsansvarig utarbetar anvisningar om god praxis för införande av uppgifter i det elektroniska systemet. För att hindra att uppgifter om samma avfallstransport förs in i registret flera gånger skulle det krävas att myndigheten ger varje avfallstransport en identifikationskod som används i transportdokumentet. Detta skulle i synnerhet öka företagets administrativa arbete, eftersom de skulle bli tvungna att begära en kod av myndigheten före varje överföring. Dessutom skulle det kräva ändringar i informationssystemen. Av dessa orsaker föreslås ingen ändring i förslaget. I första hand ska avfallsinnehavaren säkerställa att uppgifterna i transportdokumentet endast lämnas en gång till registret. Om praxisen visar sig vara utmanande utan en identifikationskod kan man senare överväga att införa en kod.

Med anledning av remissyttrandena ansågs det inte finnas behov av att ändra tidsfristerna rörande lämnande av handlingar till registret. Det mottagna avfallet ska vägas i samband med mottagandet av avfallet och uppgifterna ska samtidigt även uppdateras i transportdokumentet och överföringen av dessa uppgifter till registret ska skötas automatiskt.

Med anledning av remissyttrandena föreslås det att till 39 § i lagen fogas att avfallstransportören kan lämna uppgifter om slam till den kommunala avfallshanteringsmyndigheten genom registret över uppgifter i transportdokument. I och med ändringen behöver transportörerna inte separat lämna uppgifter om slam till transportdokumentregistret och till den kommunala avfallshanteringsmyndigheten.

6.5 Ändringar i andra registerbestämmelser

I utlåtandena kommenterades även ändringar som föreslagits i övriga registerbestämmelser i avfallslagen, vilkas syfte är att förtydliga registerförarens ansvar och rätt att få uppgifter ur avfallshanteringsregistren.

Finansministeriet ansåg att förslaget borde innehålla en bedömning av ändringsförslagets konsekvenser på informationshanteringsansvarsförbindelser. Till propositionens konsekvenser fogades med anledning av utlåtandet ett nytt avsnitt 4.2.5.

I utlåtandena föreslogs förtydliganden i den personuppgiftsansvariges skyldigheter som föreskrivs i 142 §. Den kommunala miljövårdsmyndighetens roll att svara för riktigheten i de uppgifter som införs i registret utan att vara personuppgiftsansvarig ansågs oklar. Ordalydelsen i bestämmelsen preciserades och motiveringarna kompletterades beträffande den personuppgiftsansvariges skyldigheter. Möjligheten att föreskriva om en aktsamhetsplikt beträffande de uppgifter som införs i registret för någon annan än den personuppgiftsansvarige diskuterades med justitieministeriet under beredningen och bestämmelsen står inte i strid med den allmänna dataskyddsförordningen. Det är inte ändamålsenligt att fördela personuppgiftsansvaret för avfallshanteringsregistret till andra myndigheter än NTM-centralerna utan att skyldigheterna blir komplicerade.

I utlåtandena understöddes de ändringar som gjorts i 143 §, där det föreslås en skyldighet för den kommunala avfallshanteringsmyndigheten att ge uppgifter ur registret över avfallstransporter och behandling av bioavfall till kommunala avfallsbolag och under vissa förutsättningar även till producentsammanslutningen för förpackningsproducenter. Intresseorganisationen för avfallsbranschen ansåg dock att förslaget är problematiskt och ansåg att förslaget suddar ut gränser mellan myndigheten och en kommunal avfallsanläggning av bolagsform samt försvagar tilliten till självständigheten i verksamheten för en tjänsteinnehavare hos en kommunal avfallshanteringsmyndighet. I några utlåtanden konstaterades det att uppgifter redan nu lämnas ut ur registret till kommunala avfallsanläggningar och det föreslogs att ett förtydligande angående detta fogas till motiveringarna. Vissa preciseringar föreslogs även för bestämmelsens ordalydelse, och dessa genomfördes i den fortsatta beredningen.

De föreslagna rättigheterna att få uppgifter enligt 143 b § kommenterades även i flera utlåtanden. Intresseorganisationen för avfallsbranschen ansåg att ur synvinkeln för de företag som verkar inom avfallshanteringen har avfallsuppgifterna till många delar karaktären av affärshemligheter och de har inverkan på den inbördes konkurrensställningen mellan företag, men myndigheterna jämför avfall med annan offentlig utsläppsinformation. Enligt organisationen ska denna tolkning bedömas ur olika synvinklar. Den ansåg även att det inte är nödvändigt att lämna uppgifter ur registret över uppgifter i transportdokument till kommunala avfallshanteringsmyndigheter, eftersom dessa får information om slamtransporter ur registret över avfallstransporter. I utlåtandena motsatte man sig även att de aktörer som deltar i avfallstransporter ska ha rätt att få uppgifter ur registret över uppgifter i transportdokument med hänvisning till affärshemligheter och man föreslog begränsningar i rätten att få information.

I den fortsatta beredningen föreslogs inga ändringar angående lämnande av uppgifter till kommunala avfallsbolag enligt 143 och 143 b §. I motiveringarna till den föreslagna 143 § har det preciserats att utlämnandet avses gälla vissa uppgifter som föreskrivs i avfallsförordningen, och i dessa uppgifter ingår inte sådana uppgifter om transportföretag som skulle kunna äventyra konkurrensneutraliteten. Uppgifterna i transportdokumenten är däremot redan nu tillgängliga för dem som deltar i transporten och redan den nuvarande regleringen förutsätter att den som deltar i transporten bekräftar uppgifterna i transportdokumentet.

Livsmedelsverket föreslog att tillsynsmyndigheterna inom dess verksamhetsområde ska ha rätt att få uppgifter ur registret över uppgifter i transportdokument då de övervakar lagstiftningen om biprodukter, om det finns anledning att misstänka bedräglig verksamhet i iakttagandet av krav i enlighet med olika lagstiftningar. Skyldigheten att upprätta transportdokument som föreskrivs i 121 § gäller dock inte biprodukter. Andra myndigheter än de som har rätt till uppgifter enligt 143 b § kan begära uppgifter av myndigheten med stöd av offentlighetslagen eller speciallagstiftning.

6.6 Övriga kommentarer om propositionsutkastet

Inrikesministeriet och social- och hälsovårdsministeriet föreslog införande av en fullgörande-rapporttjänst även i en bredare utsträckning för miljötillståndsförfarandet och tillsynen. De ansåg att ett sätt att förebygga miljöbrott skulle kunna vara att verksamhetsutövarens förutsättningar för affärsverksamhet, såsom kredituppgifter och förmögenhet, kontrolleras innan miljötillståndspliktig verksamhet eller annan verksamhet inleds.

7 Specialmotivering

7.1 Avfallslagen

22 §. Statliga myndigheter. Till paragrafen ska enligt förslaget ett nytt 5 mom. fogas, där det föreskrivs om de uppgifter angående avfallshanteringsregistret som koncentreras till NTM-centralen i Sydöstra Finland. NTM-centralen i Sydöstra Finland svarar för godkännande av avfallstransportörer och avfallsmäklare som är etablerade utanför Finland för anteckning i avfallshanteringsregistret och för anteckning i registret samt för tillsynen av dem. Godkännande och anteckning i registret av utländska aktörer samt tillsynen av dessa genomförs mest effektivt som en nationellt centraliserad uppgift.

På grund av det föreslagna nya 5 mom. är det nuvarande 5 mom. i fortsättningen 6 mom.

39 §. Uppgifter om avhämtning av avfall från fastigheter. Till 2 mom. fogas en bestämmelse om att avfallstransportören ska kunna ge uppgifter om transport av slam från slamavskiljare och slutna tankar också via det register som avses i 142 § 1 mom. 4 punkten. Avfallstransportören ska inte separat behöva skicka uppgifter om slamtransporter till den kommunala avfallshanteringsmyndigheten om uppgifterna har lämnats till registret över uppgifter i avfallstransportdokument.

I **11 kap.** 94–99 § föreslås ändringar i förfarandena som ska iakttas vid godkännande av yrkesmässig avfallstransport- eller avfallsmäklarverksamhet för anteckning i avfallshanteringsregistret. Skyldigheten att ansöka om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret ska noggrannare än förr gälla alla verksamhetsutövare oberoende av placeringsstat, om verksamheten omfattar yrkesmässig avfallstransport- eller avfallsmäklarverksamhet i Finland. Regleringen behöver preciseras på grund av de oklarheter som har framkommit i tolkningen av lagen och den oenhetliga tillämpningspraxis som följer av detta samt för att säkerställa en likvärdig behandling av verksamhetsutövarna.

Enligt artikel 26 i avfallsdirektivet ska medlemsstaterna se till att den behöriga myndigheten för ett register över vissa aktörer om dessa inte omfattas av tillståndskrav. Sådana aktörer är verksamhetsutövare som yrkesmässigt samlar in eller transporterar avfall, samt handlare och mäklare. Med avfallstransportör avses enligt 6 § 1 mom. 13 punkten i avfallslagen var och en som ansvarar för transport av avfall. Enligt motiveringarna till bestämmelsen (RP 199/2010 rd) anses

ett transportföretag vara en transportör, inte dess enskilda arbetstagare som utför transportarbetet. Enligt EU-domstolens rättspraxis (C-270/03, C-311/99) gäller avfallsdirektivets registreringsskyldighet förutom de aktörer som i sitt yrke som transportör transporterar avfall som produceras av andra också inrättningar eller företag som utan att utöva chaufförsyrket ändå i sin affärsverksamhet transporterar avfall normalt och regelbundet oberoende av om avfallet har producerats av andra eller dem själva. Avfallsmäklare är enligt 6 § 1 mom. 14 punkten i avfallslagen var och en som yrkesmässigt köper eller säljer avfall eller förmedlar avfall eller avfallshanterings tjänster för någon annans räkning. Enligt motiveringarna har begreppen avfallshandlare och avfallsmäklare enligt artikel 3.7 och 3.8 i avfallsdirektivet sammanslagits till begreppet avfallsmäklare. Enligt avfallslagen kan en avfallsmäklare således vara en fysisk person eller en juridisk person som fungerar som uppdragsgivare vid köp och försäljning av avfall eller som ordnar återvinning eller sluthantering av avfall för någon annans räkning. Avfallsmäklare är till exempel sådana verksamhetsutövare som tar emot avfall av avfallsproducenter, levererar avfallet till adekvat sluthantering och fakturerar avfallsproducenten för hela tjänsten. Underleverantörer till avfallsmäklare kan vara avfallstransportörer som transporterar avfall för avfallsmäklarens räkning och som inte ska anses vara avfallsmäklare.

Dessutom föreslås det att vissa myndighetsuppgifter som gäller godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret ska centraliseras till NTM-centralen i Sydöstra Finland och att de tekniska ändringar som följer av centraliseringen av uppgiften ska göras i de adekvata paragraferna i detta kapitel.

94 §. *Ansökan om godkännande av verksamhet för anteckning i avfallshanteringsregistret.* Enligt förslaget ska 2 mom. ses över utifrån det föreslagna 22 § 5 mom. på så sätt att en verksamhetsutövare som är etablerad i en stat inom eller utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och avser bedriva verksamhet som avfallstransportör eller avfallsmäklare i Finland ska göra ansökan till NTM-centralen i Sydöstra Finland.

Till 2 mom. avser man även foga ett krav på att ansökan ska lämnas via myndighetens e-tjänst. Syftet med den föreslagna ändringen är att förbättra kvaliteten, användbarheten och tillgängligheten på de tjänster som förvaltningen tillhandahåller kunderna. Målet är också att möjliggöra elektronisk behandling av ett ärende som gäller godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret ända från att ärendet blir anhängigt tills beslut fattas. Det finns numera i ganska stor utsträckning möjlighet till elektronisk ärendehantering i miljöärenden hos myndigheter genom sökandens eller partens samverkan. Lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) tillämpas bland annat på elektroniskt anhängiggörande och elektronisk behandling av ett förvaltningsärende samt elektronisk delgivning av beslut, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag. Ansökan ska dock även kunna lämnas per e-post eller i pappersformat om det inte är möjligt att göra ansökan i myndighetens e-tjänst. Till exempel alla verksamhetsutövare som är etablerade utanför Finland har i nuläget inte möjlighet att identifiera sig i den finländska offentliga sektorns e-tjänster, varför det inte är möjligt att lämna ansökan den vägen. Förutsättningar för att sköta ärendet i e-tjänsten kan även saknas till exempel på grund av ett tekniskt fel eller om verksamhetsutövaren inte har tillgång till nödvändig informationsteknisk utrustning.

Till paragrafen fogas enligt förslaget även ett språkkrav rörande ansökan av en verksamhetsutövare som är etablerad utanför Finland. En verksamhetsutövare som är etablerad utanför Finland ska lämna in ansökan och övriga uppgifter på finska, svenska eller engelska. Av intyg på främmande språk som bifogas ansökan ska lämnas in en översättning av en auktoriserad translator eller en annan tillförlitlig översättning till finska, svenska eller engelska. I avfallsförord-

ningen föreskrivs närmare om intygen. En översättning ska vara gjord av en auktoriserad translator för att säkerställa handlingarnas äkthet. Med annan tillförlitlig översättning avses till exempel ett intyg på engelska som är beviljat av en myndighet.

95 §. Förutsättningar för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret. Paragrafen föreslås bli ändrad i sin helhet. Kraven på yrkesskicklighet samt utrustning och materiel i gällande 1 mom. 1 och 3 punkten avses slås ihop och bilda en ny 1 punkt.

Kravet i 1 punkten i den gällande bestämmelsen om att verksamheten bedrivs i enlighet med denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den ska enligt förslaget flyttas i ändrad form till 2 punkten. Kravet på iakttagande av avfallslagen ska enligt förslaget preciseras på så sätt att det förutsätts att verksamhetsutövaren under det innevarande året eller de föregående tre kalenderåren i sin näringsverksamhet inte har visat uppenbar likgiltighet för bestämmelserna i avfallslagen. En sådan situation kan uppstå till exempel om verksamhetsutövaren tidigare har upphört med transportverksamheten och ansöker om ett nytt godkännande. Uppenbar likgiltighet visas exempelvis genom att det för verksamhetsutövaren under de tre föregående åren skulle ha utfärdats flera förelägganden eller fastställts flera försummelseavgifter med stöd av avfallslagen och verksamhetsutövaren inte har avhjälpt de brister som har framkommit i dennes verksamhet trots förelägganden av tillsynsmyndigheten. Hur allvarliga försummelserna är och ifall de har upprepats ska ha betydelse. När uppenbar likgiltighet bedöms kan man beakta de behöriga myndigheternas beslut och åtgärder samt lagakraftvunna domar som utfärdats rörande verksamhetsutövaren. Bestämmelsen behövs i synnerhet för tillsynen, och motsvarande krav avses ska ingå i 99 § om återkallande av godkännande. I punkten bibehålls även det nuvarande kravet om att verksamheten ska utövas utan att orsaka fara eller skada för hälsan eller miljön. Kravet baserar sig på artikel 13 i avfallsdirektivet, enligt vilken avfallshanteringen ska ske så att hälsan eller miljön inte äventyras. Även 13 § 2 mom. i avfallslagen förutsätter att avfallshanteringen inte får orsaka fara eller skada för hälsan eller miljön.

Enligt den föreslagna 1 mom. 3 punkten ska avfallsmäklaren ha hemort i Finland eller i någon annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Med kravet eftersträvar man att säkerställa genomförandet av den fria rörligheten av tjänster och varor på grundval av EU:s inre marknad. På internationella avfallstransporter tillämpas dock EU:s avfallstransportförordning som förutsätter att den som gör anmälan om avfallstransport och den som vid transporter enligt den så kallade gröna avfallsförteckningen anordnar avfallstransporten omfattas av avsändarlandets jurisdiktion och att avfallsmottagaren omfattas av mottagarlandets jurisdiktion. Kraven i avfallstransportförordningen tillämpas i Finland på så vis att endast en verksamhetsutövare som är etablerad i Finland, som bedriver fortlöpande affärs- eller yrkesverksamhet från ett verksamhetsställe i Finland, har ansetts omfattas av medlemsstatens jurisdiktion på det sätt som avfallstransportförordningen förutsätter, och som till exempel kan fungera som en anmälare eller en så kallad anordnare av gröna avfallstransporter i enlighet med förordningen. På grundval av kravet i avfallstransportförordningen kan en avfallsmäklare som är etablerad i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, och som godkänns för anteckning i avfallshanteringsregistret, därmed fungera som avfallsmäklare endast för avfallstransporter internt inom Finland.

Man vill lätta på förutsättningarna för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret genom att ta bort kravet enligt den gällande 1 mom. 4 punkten om en tillräcklig säkerhet för att garantera behörig hantering av det avfall som ska transporteras eller förmedlas. Likaså avses 2 mom. om säkerhetstyp upphävas som onödigt. På grundval av avfallslagens tillämpningspraxis verkar det inte finnas något behov av säkerhet. I många fall har myndigheten i sitt beslut om godkännande låtit bli att kräva ställande av säkerhet, eftersom den har bedömt att det är onödigt med beaktande av verksamhetens omfattning och art. Ställda säkerheter har inte heller behövts

realiseras i praktiken. Ett liknande säkerhetskrav som i den gällande lagen används inte veterligt i andra EU-medlemsstater.

Säkerhetskravet föreslås bli ersatt med nya förutsättningar enligt 1 mom. 4 och 5 punkten. Enligt 4 punkten ska avfallstransportören ha ett sådant godstrafiktillstånd som krävs i transportlagstiftningen om verksamheten förutsätter ett trafikillstånd i enlighet med transportlagstiftningen. Bestämmelser om kraven angående trafikillstånd finns i 3 § i lagen om transportservice. Trafiktillstånd kan antingen vara ett godstrafiktillstånd eller ett lätt godstrafiktillstånd. Med ett godstrafiktillstånd avses ett gemenskapstillstånd för godstrafik. Ett transportföretag kan i stället för ett gemenskapstillstånd ha ett godstrafiktillstånd för hemlandet med stöd av övergångsbestämmelsen i 271 § 2 mom. i lagen om transportservice. Övergångsbestämmelsen tillåter godstransporter med trafikillstånd för hemlandet till och med 1.7.2028. Skyldigheten att ge information i anknytning till trafikillstånd ingår numera i 45 § i avfallsförordningen. Ett villkor för att trafikillstånd ska beviljas är att sökanden är solvent och har gott anseende, inte har försummat vissa betalningsskyldigheter och inte har betydande skulder. Genom kraven angående trafikillstånd eftersträvar man att säkerställa att transportverksamheten bedrivs med yrkesskicklighet och att den materiel som används för transporterna är ändamålsenlig. Dessutom visar ett ikraftvarande trafikillstånd att verksamhetsutövaren är tillförlitlig, eftersom transportföretagets fullgörande av sina skyldigheter utreds när trafikillståndet beviljas på motsvarande sätt som i det föreslagna 95 § 2 mom.

I den föreslagna 122 § föreskrivs om NTM-centralens rätt att få uppgifter om trafikillstånd av Transport- och kommunikationsverket, så att den kan kontrollera att en verksamhetsutövare i hemlandet har ett gällande trafikillstånd.

Av avfallstransportörer som är etablerade utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet i så kallade tredje länder förutsätts antingen ett transporttillstånd av International Transport Forum (ITF), dvs. ett så kallat CEMT-tillstånd som godkänns som transporttillstånd för bilaterala transporter och transporter till tredje länder i alla CEMT-medlemsstater, eller ett transporttillstånd som grundar sig på ett bilateralt avtal mellan Finland och någon annan stat. Ett CEMT-tillstånd gäller ett kalenderår åt gången och det berättigar till att utöva transporter högst under tre resor med last. Ett bilateralt transporttillstånd däremot beviljas för en godstransport. Båda transporttillstånden beviljas endast till ett visst antal per år. En verksamhetsutövare som har ett CEMT-tillstånd eller ett bilateralt transporttillstånd ska dock inte separat för varje resa eller varje år på nytt behöva ansöka om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret. Enligt 96 § i avfallslagen fattas ett beslut om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret för en viss tid eller tills vidare och i beslutet kan föreskrifter utfärdas om uppfyllande av de förutsättningar för godkännande som föreskrivs i 95 §. I ett beslut som gäller en verksamhetsutövare som är etablerad utanför EES-området kan man fastställa att verksamhetsutövaren ska ha ett ikraftvarande tillstånd när den anländer till Finland. CEMT-tillståndets giltighet kan även kontrolleras i ITF:s webbtjänst som finns på <https://countrylicences.itf-oecd.org/edi/report-license>.

Enligt 1 mom. 5 punkten ska en verksamhetsutövare, vars verksamhet inte kräver ett trafikillstånd eller som är etablerad utanför EES-området, dessutom vara tillförlitlig. Kravet på trafikillstånd gäller inte exempelvis transport med traktor, avfallstransport som sker för egen räkning eller om verksamheten i huvudsak består av annat än transportarbete (till exempel byggnads- och rivningsarbete). Genom tillförlitlighetsutredningen eftersträvar man att säkerställa att sökanden kan svara för sina ekonomiska skyldigheter, och inte heller orsakar skada för miljön eller hälsan på grund av ekonomiska svårigheter. Dessutom är avsikten att säkerställa en likvärdig behandling av avfallstransportörer och avfallsmäklare och att förhindra grå ekonomi. Då sökandens tillförlitlighet utreds får inte den som försummar skyldigheterna en ogrundad fördel

genom att undvika försummelse av de lagstadgade avgifterna och kan inte av denna anledning erbjuda sina tjänster billigare än andra.

Sökandens tillförlitlighet utreds i enlighet med de kriterier som föreskrivs i 2 mom. Enligt bestämmelsen anses inte sökanden vara tillförlitlig om denne under det innevarande året eller de tre föregående åren upprepade gånger eller i betydande grad har försummat sina lagstadgade avgifter eller om sökanden har skulder som är föremål för utsökning och som med avseende på verksamhetsutövarens betalningsförmåga är större än ringa, eller skulder som har återsänts från utsökningen med ett intyg över medellöshetshinder. Lagstadgade skyldigheter i anslutning till skatter, socialförsäkringsavgifter och avgifter som Tullen uppbär är olika registrerings-, anmälnings- eller betalningsskyldigheter. Om dessa inte är fullgjorda kan det reflektera aktörens ekonomiska otillförlitlighet. När sökandens tillförlitlighet utreds ska uppmärksamhet fästas vid om försummelserna har upprepats och hur stora de varit i eurobelopp. Till exempel enskilda försummelser att anmäla som kan jämföras med glömska eller slarvighet eller försummelse av avgifter till små belopp skulle i allmänhet inte leda till att registreringen avslås. En verksamhetsutövare ska inte heller anses vara otillförlitlig om exempelvis en betalningsplan har upprättats om en skatteskuld och villkoren i den iakttas. Som ett tredje kriterium föreslås ett krav på att sökanden inte har försatts i konkurs. Myndigheten ska kontrollera sökandens tillförlitlighet med hjälp av de uppgifter som fås ur myndighetsregistren. Med stöd av rätten att få uppgifter som ingår i 122 § i förslaget ska myndigheten ha rätt att få nödvändiga uppgifter ur andra myndigheters register för att utreda tillförlitligheten. Skatteförvaltningens Enhet för utredning av grå ekonomi gör fullgöranderapporter av andra myndigheters registeruppgifter. Avsikten är att NTM-centralen ska utreda tillförlitligheten hos en verksamhetsutövare som lämnat ansökan till avfallshanteringsregistret på grundval av den fullgöranderapport som Enheten för utredning av grå ekonomi upprättar. Fullgörandet av skyldigheterna ska enligt bestämmelsen kontrolleras för innevarande år och de tre föregående åren.

Enheten för utredning av grå ekonomi upprättar fullgöranderapporter över verksamhetsutövare med FO-nummer. För att säkerställa utländska företags tillförlitlighet föreslås det i 3 mom. en skyldighet för dessa att lämna motsvarande uppgifter som behövs för utredning av tillförlitligheten med ett registerutdrag eller motsvarande intyg eller på ett annat allmänt godtagbart sätt i enlighet med lagstiftningen i sökandens placeringsland. Skyldigheten avses gälla avfallsmäklare vars hemort ligger utanför Finland, avfallstransportör som är etablerad inom EU-/EES-området och som ansöker om godkännande för anteckning i registret med stöd av 95 § i stället för den föreslagna 95 a § och vars verksamhet inte förutsätter godstrafiktillstånd, samt avfallstransportör som är etablerad utanför EES-området. En utländsk verksamhetsutövare ska bevisa att denne inte har försummat skatter eller andra lagstadgade avgifter eller avgifter uppburna av Tullen eller anmälningskyldigheter i sitt eget land. Av registerutdraget eller intyget ska även framgå eventuella skulder i utsökning samt information om att företaget inte är försatt i konkurs. Registerutdraget eller intyget ska i första hand vara beviljat av en myndighet i placeringsstaten. Om det i verksamhetsutövarens placeringsland inte finns uppgifter tillgängliga med registerutdrag eller intyg ska uppgifterna även kunna lämnas på ett annat allmänt godtagbart sätt. Ett allmänt godtagbart sätt kan vara en utredning av någon annan bedömare som allmänt anses tillförlitlig eller av någon annan som upprätthåller information.

Myndigheten ska kunna utnyttja de register som är tillgängliga för kontroll av tillförlitligheten. Till exempel beträffande europeiska länder finns företagsinformation tillgänglig via webbplatsen European Business Register (<https://ebra.be/worldwide-registers/>). Även i länder utanför EU finns det officiella system som företag ska registrera sig i för att lagligt bedriva verksamhet. Till exempel den ryska skattemyndigheten upprätthåller ett register över företag som verkar i Ryssland (<https://pb.nalog.ru/>). När innehållet i intyg eller utredningar om utländska företag

prövas ska man även kunna ta hjälp av sakkunskapen hos de som verkar inom vederbörande sektor.

Om alla uppgifter som krävs enligt 95 § 2 mom. inte är tillgängliga i en utländsk verksamhetsutövers placeringsstat eller om verksamhetsutövaren till exempel inte är skyldig att teckna de försäkringar som avses i bestämmelsen ska denne ge myndigheten en tillförlitlig utredning om varför uppgifterna inte behövs eller kan fås.

NTM-centralen ska enligt 124 § i avfallslagen med regelbundna intervaller inspektera anläggningar och företag i vars verksamhet avfall transporteras eller insamlas yrkesmässigt eller där avfallsmäklarverksamhet bedrivs. För tillsynen ska även en plan utarbetas. Trafiktillståndets giltighet och uppfyllandet av tillförlitlighetsförutsättningarna som är en förutsättning för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret ska övervakas regelbundet som en del av tillsynen i enlighet med 124 §. Det kan ske snabba förändringar i fullgörandet av skyldigheterna och dessa ska man vid behov alltid reagera på. I tillsynen kan Enheten för utredning av grå ekonomis rapporter om fenomen och fullgöranderapporttjänster användas, med hjälp av vilka det går att snabbt och enkelt reda ut, även i en stor grupp, till exempel vilken del av aktörerna som har försummat sin skattebetalningsskyldighet. Det ska även vara möjligt att begära information om ändringar i trafiktillstånd (bl.a. utgång eller förlust av tillstånd) som massöverföringar av data från Transport- och kommunikationsverkets informationstjänster.

Man utreder möjligheten att automatiskt få information om ändringar i trafiktillstånd från registret över trafikärenden och eftersträvar att utveckla informationssystemen för att möjliggöra automatisk informationsöverföring.

95 a §. Ömsesidigt erkännande. Den föreslagna paragrafen är ny och innehåller bestämmelser som ska tillämpas på verksamhetsutövare som bedriver yrkesmässiga avfallstransporter i Finland och som saknar verksamhetsställe i Finland och är registrerad i enlighet med artikel 26 i avfallsdirektivet i en annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet där verksamhetsutövarens har sin hemort. Enligt förslaget ska en sådan verksamhetsutövare i stället för ett sådant godkännande som avses i 94 § kunna ansöka om anteckning i avfallshanteringsregistret på grundval av att verksamhetsutövaren är registrerad i en annan stat som hör till Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och registreringen kan verifieras.

Enligt artikel 3 i EU:s förordning om tillstånd för godstrafik krävs det enligt huvudregeln ett gemenskapstillstånd för internationella transporter. För transportörer inom EES-området gäller således motsvarande krav på gott anseende, solvens och yrkesskicklighet som för transportörer som är placerade i Finland, som har ett godstrafiktillstånd i enlighet med 3 § i transportservice-lagen. Avfallsdirektivet förutsätter att avfallstransport- och avfallsförmedlingsverksamhet bedrivs utan att äventyra människors hälsa eller skada miljön. Om en annan medlemsstat har godkänt avfallstransportföretaget för anteckning i sitt register kan det antecknas i avfallshanteringsregistret i Finland på grundval av ömsesidigt erkännande.

Sökanden ska lämna registreringsintyget från en annan EES-stat till Sydöstra Finlands NTM-central. Transportören kan dock även ansöka om godkännande av verksamheten för anteckning i avfallshanteringsregistret i enlighet med 94 §. Möjligheten till ömsesidigt erkännande avses inte gälla verksamhet som avfallsmäklare, utan denne ska ansöka om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret i enlighet med huvudregeln i 94 §. Godkännande eller anteckning i avfallshanteringsregistret i enlighet med avfallslagen avses endast gälla avfallstransporter som bedrivs inom Finland.

Vid ömsesidigt erkännande antecknar den behöriga NTM-centralen den i ett annat EES-land etablerade avfallstransportörens verksamhet i avfallshanteringsregistret. Enligt förslaget ska anteckningen inte innebära ett förvaltningsbeslut och inte heller omfatta innehållsmässig prövning. För anteckning i registret ska transportören till NTM-centralen lämna ett intyg över en ikraftvarande registrering utfärdad av den behöriga myndigheten på dennes hemort. Intyget ska innehålla väsentlig information om registreringen av verksamheten. Utöver intyget ska annan information lämnas, som behövs för anteckning i avfallshanteringsregistret, om verksamhetsutövaren, den verksamhet som bedrivs i Finland samt verksamhetsområdet i Finland. Informationen ska lämnas på finska, svenska eller engelska. Av intyg på främmande språk ska det lämnas en översättning av en auktoriserad translator eller en annan tillförlitlig översättning till finska, svenska eller engelska. Med annan tillförlitlig översättning avses till exempel ett intyg på finska, svenska eller engelska som är beviljat av en myndighet. Transportören ska på motsvarande sätt även anmäla ändringar angående verksamhetens registrering i enlighet med 97 §. Avfallstransporter ska även beröras av skyldigheter och begränsningar som gäller godstrafik på internationella landsvägar, såsom till exempel cabotagebestämmelserna. En anteckning som görs i avfallshanteringsregistret möjliggör således inte direkt avfallstransportverksamhet av permanent karaktär inom Finland.

Med stöd av bemyndigandet i 2 mom. kan det regleras närmare om innehållet i de uppgifter som ska lämnas och om praxis rörande framställandet av uppgifterna, såsom om formkrav och om behandlingen av uppgifter hos myndigheten.

96 §. *Beslut om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret.* Till paragrafen föreslås tillägg med anledning av den nya 95 a §. Till 1 mom. fogas att NTM-centralen utan obefogat dröjsmål även ska behandla ett ärende som gäller ömsesidigt erkännande. Verksamheten som baserar sig på ömsesidigt erkännande får inte inledas innan anteckningen i registret har gjorts. Anteckningen om ömsesidigt erkännande kan göras tills vidare eller för en viss tid. En tidsbestämd anteckning kommer i fråga då en registrering av en avfallstransportör i ett annat land har gjorts för en viss tid. Dessutom föreslås det att ett omnämnande läggs till om att beslutet om avfallshanteringsregistrering eller informationen om en anteckning rörande ömsesidigt erkännande ska lämnas till sökanden. För en verksamhetsutövare som är etablerad utanför Finland avfattas beslutet eller informationen om anteckningen på finska eller svenska och vid behov ges en översättning av dem till engelska. En översättning till engelska ska även ges till exempel då sökanden har gjort ansökan på engelska.

2 mom. i paragrafen förblir oförändrat. 3 mom. kompletteras med att de väsentliga uppgifterna beträffande ömsesidigt erkännande ska antecknas i avfallshanteringsregistret. Godkännandet för anteckning i avfallshanteringsregistret ska vara riksomfattande, men i beslutet ska enligt ansökan anges det huvudsakliga verksamhetsområdet för verksamheten eller, om verksamheten bedrivs på fler än en NTM-centrals område, de huvudsakliga verksamhetsområdena, eftersom uppgiften om verksamhetsområde behövs för att ordna tillsynen av verksamheten. Informationen om verksamhetsområden ska även publiceras i informationstjänsten enligt 142 a §. NTM-centralen som har tagit beslutet ska ge information om beslutet till de NTM-centraler inom vars områden verksamheten bedrivs. Besluten ska även finnas tillgängliga i NTM-centralernas ärendehanteringssystem.

97 §. *Ändring av beslut om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret.* Till paragrafen föreslås nödvändiga ändringar med anledning av den föreslagna 95 a §. Om en verksamhet som har antecknats i registret på basis av ömsesidigt erkännande förändras eller upphör ska NTM-centralen underrättas om saken. Vid behov ska verksamhetsutövaren lämna ett intyg och andra uppgifter som avses i 95 a § till NTM-centralen. Till bestämmelsen fogas för tydlighetens

skull att om verksamheten upphör ska verksamhetsutövarens uppgifter avföras ur avfallshanteringsregistret. I bestämmelsen föreskrivs inte om uppgifternas förvaringstid. Enligt artikel 5.1 e i EU:s allmänna dataskyddsförordning ska personuppgifter registreras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade endast så länge som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas. NTM-centralerna ska enligt det föreslagna 142 § 2 mom. vara gemensamt personuppgiftsansvariga för avfallshanteringsregistret och ska genom inbördes arrangemang fastställa lagringstiden.

Till 2 mom. ska enligt förslaget fogas att NTM-centralen även på eget initiativ ska kunna ändra en anteckning i avfallshanteringsregistret som gjorts på basis av ömsesidigt erkännande om omständigheterna har förändrats.

98 §. Utdrag ur avfallshanteringsregistret. I 1 mom. föreslås nödvändiga ändringar med anledning av den föreslagna 95 a §. Ett utdrag ska i enlighet med 1 mom. också ges i fråga om anteckning av ömsesidigt erkännande i avfallshanteringsregistret. Utdraget ges som bilaga till ett beslut eller en anteckning i avfallshanteringsregistret. Utdrag ska vid behov ges på engelska. Utdrag ska ges på engelska då ansökan har gjorts på engelska.

På motsvarande sätt ska ett utdrag gällande ömsesidigt erkännande i enlighet med 2 mom. också ges för kontroll då det har gått tre år sedan verksamheten antecknades i registret.

99 §. Återkallande och upphörande av ett godkännande för anteckning eller av en anteckning i avfallshanteringsregistret. Till paragrafen föreslås nödvändiga ändringar med anledning av den ändrade 95 §. Även verksamhet som har antecknats i avfallshanteringsregistret på basis av ömsesidigt erkännande kan återkallas eller fastställas att upphöra då förutsättningarna som föreskrivs i paragrafen uppfylls.

1 mom. 1 punkten kvarstår oförändrad. Till momentet fogas en ny 2 punkt, enligt vilken ett godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret kan återkallas om verksamhetsutövaren inte längre är tillförlitlig. Kravet avses gälla dem, för vilka en tillförlitlighetsutredning görs i enlighet med 95 § 2 mom. Godkännandet kan återkallas på grundval av denna punkt om de försummelser av anmälningsskyldigheter och betalningar som avses i 95 § 2 mom. är allvarliga eller väsentliga med avseende på verksamheten. För tillsynen av tillförlitlighetskravet avses myndigheten kunna begära en ny fullgöranderapport av Enheten för utredning av grå ekonomi. I tillsynen som görs i efterskott ska tillförlitlighetsutredningen jämföras med den utredning som har gjorts i samband med ansökan. Betydelse ska ges till förändringar som har skett efter att verksamheten godkändes. En allvarlig eller väsentlig brist på tillförlitlighet avses exempelvis vara väsentliga förändringar i storleken på betalningsstörningarna eller skulderna i utsökning. Även ett hotande konkursärende avses kunna utgöra en grund för återkallande av godkännandet. Innan godkännandet kan återkallas ska verksamhetsutövaren ges möjlighet att avhjälpa försummelsen.

De gällande 1 mom. 2 och 3 punkterna ändras till 3 och 4 punkten. Den 3 punkten kvarstår i huvudsak oförändrad, men till den fogas anteckning i registret på grund av den nya 95 a § som ska kunna återkallas då förutsättningarna i punkten uppfylls.

Enligt förslaget ska med anledning av den nya 95 § 1 mom. 2 punkten till 4 punkten fogas att ett godkännande för anteckning eller en anteckning i avfallshanteringsregistret kan återkallas om verksamhetsutövaren i sin näringsverksamhet har visat uppenbar likgiltighet för bestämmelserna i denna lag. Ett villkor för återkallandet är att likgiltigheten har upprepats och är uppenbar samt att verksamhetsutövaren inte har avhjälpt bristerna trots begäranden från tillsynsmyndig-

heten. Enligt den gällande bestämmelsen kan godkännandet för anteckning i avfallshanteringsregistret endast återkallas om överträdelsen mot bestämmelsen orsakar betydande fara eller skada för hälsan eller miljön. I bestämmelsen kvarstår orsakande av fara eller skada för hälsan eller miljön, men tröskeln för orsakande av fara eller skada för hälsan eller miljön föreslås bli sänkt så att faran eller skadan inte behöver vara betydande. Tillsynsmyndigheten har i praktiken haft svårt att påvisa att försummelse att iaktta bestämmelserna orsakar betydande fara eller skada, och man har inte kunnat ingripa i upprepade försummelser genom att återkalla godkännandet. Genom den ändrade bestämmelsen strävar man efter att säkerställa att man bättre ska kunna ingripa i verksamheten hos en verksamhetsutövare som upprepat försummar bestämmelserna i avfallslagen.

Till 2 mom. fogas som precisering, i likhet med till 97 §, att verksamhetsutövarens uppgifter ska avföras ur avfallshanteringsregistret om godkännandet för anteckning eller anteckningen återkallas eller upphör att gälla.

100 §. *Anmälan om insamlingsverksamhet till avfallshanteringsregistret.* Bestämmelsen i 48 § i avfallsförordningen om att ändring av anmälda uppgifter eller upphörande av verksamheten utan dröjsmål ska underrättas till den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten avses bli överförd på lagnivå. Motsvarande rapporteringsskyldighet angående ändrade uppgifter finns i 96 § i lagen beträffande avfallstransporter och avfallsförmedling.

Till 3 mom. fogas för tydlighetens skull den kommunala miljöförvaltningsmyndighetens skyldighet att anteckna de väsentliga uppgifterna i anmälan i avfallshanteringsregistret, eftersom det har förekommit brister i införandet av uppgifter om insamlingsverksamhet i avfallshanteringsregistret. Dessutom fogas till bestämmelsen en skyldighet att avföra uppgifterna ur registret om verksamheten upphör. Upphörande av verksamheten kan komma i fråga om verksamhetsutövaren meddelar att denne upphör med avfallsinsamlingsverksamheten, eller om verksamhetsutövaren till följd av tillsynsåtgärder eller av någon annan anledning förbjuds att fortsätta verksamheten. Verksamhetsutövaren ska även underrättas om anteckningen avförs. Bestämmelsen är ny och den förtydligar miljöförvaltningsmyndighetens skyldighet att hålla uppgifterna om insamling av avfall uppdaterade i avfallshanteringsregistret. NTM-centralerna fungerar som personuppgiftsansvariga för avfallshanteringsregistret och de fastställer gemensamt inom vilken tidsperiod personuppgifterna senast ska avföras ur registret.

101 §. *Ansökan om godkännande för anteckning i producentregistret.* Enligt förslaget fogas till 2 mom. i bestämmelsen en skyldighet för det behöriga ombudet att i sin ansökan ge uppgifter om fullmaktsgivaren och producenterna som annars skulle svara för producentansvarsskyldigheterna i fråga om de produkter som fullmakten gäller. I informationstjänsten rörande producentregistret ska uppgifter publiceras om det behöriga ombudet och fullmaktsgivaren och av denna anledning behöver bestämmelsen kompletteras.

105 §. *Anmälan av producenter eller medlemmar till producentregistret.* Enligt förslaget ska till bestämmelsen fogas att producentsammanslutningar eller de som svarar för ett retursystem för dryckesförpackningar som godkänts för anteckning i producentregistret ska till producentregistret för det behöriga ombudets del även uppges information om fullmaktsgivaren och den producent som annars skulle svara för producentansvarsskyldigheten i fråga om de produkter som fullmakten gäller. Bestämmelsen behöver kompletteras för att nödvändiga uppgifter om det behöriga ombudet ska fås till informationstjänsten rörande producentregistret.

121 b §. *Lämnande av uppgifter i transportdokument till registret.* Till lagen föreslås en bestämmelse om lämnande av de uppgifter i transportdokument som avses i 121 § till det register

RP 46/2022 rd

som avses i den nya 142 § 1 mom. 4 punkten. Genom bestämmelsen kompletteras genomförandet av skyldigheten i enlighet med artikel 35.1 i avfallsdirektivet att göra vissa uppgifter om farligt avfall tillgängliga för den behöriga myndigheten genom det elektroniska register som ska inrättas i enlighet med 4 punkten. Artikel 17 i avfallsdirektivet förutsätter dessutom att medlemsstaterna vidtar nödvändiga åtgärder för att spåra farligt avfall alltifrån produktionen till dess slutliga bestämmelseort. Även skyldigheten att säkerställa kontrollen och spårbarheten av POP-avfall som avses i artikel 7.6 i POP-förordningen i enlighet med artikel 17 i avfallsdirektivet förutsätter att motsvarande uppgifter även lämnas om POP-avfall till det myndighetsregister som avses i artikel 35.4. För att förbättra den nationella kunskapsbasen och effektivisera uppföljningen och transporttillsynen ska uppgifterna i transportdokumentet lämnas för alla transportdokument som upprättas i enlighet med 121 § oberoende av det avfall som transporteras. Uppgifter om bygg- och rivningsavfall avses även kunna utnyttjas i rapportering till EU-kommissionen i enlighet med avfallsdirektivet.

Den avfallsinnehavare som har upprättat transportdokumentet, eller avfallstransportören vid avhämtning från hushåll, ska se till att uppgifterna lämnas till registret. I praktiken ska avfallsinnehavaren eller transportören till exempel kunna avtala med transportföretaget eller tredje part om inlämnande av uppgifterna, i synnerhet om man för upprättande av det elektroniska transportdokumentet har använt ett system som denne äger.

Uppgifterna ska lämnas till registret utan dröjsmål. Kravet på att uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål baserar sig på att uppgifterna snabbt kan överföras till registret genom ett elektroniskt transportdokument. Med inlämnande av uppgifter utan dröjsmål avses några dagar och det möjliggör att man koncentrerar uppgiftsöverföringen till exempelvis en gång per dag. Uppgifterna i transportdokument på papper ska lämnas in till registret inom tre månader från det att transporten avslutats. En tre månaders tidsfrist för att lämna in uppgifterna, jämfört med skyldigheten att utan dröjsmål lämna uppgifterna i ett elektroniskt transportdokument till informationssystemet, gör det flexibelt att lämna uppgifter och minskar den administrativa börda som detta orsakar. Uppgifterna i transportdokument på papper ska enligt huvudregeln lämnas in i e-tjänsten. Uppgifterna kan också lämnas på något annat sätt som särskilt överenskommit med registerföraren om det inte är möjligt att lämna uppgifterna via e-tjänsten. Möjligheter kan saknas till exempel om verksamhetsutövaren saknar nödvändig utrustning eller på grund av ett tekniskt fel i e-tjänsten. Enligt förslaget ska paragrafen även innehålla bestämmelser om att avfallsinnehavaren, eller när avfall avhämtas från hushåll avfallstransportören, ansvarar för riktigheten av de uppgifter som denna har lämnat. Om till exempel avfallsinnehavaren eller avfallstransportören i efterskott upptäcker att det finns felaktiga uppgifter i registret ska denne antingen korrigera de uppgifter denne lämnat in eller begära rättelse av uppgifterna av registerföraren.

Inlämnandet av uppgifter i transportdokument till registret övervakas i enlighet med den fördelning av befogenheter mellan myndigheterna som föreskrivs i den gällande miljöskyddslagen och avfallslagen. Enligt befogenhetsfördelningen övervakar NTM-centralen avfallstransportörens verksamhet samt avfallsinnehavarens och avfallsmottagarens verksamhet som förutsätter ett tillstånd av regionförvaltningsverket. Till övriga delar hör tillsynen till kommunala miljö- och vårdmyndigheter. Skyldigheten att lämna uppgifter i transportdokument till registret ska enligt förslaget övervakas i samband med tillsynen av verksamhetsutövarnas verksamhet. Det är ytterst viktigt att inlämnandet av uppgifter övervakas i det inledande skedet av genomförandet av lagen för att kunna säkerställa att man till registret får de uppgifter som behövs för uppföljning, spårbarhet och rapportering av avfallsuppgifter samt att man genom registret kan effektivisera tillsynen av avfallstransporter.

Skyldigheten att lämna uppgifter i transportdokument ska enligt förslaget tillämpas från och med 1.9.2022, då lagen om ändring av avfallslagen föreslås träda i kraft.

I 2 mom. föreskrivs om befogenheter att ge närmare bestämmelser om vilka uppgifter som ska meddelas till registret. Bestämmelser om uppgifterna föreslås ingå i 40 § i avfallsförordningen.

122 §. Rätt att få uppgifter. Enligt förslaget ska ett nytt 2 mom. fogas till paragrafen, där det föreskrivs om NTM-centralernas rätt att få uppgifter av andra myndigheter eller av andra som sköter offentliga uppdrag för att utreda förutsättningarna för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret. Enligt bestämmelsen ska NTM-centralen trots sekretessbestämmelserna ha rätt att av andra myndigheter och dem som sköter offentliga uppdrag avgiftsfritt få sådana uppgifter om fullgörandet av registrerings-, anmälnings- och betalningsskyldigheter i anslutning till verksamhetsutövarens skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- eller arbetslöshetsförsäkringsavgifter och av Tullen uttagna avgifter, uppgifter om verksamhet och ekonomi, om uppgifterna är nödvändiga för att utreda tillförlitligheten som är en förutsättning för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret. Bestämmelsen ger NTM-centralen rätt att av Enheten för utredning av grå ekonomi få fullgöranderapporter om avfallstransportörer och avfallsmäklare, vilket gör tillförlitlighetsutredningen smidigare beträffande de verksamhetsutövare som ansöker om eller har godkänts för anteckning i avfallshanteringsregistret. Syftet med fullgöranderapporterna är i huvudsak att ge en helhetsbild baserad på sekretessbelagda myndighetsuppgifter av den organisation eller organisationsanknutna person som är föremål för utredningen och att stödja den utredningsbegärande myndighetens uppgift genom att underlätta och effektivisera informationsanskaffning i anknytning till uppdraget och samtidigt stödja bekämpning av grå ekonomi. Fullgöranderapporten ger myndigheten en helhetsbild av hurdan ekonomisk verksamhet föremålet bedriver och hur denne har fullgjort sina lagstadgade registrerings-, försäkrings-, anmälnings- och betalningsskyldigheter i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- eller arbetslöshetsförsäkringsavgifter och av Tullen uttagna avgifter.

Bestämmelsen avses även innehålla en rätt att få uppgifter om transportörers trafiktillstånd av Transport- och kommunikationsverket. Transport- och kommunikationsverket har som avsikt att publicera uppgifterna om de trafiktillstånd det beviljat i den offentliga informationstjänsten, men tjänsten är inte i bruk i nuläget. Avsikten är att ordna tillgången till information om de trafiktillstånd som Transport- och kommunikationsverket beviljat genom ett gränssnitt som ska möjliggöra en smidig ärendehantering för NTM-centralerna.

Gällande 2 och 3 mom. flyttas oförändrade och blir 3 och 4 mom.

131 §. Försummelseavgift. Till 2 mom. 2 punkten, där det föreskrivs om en försummelseavgift för avfallstransportör eller avfallsmäklare som försummar skyldigheten att göra en ansökan om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret, fogas att en avgift även kan fastställas för en verksamhetsutövare som försummar den i 95 a § föreslagna skyldigheten att lämna ett intyg för anteckning i avfallshanteringsregistret.

I 2 mom. 5 punkten föreslås att en försummelseavgift ska kunna fastställas förutom för försummelse av skyldigheten att upprätta ett transportdokument även för den som försummar den föreslagna nya skyldigheten att till registret lämna uppgifterna i ett elektroniskt transportdokument eller ett transportdokument på papper. Avfallsinnehavaren eller avfallstransportören ska lämna uppgifter i transportdokumentet till registret i enlighet med bestämmelserna i 121 b §. Om tillsynsmyndigheten upptäcker att inlämnandet av uppgifterna har försummats ska denne vidta de åtgärder för att fastställa en försummelseavgift som avses i 133 §.

137 §. Överklagande. Till 2 mom. fogas en bestämmelse om till vilken förvaltningsdomstol en verksamhetsutövare som är etablerad utanför Finland kan anföra besvär som gäller beslut som har fattats i ärende som gäller denne med stöd av 96, 97 eller 99 §. Besvär anförs till Östra Finlands förvaltningsdomstol. Eftersom NTM-centralen i Sydöstra Finland centraliserat ska

godkänna utländska verksamhetsutövare för anteckning i avfallshanteringsregistret, övervaka dessa och samtidigt ska vara den behöriga myndigheten att återkalla ett godkännande, bör besvär beträffande beslut som den fattat omfatta Östra Finlands förvaltningsdomstol som finns inom dess verksamhetsområde. Detta motsvarar bestämmelsen i det gällande 2 mom., enligt vilken besvär angående beslut som gäller avfallshanteringsregistret anförs hos den förvaltningsdomstol vars domkrets omfattar verksamhetsområdet för den myndighet vars beslut överklagas.

För en anteckning som NTM-centralen i Sydöstra Finland gör med stöd av den föreslagna 95 a § saknas besvärsmöjlighet, eftersom en anteckning som görs med stöd av paragrafen inte är ett förvaltningsbeslut.

142 §. *Avfallshanteringsregistren och producentregistret.* Enligt förslaget ska paragrafen ändras i sin helhet och paragrafens rubrik ska uppdateras. Eftersom registren, som det finns bestämmelser om i paragrafen, innehåller personuppgifter behöver paragrafen förtydligas med bestämmelser om den personuppgiftsansvarige, användningsändamålen med registren och informationsinnehållet i personuppgifterna.

I 1 mom. ska tydligare bestämmelser införas om de personuppgiftsansvariga för avfallshanteringsregistren och producentregistret, då det föreskrivs om ansvar för förande av register i det gällande momentet. Ansvaret för registerföring är inte nytt vad gäller registret över internationella avfallstransporter, avfallshanteringsregistret och producentregistret. Bestämmelser om detta finns i nuläget i 222 § i miljöskyddslagen, men för tydlighetens skull avses det i fortsättningen föreskrivas om den personuppgiftsansvarige i avfallslagen.

Finlands miljöcentral ska verka som personuppgiftsansvarig för registren rörande avfallstransporter. Till 1 punkten fogas en hänvisning till de bokföringsuppgifter som avses i 117 c §. I ändringen av avfallslagen fogas till lagen en skyldighet för den som transporterar avfall till ett annat land att lämna vissa uppgifter till registret över internationella avfallstransporter som upprätthålls av Finlands miljöcentral.

2 och 3 punkten kvarstår i huvudsak oförändrade. I 2 punkten preciseras att avfallshanteringsregistret ska vara gemensamt för NTM-centralerna och att NTM-centralerna ska fungera som gemensamt personuppgiftsansvariga i enlighet med artikel 26 i den allmänna dataskyddsförordningen. Enligt 3 punkten ska NTM-centralen i Birkaland vara personuppgiftsansvarig för producentregistret.

En ny 4 punkt föreslås med bestämmelser om ett nytt register som ska innehålla uppgifter i de transportdokument som avses i 121 §. Som personuppgiftsansvarig för registret föreslås Finlands miljöcentral. I artikel 35.4 i avfallsdirektivet ställs det krav på medlemsstaterna att inrätta ett elektroniskt register för att registrera uppgifter om sådant farligt avfall som avses i artikel 35.1 och som omfattar hela det geografiska territoriet i den berörda medlemsstaten. I artikel 35.1 i avfallsdirektivet har verksamhetsutövarna ålagts en skyldighet att föra ett register över det farliga avfallens mängd, typ och ursprung, samt i relevanta fall den destination, den insamlingsfrekvens, det transportsätt och den behandlingsmetod som förutses med avseende på avfallet och att lämna dessa uppgifter till ett elektroniskt register som myndigheterna grundat. Dessutom förutsätter artikel 17 i avfallsdirektivet att medlemsstaterna vidtar åtgärder för att övervaka avfall och säkerställa att farligt avfall kan spåras alltifrån produktionen till dess slutliga bestämmelseort. Artikel 7 i POP-förordningen förutsätter att kraven i avfallsdirektivet om avfallens spårbarhet och kontroll även tillämpas på POP-avfall. Insamling av uppgifterna i transportdokument till ett nationellt register effektiviserar tillsynen och uppföljningen av avfallstransporter som omfattas av transportdokumentskyldigheten samt förbättrar spårbarheten i

dessa avfallsflöden. Avfallsinnehavaren, eller avfallstransportören vid avhämtning från hushåll, svarar enligt den nya 121 b § för att uppgifterna i transportdokumentet lämnas till registret.

Till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. med närmare bestämmelser om de personuppgiftsansvarigas ansvar. Med personuppgiftsansvarig avses personuppgiftsansvarig i enlighet med den allmänna dataskyddsförordningen. Den personuppgiftsansvarige avses svara för informationsinnehållet i registret, dvs. att de uppgifter som föreskrivs i lag införs i registret och att uppgifterna är exakta och uppdaterade. Den personuppgiftsansvarige avses även svara för behandlingen av begäranden om uppgifter och utlämnande av uppgifter som antecknats i registret. I III kap. i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs det om den registrerades rättigheter. Den personuppgiftsansvarige avses svara för att den registrerades rättigheter tillgodoses. Sådana rättigheter är bland annat rätten att få information om behandlingen av personuppgifter (artikel 13–14), rätten att få tillgång till uppgifter (artikel 15), rätten att rätta uppgifter (artikel 16) samt rätten att kräva att uppgifter om en själv raderas (artikel 17). I IV kap. i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs om den personuppgiftsansvariges och personuppgiftsbitrådets ansvar. Den personuppgiftsansvarige ska bland annat genomföra lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa att personuppgiftsbehandlingen utförs i enlighet med dataskyddsförordningen (artikel 24) och att behandlingen är säker (artikel 32). Den personuppgiftsansvarige ser till att endast personuppgifter som är nödvändiga för varje specifikt ändamål behandlas (artikel 25). I artikel 30 i förordningen föreskrivs om den personuppgiftsansvariges skyldighet att föra ett register över behandlingsåtgärder som utförts under dess ansvar. Ur registret ska framgå bland annat ändamålen med behandlingen, en beskrivning av kategorierna av registrerade, information om till vilka personuppgifterna har lämnats eller ska lämnas ut och i mån av möjlighet de förutsedda tidsfristerna för radering av uppgifter.

I momentet preciseras även ansvaren för de gemensamt personuppgiftsansvariga för avfallshanteringsregistret. Även om NTM-centralerna avses fungera som gemensamt personuppgiftsansvariga för avfallshanteringsregistret är de dock självständiga i förhållande till varandra i enlighet med separationsprincipen gällande myndigheter. Varje personuppgiftsansvarig svarar för de uppgifter som de har antecknat i avfallshanteringsregistret, att uppgifterna är exakta, och därtill avses respektive NTM-central svara för tillgodoseendet av rättigheterna för de personer de registrerat. Gemensamt personuppgiftsansvariga ska inte utan begränsningar kunna behandla uppgifter som andra personuppgiftsansvariga har samlat och registrerat, utan uppgiftsbehandlingen ska basera sig på respektive myndighets behörighet.

Den personuppgiftsansvarige ska även svara för driften och utvecklingen av registret. Denne ska se till att registret fungerar och är tillgängligt för sitt användningsändamål. Driften av registret avses bland annat omfatta administration i anknytning till informationssystemet, uppföljning av dess användning och funktionalitet, mottagande och analys av respons från användare, ombesörjande av att fel avhjälps, stöd till användarna och kommunikation i anknytning till användningen av systemet. Beträffande avfallshanteringsregistret ska dock NTM-centralen i Sydöstra Finland svara för driften och utvecklingen av registret. Den rollen är ny. NTM-centralen i Sydöstra Finland avses administrera utvecklingen av avfallshanteringsregistret på grundval av utvecklingsbehov som följer av ändringarna i lagstiftningen och identifieras av NTM-centralerna. NTM-centralen i Birkaland ska på motsvarande sätt svara för driften och utvecklingen av producentregistret. Närings-, trafik- och miljöcentralerna samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter ska fortsättningsvis sköta NTM-centralernas styruppgifter, tjänster och anskaffning av tjänster inom informationsförvaltningen i enlighet med 28 § 1 mom. 3 punkten i statsrådets förordning om närings-, trafik och miljöcentralerna (1373/2018). I praktiken fungerar alltså utvecklings- och förvaltningcentret som serviceproducent av informationssystemen och genomför drifts- och utvecklingsåtgärder i anknytning till informationssystemen.

Utvecklingen av det register som består av uppgifterna i producentregistret, avfallshanteringsregistret och transportdokumenten ska göras i samarbete med miljöministeriet som äger registren. Registret över internationella avfallstransporter ägs av Finlands miljöcentral och det svarar liksom nu för utvecklingen av registret.

Det föreslås att nuvarande 2 mom. flyttas och blir ett nytt 3 mom. och att det kompletteras beträffande de personuppgifter som ska införas i registret. Registren inom avfallsbranschen innehåller uppgifter om verksamhetsutövare och därmed innehåller de även personuppgifter. Personuppgift har definierats i den allmänna dataskyddsförordningen. Personuppgifter är uppgifter på grundval av vilka en person direkt eller indirekt kan identifieras till exempel genom att kombinera en enskild uppgift med någon annan uppgift som möjliggör identifiering. I registren ska verksamhetsutövarens namn och kontaktuppgifter samt företags- och organisationsnummer registreras. För verksamhetsutövare som är etablerade utanför Finland registreras i stället för företags- och organisationsnummer den motsvarande beteckning som verksamhetsutövaren har fått när denne registrerade sig i sitt placeringsland. Om verksamhetsutövaren är en fysisk person som bedriver näringsverksamhet utgör uppgifterna om denne även personuppgifter. I registret införs som personuppgifter personens namn, verksamhetsställets adress, telefonnummer och e-postadress. Verksamhetsställets adress kan samtidigt vara personens hemadress. Även FO-numret kan tillkännage den fysiska person som bedriver näringsverksamhet om uppgiften om FO-numret kombineras med uppgifterna i ett annat register. Om verksamhetsutövaren är ett företag eller någon annan organisation införs namnet och kontaktuppgifterna för organisationens kontaktperson i registret.

Enligt förslaget ska till momentet fogas befogenheter att utfärda närmare bestämmelser om väsentliga uppgifter som ska antecknas i registren genom en förordning av statsrådet. Genom förordningen kan bland annat bestämmelser utfärdas om vilka uppgifter om som ska införas i registret beträffande ansökningar eller anmälningar om anteckning eller godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret och producentregistret samt de beslut som fattats på grundval av dem.

Enligt förslaget ska bestämmelsen i det nuvarande 2 mom. bibehållas, enligt vilken Finlands miljöcentral, närings-, trafik- och miljöcentralen samt den kommunala miljövårdsmyndigheten ska se till att de väsentliga uppgifter som har anmälts till dessa för godkännande för anteckning eller anteckning i registret antecknas i registren. Det föreslås att till bestämmelsen fogas en skyldighet för den kommunala miljövårdsmyndigheten att se till att de uppgifter om avfallsinsamling som har införts i dess avfallshanteringsregister är korrekta och uppdaterade. Genom bestämmelsen avses de kommunala myndigheternas ansvar för de uppgifter de registrerar förtydligas, eftersom de kommunala myndigheterna kan hämta och använda uppgifterna i registret utan att vara personuppgiftsansvariga för registret.

Det föreslås att det nuvarande 3 mom. upphävs som överflödigt. I den nya 142 b § föreslås bestämmelser om de uppgifter som ska publiceras ur producentregistret.

4 mom. är nytt och anger användningsändamålen för registren. Det är nödvändigt att utfärda bestämmelser som användningsändamålet, eftersom personuppgifter ska samlas för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål enligt artikel 5 i den allmänna dataskyddsförordningen. Det huvudsakliga användningsändamålet för de register som föreskrivs i paragrafen är enligt förslaget tillsyn av bestämmelser som utfärdats i avfallslagen och med stöd av den, och dessutom ska uppgifterna användas för ordnande, utveckling och planering av avfallshandling, uppföljning och rapportering av avfallsuppgifter samt forskning och statistikföring. Finlands miljöcentral utför även forskningsarbete, till vilket uppgifterna i avfallsregistren kan behövas.

Uppgifter i transportdokument rörande byggavfall ska även användas för insamling av de uppgifter som ska rapporteras om mängden byggavfall som uppstår enligt kommissionens genomförandebeslut (EU) 2019/1004. För statistikföring avses uppgifterna i registren användas av åtminstone Statistikcentralen och NTM-centralen i Birkaland som utarbetar årlig statistik om producentansvar på basis av uppgifterna i producentregistret. Kommunala myndigheter avses använda uppgifterna i avfallsregistren för ordnande, utveckling och planering av avfallshanteringen. Planering och utveckling av avfallshantering utförs även vid miljöministeriet bland annat i utarbetandet av den riksomfattande avfallsplanen. Hänvisningen till 27 § i miljöskyddslagen i det inledande stycket till det gällande 1 mom. avses bli ändrad till en hänvisning till 222 § i den gällande lagen och bestämmelsen flyttas till slutet av paragrafen.

Närmare bestämmelser om rätten att få uppgifter ur registren utfärdas i 143 b §, som avses bli uppdaterad.

142 a §. Informationstjänst för avfallshanteringsregistret. Det föreslås att en ny paragraf fogas till lagen som ska innehålla bestämmelser om en offentlig informationstjänst för avfallshanteringsregistret. Finlands miljöcentral avses svara för driften. Den ansvarige ska svara för informationstjänstens tekniska drift och för att informationstjänsten är tillgänglig för allmänheten och för sitt användningsändamål. Driften avses bland annat omfatta uppföljning av informationstjänstens användning och funktionalitet, mottagande och analys av respons från användare, ombesörjande av att fel avhjälpas, rådgivning till användarna och kommunikation i anknytning till användningen. I enlighet med 142 § 1 mom. fungerar NTM-centralerna som personuppgiftsansvariga för de uppgifter som publiceras i tjänsten och de svarar för informationsinnehållet i registren på det sätt som anges i motiveringarna till nämnda paragraf.

Enligt 1 mom. avses syftet med informationstjänsten vara att förmedla uppgifter om avfalls-transportörer och avfallsmäklare som godkänts för anteckning i avfallshanteringsregister samt om deras verksamhet. Publicering av uppgifter om avfallstransportörer och avfallsmäklare samt avfallsuppgifter som ingår i deras verksamhet i en informationstjänst som är öppen för alla betjänar den allmänna informationstillgången rörande verksamhetsutövare som har godkänts för anteckning eller antecknats i avfallshanteringsregistret. Tjänsten gör det möjligt att få information utan att separat behöva begära den av de myndigheter som upprätthåller avfallshanteringsregistret. Grupper som använder tjänsten kan vara särskilt till exempel andra myndigheter och kommuner samt företag och medborgare som behöver avfallshanteringstjänster. Behovet av att få uppgifter om avfallstransportörer eller avfallsmäklare som har godkänts för anteckning eller antecknats i avfallshanteringsregistret kan gälla antingen en enskild verksamhetsutövare eller information om verksamhetsutövare som verkar inom ett visst område och som transporterar eller förmedlar vissa avfall.

I 2 mom. föreskrivs det om uppgifter som ska ingå i informationstjänsten. Informationstjänsten ska innehålla uppgifter om verksamhetsutövarens namn, företags- och organisationsnummer eller motsvarande beteckning för en utländsk aktör, den verksamhet som bedrivs, hemort eller om verksamhetsutövarens hemort är utomlands, placeringsstaten samt det huvudsakliga verksamhetsområdet och övriga verksamhetsområden. Med verksamhet som bedrivs avses om det är fråga om transport eller förmedling av avfall eller båda. Det huvudsakliga verksamhetsområdet avser den NTM-centrals verksamhetsområde där den största delen av verksamheten bedrivs. Det huvudsakliga verksamhetsområdet kan även vara hela Finland. Övriga verksamhetsområden avser de NTM-centralers verksamhetsområden där verksamhet bedrivs utöver det huvudsakliga verksamhetsområdet. Hemort avser den hemort som är registrerad för företaget i handelsregistret. Uppgiften om hemort behövs för att avgränsa sökningar, eftersom verksamhetsområdet inte nödvändigtvis avgränsar sökningar tillräckligt. Uppgiften om hemort avses inte bli publicerad, eftersom verksamhetsutövarens kontaktuppgifter kan vara sekretessbelagda enligt

24 § 31 punkten i offentlighetslagen. För utländska verksamhetsutövare publiceras placeringsstat i stället för hemort. Även en utländsk verksamhetsutövare kan vara en fysisk person. I olika länder kan publicering av en fysisk persons hemortsuppgifter vara begränsad genom lagstiftning och av denna anledning publiceras inte uppgiften i Finland heller. I informationstjänsten avser man även publicera de avfallskategorier, som godkännandet eller anteckningen gäller, i enlighet med avfallsförteckningen som finns som bilaga till avfallsförordningen, och koden för avfallskategorin.

De uppgifter som publiceras i informationstjänsten ska vara uppdaterade. Enligt artikel 5.1 e i den allmänna dataskyddsförordningen ska personuppgifter registreras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade endast så länge som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas. För att genomföra syftet med informationstjänsten ska uppgifterna om verksamhetsutövaren lagras i informationstjänsten under den tid som verksamhetsutövaren är godkänd för anteckning eller registrerad i avfallshanteringsregistret. NTM-centralerna, som fungerar som personuppgiftsansvariga, svarar för att uppgifterna är uppdaterade. En verksamhetsutövare som är godkänd för anteckning i avfallshanteringsregistret har enligt 97 § en skyldighet att anmäla om verksamheten ändras eller upphör till NTM-centralen, som å sin sida antecknar de ändrade uppgifterna i registret och vid behov helt och hållet avför verksamhetsutövarens uppgifter ur registret. Med stöd av den föreslagna 99 § ska NTM-centralen även ur registret avföra uppgifter om en verksamhetsutövare vars godkännande återkallas eller upphör.

I 3 mom. föreskrivs det om sökfunktionerna i informationstjänsten. Enligt förslaget ska det gå att hämta uppgifter ur informationstjänsten som avgränsade sökningar genom att använda de uppgifter som avses i 2 mom. som sökkriterier. Genom att söka en verksamhetsutövare på namnet eller FO-numret kan man kontrollera om en viss verksamhetsutövare är godkänd för anteckning i avfallshanteringsregistret. I informationstjänsten ska man kunna söka avfallstransportörer och avfallsmäklare på basis av verksamheten som bedrivs, företagets hemort eller placeringsland, verksamhetsområdet och avfallskategorin eller koden för avfallskategori. Genom att använda företagets hemort och avfallskategorin eller dess kod som sökvillkor visar sökresultaten företag vars hemort är den kommun som valts som sökvillkor och som transporterar eller förmedlar avfall i enlighet med den avfallskategori som valts i sökningen. Med sökkriteriet avfallskategori ska det även vara möjligt att söka uppgifter med kategorigrupp. Verksamheten som bedrivs, företagets hemort, placeringsland eller verksamhetsområde ska dock inte kunna användas som enda sökvillkor, utan den som använder informationstjänsten ska samtidigt välja avfallskategori eller dess kod för vilken transport- eller förmedlingstjänst söks. Med detta begränsas att man med ett enda sökvillkor skulle kunna få fram ett stort antal avfallstransportörer eller avfallsmäklare i informationstjänsten, eftersom informationstjänsten även innehåller personuppgifter. I informationstjänsten avser man inte publicera verksamhetsutövarnas adressuppgifter eller andra kontaktuppgifter. Verksamhetsutövarnas kontaktuppgifter kan i allmänhet enkelt fås från annat håll, till exempel från onlinetjänsten Virre som Patent- och registerstyrelsen upprätthåller och som innehåller de företag som är registrerade i handelsregistret eller från verksamhetsutövarnas egen webbplats. Om en utländsk verksamhetsutövare publiceras uppgifter om dennes placeringsland, inte hemort, i informationstjänsten.

I informationstjänsten ska endast ingå de uppgifter som registreras i det avfallshanteringsregister som avses i 142 § 1 mom. 2 punkten i avfallslagen. Driften av systemet och uppfyllandet av dess syfte förutsätter tillräckliga identifieringsuppgifter om verksamhetsutövaren och verksamheten. Därför föreslås det att specialbestämmelser om publicering av personuppgifter i förhållande till 16 § 3 mom. i offentlighetslagen ska ingå i 4 mom. I 16 § 3 mom. i offentlighetslagen föreskrivs det om sättet och förutsättningarna för utlämnande av uppgifter som innehåller personuppgifter ur en myndighets personregister. Enligt bestämmelsen får uppgifter lämnas ut om

mottagaren enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter har rätt att registrera och använda sådana personuppgifter. När uppgifter lämnas ut via ett allmänt datanät kan myndigheten inte säkerställa mottagarens rätt att använda personuppgifterna, eftersom uppgifterna är tillgängliga för vem som helst som använder datanätet. För att informationstjänsten ska kunna innehålla uppgifter som är nödvändiga med avseende på tillgången till uppgifter är det nödvändigt att utfärda bestämmelser avvikande från ovan nämnda punkt i offentlighetslagen. Personuppgifter som är nödvändiga med avseende på tillgången till uppgifter anses vara verksamhetsutövarens namn, FO-nummer och hemort, och dessa uppgifter får lämnas ut även om fysiska personer. I bestämmelsen anges FO-nummer, eftersom en fysisk person kan identifieras genom ett FO-nummer om uppgiften kombineras med uppgifter i ett annat register. I informationstjänsten avses även publiceras uppgifter om den verksamhet som bedrivs, verksamhetsområdet och avfalls kategorier, men dessa uppgifter kan inte anses vara personuppgifter. Uppgiften om verksamhetsområdet anger inte en persons hemort och utgör därmed inte heller en personuppgift. Om verksamheten bedrivs i hela Finland visas hela Finland som verksamhetsområde i sökresultaten.

142 b §. Informationstjänst för producentregistret. Det föreslås att en ny paragraf fogas till lagen som ska innehålla bestämmelser om en informationstjänst för producentregistret. Genom bestämmelsen ersätts den gällande bestämmelsen i 142 § 3 mom., enligt vilken NTM-centralen i Birkaland upprätthåller en förteckning i det allmänna datanätet över de producenter och producentsammanslutningar som har godkänts för anteckning i producentregistret. Förteckningen innehåller producenternas namn, FO-nummer samt de produkter som producentens eller producentsammanslutningens ansvar gäller. Enligt förslaget ska uppgifterna vara tillgängliga i informationstjänsten i stället för i de förteckningar som upprätthålls i datanätet. Uppgifterna i informationstjänsten ska basera sig på uppgifterna i producentregistret.

I 1 mom. föreskrivs det om ansvaret att upprätthålla en informationstjänst. Finlands miljöcentral avses svara för driften. I motiveringarna ovan till 142 a § redogörs det för upprätthållaransvaret. NTM-centralen i Birkaland fungerar som personuppgiftsansvarig för uppgifterna i enlighet med 142 § 1 mom. Informationstjänsten ska utöver uppgifter om producenter och producentsammanslutningar även innehålla uppgifter om behöriga ombud som producenten eller någon annan aktör som motsvarar producenten har utsett med stöd av 66 a §. Med skötsel av producentansvar avses att producenten eller producentsammanslutningen är registrerad i producentregistret eller att producenten är ansluten till någon producentsammanslutning. I 1 mom. anges användningsändamålet med informationstjänsten som är att förmedla uppgifter om producenter och producentsammanslutningar som är antecknade i producentregistret.

I 2 mom. föreskrivs det närmare om uppgifter som ska ingå i informationstjänsten. Informationstjänsten ska innehålla uppgifter om producentens, producentsammanslutningens och det behöriga ombudets namn och FO-nummer eller motsvarande beteckning. Med beteckning som motsvarar FO-nummer avses en beteckning som har getts till ett utländskt företag när det har registrerat sig i ett register som motsvarar handelsregistret i sitt placeringsland. Informationstjänsten ska enligt 2 punkten även innehålla uppgifter om behöriga ombud eller producentsammanslutningar som en i en annan stat etablerad aktör som motsvarar producenten, en producent som säljer produkter till Finland genom distansförsäljning eller den som förvaltar en näthandelsplattform har utsett i enlighet med 66 a § att i stället för de distansförsäljare som verkar på dennes plattform sköta producentansvarsskyldigheterna i Finland för de produkter som levererats till den finska marknaden. Enligt 3 punkten ska informationstjänsten innehålla uppgifter om den producent i vars ställe det behöriga ombud som avses i 2 punkten sköter producentansvarsskyldigheterna i Finland.

Enligt 4 punkten ska informationstjänsten innehålla uppgifter om respektive producents producentansvarsområde och de producentsammanslutningar som producenten har anslutit sig till. Producentsammanslutningarna ska indelas i produktgrupper enligt 5 punkten. Produktgrupperna ska vara de produktgrupper som föreskrivs i 48 §. Producentsammanslutningar för förpackningsproducenter ska i mån av möjlighet indelas enligt materialgrupp, elektriska och elektroniska produkter enligt produkttyp och ackumulatorer enligt ackumulatortyp i enlighet med den produktvisa lagstiftning som gäller dem. Registret möjliggör i nuläget en indelning av förpackningar för producenter av metall-, fiber- och plastförpackningar.

De uppgifter som publiceras i informationstjänsten ska vara uppdaterade. För producenter och producentsammanslutningar föreskrivs i 105 och 106 § en skyldighet att anmäla ändrade uppgifter till NTM-centralen i Birkaland. I statsrådets förordningar som har utfärdats om olika producentansvarsområden (bland annat statsrådets förordning om förpackningar och förpackningsavfall 1029/2021 17 §) finns anmälningstidpunkten specificerad, och den är inom en månad från ändringen. NTM-centralen i Birkaland ska å sin sida registrera de ändrade uppgifterna i producentregistret. Ur registret ska även avföras uppgifterna om en enskild producent som inte längre är medlem i en producentsammanslutning. Med stöd av 107 § i avfallslagen ska uppgifterna avföras ur registret även då verksamheten upphör.

I 3 mom. föreskrivs det om sökkriterierna i informationstjänsten. Enligt förslaget ska information kunna sökas i informationstjänsten med hjälp av producentens, producentsammanslutningens eller det behöriga ombudets namn, företags- och organisationsnummer eller motsvarande beteckning samt producentansvarsområde i enlighet med 2 mom. 5 punkten. Med namnuppgifter avses namnet på det företag som verkar som producent, inte namnet på en person. Producentregistret är ett företagsregister och det innehåller i huvudsak uppgifter om juridiska personer. Om verksamhetsutövaren är en enskild näringsidkare kan dess namn även utgöra en personuppgift. Eftersom en näringsidkares namn samtidigt kan vara en personuppgift är det nödvändigt att i 3 mom. inkludera en motsvarande specialbestämmelse om publicering av personuppgifter i förhållande till 16 § 3 mom. i offentlighetslagen som i den föreslagna 142 a §. I informationstjänsten avses inga kontaktuppgifter bli publicerade.

143 §. Register över avfallstransporter och behandling av bioavfall på fastigheter. Enligt förslaget ska en lagteknisk ändring göras i 1 mom. och hänvisningen till EU:s allmänna dataskyddsförordning ska tas bort. I bestämmelsen föreskrivs vidare att den kommunala avfallshanteringsmyndigheten fungerar som personuppgiftsansvarig för registret. Bestämmelser om den personuppgiftsansvarige finns i EU:s allmänna dataskyddsförordning och den tillämpas som sådan i EU:s medlemsstater. Det är inte nödvändigt att hänvisa till den allmänna dataskyddsförordningen i nationell lag. Den personuppgiftsansvariges ansvar anges närmare i motiveringarna till 142 §.

Till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. med bestämmelser om de nya rättigheterna att få uppgifter ur registret rörande avfallstransporter som den kommunala avfallshanteringsmyndigheten upprätthåller. Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten ska på begäran lämna ett kommunägt bolag, till vilket kommunen med stöd av 43 § har överfört en serviceuppgift inom avfallshanteringen, uppgifter ur det register som gäller avfallstransporter och behandling av bioavfall. Enligt bestämmelsen ska ett kommunalt avfallsbolag på begäran ha rätt att få sådana uppgifter ur det register som avses i 1 mom. som är nödvändiga för ordnande av fastighetsvis avfallstransport för avfall som separat samlas in, såsom bio- och förpackningsavfall samt blandat samhällsavfall. Avfallsbolagen behöver uppgifter om fastigheterna, deras avfallskärl och tömningar samt uppgifter om fastigheter där bioavfall behandlas i liten skala, eftersom bioavfall inte behöver samlas in från dessa fastigheter. Uppgifterna behövs i synnerhet för att smidigt kunna inleda insamling

och transport som sker i samband med ändringar i transportsystem. Bestämmelser om de uppgifter som ska anmälas till myndigheten om fastighetsvis avfallstransport finns i 42 § i avfallsförordningen. Enligt den ska avfallstransportören till registret anmäla uppgifter om fastighetsinnehavarens namn och kontaktuppgifter, fastighetens adress, storleken på de sopkärl som omfattas av avfallstransporten som denne ordnar och deras antal enligt avfallstyp samt datum för tömning av sopkärlen eller antalet tömningar och tömningsintervaller enligt avfallstyp. De kommunala avfallsbolagens informationsbehov gäller nämnda uppgifter. Bestämmelser om småskalig behandling av bioavfall och skyldigheten att ge uppgifter om detta till den kommunala avfallshanteringsmyndigheten finns i 43 § i avfallsförordningen. Fastighetsinnehavarens namn och kontaktuppgifter som har införts i registret kan utgöra personuppgifter för fysiska personer. En fastighetskontaktuppgift gäller oftast det disponentföretag som fungerar som disponent för fastigheten. En fastighetsinnehavare kan dock även vara en fysisk person. Personens telefonnummer, hemadress eller annan kontaktuppgift kan vara sekretessbelagd med stöd av 24 § 1 mom. 30 punkten i offentlighetslagen. Rätten att få uppgifter avses inte gälla eventuella sekretessbelagda personuppgifter som har införts i registret. Syftet med bestämmelsen är att förtydliga det nuvarande rättsläget. Uppgifter har redan nu lämnats ut till kommunala avfallsbolag med stöd av offentlighetslagen.

I momentet föreslås bestämmelser om den kommunala avfallshanteringsmyndighetens skyldighet att ge uppgifter ur transportregistret även till en producentsammanslutning för förpackningsproducenter. Med bestämmelsen om utlämnande av information är avsikten att bereda sig för att en kommun och en producentsammanslutning inte når ett avtal om separat insamling av förpackningsavfall i enlighet med 49 a § och att den medling som föreskrivs i 49 c § avslutas utan resultat, varvid skyldigheten att ordna separat insamling av förpackningar överförs från kommunen till producentsammanslutningen. Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten ska ge nödvändiga uppgifter om avfallstransporter som producentsammanslutningen för förpackningsproducenter behöver för att ordna separat insamling. Nödvändiga uppgifter är de uppgifter som räknas upp i 42 § 1 mom. i avfallsförordningen.

Uppgifterna ska enligt förslaget lämnas ut två gånger innan den separata insamling som faller på producenternas ansvar inleds. Första gången lämnas uppgifterna ut senast sex månader efter det att medlingen har avslutats utan resultat. Syftet med den första utlämningen av uppgifter är att producentsammanslutningen ska få tillräckliga uppgifter om de fastigheter som kommer att omfattas av insamlingen för att konkurrensutsättningar och avtalspartnerns materielanskaffningar i anknytning till genomförandet av insamlingen ska kunna göras i den omfattning som den separata insamlingen förutsätter. Uppgifterna ska lämnas ut en andra gång senast två månader innan den separata insamlingen av avfall inleds för att producenterna ska ha aktuell information om de fastigheter som insamlingen gäller. Uppgifterna ska lämnas i ett elektroniskt redigerbart format. Genom de föreslagna rättigheterna att få uppgifter är avsikten att underlätta genomförandet av uppgiften att ordna avfallshanteringen. Rättigheten för producentsammanslutningar för förpackningsproducenter att få uppgifter ur registret är ny.

143 a §. *Dataplattformen för avfall och biflöden.* Enligt förslaget ska i 2 mom. göras motsvarande lagtekniska ändring som i 143 § 1 mom. Den personuppgiftsansvariges ansvar anges närmare i motiveringarna till 142 §.

143 b §. *Rätt att få uppgifter ur avfallshanteringsregistren och producentregistret och från dataplattformen för avfall och biflöden.* Enligt förslaget ska paragrafen innehålla bestämmelser om rätten att få uppgifter ur avfallshanteringsregistren och producentregistret och från dataplattformen för avfall och biflöden, och paragrafens rubrik ändras så att den motsvarar innehållet i den ändrade paragrafen. Avfallshanteringsregistren kan innehålla affärs- eller yrkeshemligheter eller andra motsvarande aspekter angående affärsverksamhet eller personuppgifter för vars

hemlighållande det finns en sådan grund som avses i 24 § i offentlighetslagen. Enligt 26 § 1 mom. 1 punkten i offentlighetslagen får uppgifter ur en sekretessbelagd myndighetshandling lämnas ut om det finns uttryckliga bestämmelser i lag om rätten att lämna ut eller att få uppgifter. Paragrafen ger vissa myndigheter rätt att trots sekretessbestämmelserna få uppgifter ur de register som anges i 142 och 143 a §.

I 1 mom. föreskrivs det om rätten att få uppgifter ur de register som anges i 142 §. NTM-centralen som fungerar som allmän tillsynsmyndighet för avfallslagen och kommunala miljövårdsmyndigheter ska ha rätt att få uppgifter då de sköter en tillsynsuppgift som föreskrivs i 24 § i avfallslagen, med stöd av vilken de kan ingripa i försummelse som observerats i uppföljningen samt övervaka verksamheten hos dem som ansvarar för olika uppgifter inom avfallshanteringen. Tillsynsmyndigheterna ska ha rätt att få uppgifter även ur det nya registret som innehåller uppgifter i transportdokument. NTM-centralen övervakar avfallstransporter inom sitt verksamhetsområde samt avfallsinnehavarens och avfallsmottagarens verksamhet som förutsätter ett tillstånd som beviljats med stöd av miljöskyddslagen av statens tillståndsmyndighet, dvs. regionförvaltningsverket. Till övriga delar hör tillsynen till kommunala miljövårdsmyndigheter.

Tillsynsmyndigheterna har redan nu med stöd av 122 § i avfallslagen rätt att på begäran få behövliga uppgifter av avfallsinnehavaren eller någon annan aktör inom avfallshanteringen, och rätten att få uppgifter omfattar även uppgifterna i transportdokument. Tillgång till information ur registret avses underlätta tillsynsmyndighetens arbete då informationen inte separat behöver begäras av den som tillsynen gäller. Även Finlands miljöcentral och miljöministeriet ska enligt förslaget ha rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få uppgifter ur registren. Finlands miljöcentral har rätt att få uppgifter baserat på behörigheten beträffande internationella avfallstransporter enligt 22 § samt på uppgiften att följa upp och rapportera avfallsuppgifter som föreskrivits med stöd av avfallslagen. I lagen om Finlands miljöcentral (1069/2009) föreskrivs om ämbetsverkets forskningsuppgifter. Dessa lagstadgade uppgifter ger Finlands miljöcentral rätt att få uppgifter ur avfallsbranschens register. Miljöministeriet svarar för den allmänna styrningen, uppföljningen och utvecklingen av avfallslagen samt för den innehållsmässiga och operativa utvecklingen av miljöskyddets informationssystem tillsammans med de personuppgiftsansvariga och dessa uppgifter kan förutsätta behov av att få uppgifter ur informationsinnehållet i registren. Avsikten är inte att i momentet uttömmande räkna upp alla uppgifter för de myndigheter som anges i bestämmelsen och på vilka rätten att få uppgifter kan basera sig, och i bestämmelsen föreslås ett omnämnande av andra myndigheters lagstadgade uppgifter. De kan omfatta behov som förutsätter att information fås om verksamhetsutövare, avfallstransporter eller fullgörandet av producentansvar som antecknats i registren.

I 2 mom. föreskrivs det om rätten att få uppgifter ur register över internationella avfallstransporter. Internationella avfallstransporter övervakas förutom av Finlands miljöcentral även av Tullen som avses ha rätt att få sådana uppgifter ur registren som är nödvändiga för skötseln av tillsynsuppgiften.

I 3 mom. föreskrivs det om rätten att få uppgifter ur registret över uppgifter i transportdokument och avfallshanteringsregistret. Den kommunala avfallshanteringsmyndighetens rätt att få uppgifter ur registret över uppgifter i transportdokument baserar sig på 37 § i avfallslagen, enligt vilken kommunen ordna transport av slam från slamavskiljare och slutna tankar på så sätt att fastighetsinnehavaren avtalar om det med avfallstransportören. I sådana fall har kommunen skyldighet att följa upp och övervaka genomförandet av besluten och för denna uppgift behöver kommunen uppgifter ur registret. I och med rätten att få uppgifter ska en avfallshanteringsmyndighet inte separat behöva begära uppgifter med stöd av 39 § av slamtransportörer. I uppföljningen av genomförandet av beslut i enlighet med 37 § i avfallslagen kan den kommunala avfallshanteringsmyndigheten ha behov av att få uppgifter även ur avfallshanteringsregistret, till

exempel om föreskrifter som utfärdats åt avfallstransportören i samband med godkännandet för anteckning i registret.

Enligt 3 mom. ska även den som har upprättat ett transportdokument enligt 121 §, avfallstransportören och avfallsmottagaren ha rätt att få uppgifter ur transportdokumentregistret. Dessa ska ha rätt att ur registret få uppgifter om de avfallstransporter i vilka verksamhetsutövaren i fråga har deltagit. Ansvaret för att i registret föra in uppgifter i transportdokument ska beroende på fallet antingen ligga på avfallsinnehavaren eller avfallstransportören. Rättigheten för de parter som har deltagit i transporten att få uppgifter ur registret gör det möjligt för respektive verksamhetsutövare att i efterhand kontrollera att uppgifterna i transportdokumentet har införts i registret och att uppgifterna är korrekta. Rättigheten att få uppgifter om en handling som gäller en själv enligt 12 § i offentlighetslagen gäller enbart fysiska personer, vilket inte är tillräckligt för en verksamhetsutövares del.

Ur registren avses uppgifter även kunna lämnas ut för statistik som utarbetas av Statistikcentralen. Bestämmelser om myndigheternas skyldighet att ge nödvändiga uppgifter ur uppgiftsmaterial till Statistikcentralen finns i 14 § i statistiklagen (280/2004), och därför finns det inget behov av att utfärda bestämmelser om Statistikcentralens rätt att få uppgifter i avfallslagen.

Rätten att få uppgifter ur olika register fastställs från fall till fall. Till exempel tillsynsmyndighetens rätt att få uppgifter beror enligt förslaget på vad tillsynen gäller och till vilken myndighets övervakningsansvar verksamheten enligt avfallslagen hör. Då tillsynen exempelvis gäller en avfallsinnehavare avses myndigheten som övervakar avfallsinnehavaren i fråga ha rätt att få uppgifter om avfallsinnehavarens transportdokumentuppgifter. På fastställandet av tillsynsmyndigheten inverkar bland annat det huruvida verksamheten är miljötillståndspliktig, vem som har beviljat tillståndet och övervakar iakttagandet av det samt det inom vilken kommuns område verksamheten i enlighet med avfallslagen utförs.

På sättet för utlämnande av uppgifter tillämpas som allmän lag informationshanteringslagen, där det finns närmare bestämmelser om utlämnande av uppgifter via ett tekniskt gränssnitt och öppnande av en elektronisk förbindelse till registret. Åtkomsten till de uppgifter som ingår i registren administreras genom användningsrättigheter som ges på basis av användningen av Suomi.fi-identifiering och -fullmaktstjänsten samt vid behov på basis av andra aspekter som begränsar användningsrättigheterna, såsom fastställande av användarroller och geografiska placeringar. Dessutom ska användarna godkänna användningsvillkoren och i vissa fall förutsätter till exempel användningsrätten till gränssnittet ett avtal med den personuppgiftsansvarige.

Den nuvarande bestämmelsen i paragrafen flyttas och blir 4 mom. Den förblir i övrigt oförändrad, men till bestämmelsen fogas en hänvisning till 143 a §, där det föreskrivs om en dataplattform för avfall och biflöden.

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

Lag om ändring av avfallslagen föreslås träda i kraft 1.9.2022. Ikraftträdandet föreslås till september på grund av genomförandet av det elektroniska transportdokumentregistret och konstruktionen av nödvändiga gränssnitt i systemet. Från och med 1.9.2022 ska avfallsinnehavaren eller avfallstransportören se till att uppgifterna i ett transportdokument i elektroniskt format eller pappersformat lämnas till registret. Det kan också bli nödvändigt för verksamhetsutövare att uppdatera de system som används för att möjliggöra överföring av uppgifter och tillräckligt med tid ska reserveras för detta.

Bestämmelserna som gäller avfallshanteringsregistret (22 § 5 mom., 94–95, 95 a, 96–99 §, 122 § 2 mom., 131 § 2 mom. 2 punkten, 137 § 2 mom.), informationstjänsterna för avfallshanteringsregistret och för producentregistret (142 a och 142 b §) och lagen om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi träder dock i kraft 1.1.2023. Övergångsbestämmelsen behövs för att reservera tillräckligt med tid för genomförandet av ändringarna i avfallshanteringsregistret, förberedelse för ansökningar från utländska verksamhetsutövare, utarbetande av nödvändiga anvisningar och ändring av ansökningsblanketter så att de överensstämmer med de nya förutsättningarna för godkännande. För avfallshanteringsregistret ska ett gränssnitt genomföras för kontroll av trafiktillstånd ur Transport- och kommunikationsverkets register över trafikärenden. På motsvarande sätt ska ändringar göras i Transport- och kommunikationsverkets system för att via gränssnittet lämna ut uppgifter till NTM-centralerna. Via NTM-centralernas ärendehanteringssystem kan man i nuläget beställa och ta emot fullgöranderapporter av Enheten för utredning av grå ekonomi för behandling av lönegarantiärenden. För att fullgöranderapporterna ska kunna utnyttjas via ärendehanteringssystemet även vid prövning som gäller godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret är det nödvändigt att i samarbete med Enheten för utredning av grå ekonomi utarbeta en informationstjänstebeskrivning, vars godkännande förutsätter ett tillstånd av respektive myndighet som lämnar uppgifter till rapporten. Dessutom ska de NTM-centralernas myndigheter som behandlar avfallshanteringsregisterärenden beredas möjlighet att beställa fullgöranderapporter via ärendehanteringssystemet. Det ska också beredas tid för det tekniska genomförandet av informationstjänsterna rörande avfallshanteringsregistret och producentregistret.

Enligt 2 mom. ska verksamhetsutövare vars verksamhet är godkänd för anteckning i avfallshanteringsregistret 1.1.2023 lämna in en ny ansökan om godkännande av verksamheten för anteckning i avfallshanteringsregistret senast 31.12.2025, eller senast när utdraget enligt 98 § ska kontrolleras. Övergångsbestämmelsen gör det möjligt för verksamhetsutövare att utan avbrott fortsätta sin verksamhet i högst tre år när de nya förutsättningarna träder i kraft. Det finns cirka 3 000 verksamhetsutövare i registret och med en lång övergångsbestämmelse strävar man efter att verksamhetsutövarna ska ansöka om nytt godkännande vid olika tider, varvid NTM-centralen kan behandla ansökningarna utan dröjsmål och utan att behandlingen av ansökningar anhopas. I momentet föreskrivs enligt förslaget även att NTM-centralen i samband med att ansökan behandlas ska frisläppa den säkerhet som krävdes av verksamhetsutövaren i enlighet med 95 § i den gällande lagen. Om det finns en utländsk underleverantör registrerad för verksamhetsutövaren i avfallshanteringsregistret, avförs registreringen och den utländska verksamhetsutövaren som fungerar som underleverantör ska självständigt ansöka om godkännande.

3 mom. avses innehålla en övergångsbestämmelse rörande utländska verksamhetsutövare som redan är antingen godkända för anteckning i registret eller antecknade i registret som underleverantör till ett transportföretag som är etablerat i Finland. En sådan utländsk verksamhetsutövare ska ansöka om godkännande inom två år från att bestämmelserna om avfallshanteringsregistret har trätt i kraft, dvs. senast 31.12.2024. Övergångsbestämmelsen rörande utländska transportföretag avses vara kortare än för transportföretag som är etablerade i Finland. Genom detta strävar man efter att säkerställa att utländska transportföretag som är antecknade i registret ansöker om nytt godkännande innan det i Finland etablerade transportföretaget, vars underleverantör den utländska transportören är registrerad som, ansöker om nytt godkännande. Om den utländska verksamhetsutövaren inte ansöker om godkännande innan anteckningen om dess verksamhet som underleverantör till ett transportföretag som är etablerat i Finland avförs, kan den utländska verksamhetsutövaren inte bedriva avfallstransportverksamhet i Finland innan den på nytt är godkänd för anteckning eller antecknad i avfallshanteringsregistret. Övergångsbestämmelsen på två år som gäller utländska verksamhetsutövare ska säkerställa en tillräcklig tid för NTM-centralen i Sydöstra Finland att förbereda sig för behandling av ansökningar av utländska verksamhetsutövare.

Nya avfallstransportörer och avfallsmäklare ska ansöka om godkännande när bestämmelserna om avfallshanteringsregistret träder i kraft 1.1.2023. Skyldigheten avses gälla avfallstransportörer och avfallsmäklare som är etablerade i och utanför Finland.

7.2 Lag om Enheten för utredning av grå ekonomi

6 §. Syftet med fullgöranderapporter. Enligt förslaget ska 1 mom. utökas med en ny 30 punkt på så sätt att Enheten för utredning av grå ekonomi upprättar fullgöranderapporter till stöd för den utredning av verksamhetsutövarens tillförlitlighet som avses i 95 § 2 mom. i avfallslagen.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Till följd av de föreslagna ändringarna i avfallslagen ska statsrådets förordning om avfall kompletteras. Avfallsförordningen innehåller bestämmelser om ansökan om godkännande av verksamheten för anteckning i avfallshanteringsregistret, beslutet som fattas om godkännandet och de uppgifter som ska anges i avfallshanteringsregisterutdraget. Dessa bestämmelser kompletteras med uppgifter som utländska verksamhetsutövare ska lämna i och bifoga till sin ansökan. Till förordningen fogas enligt förslaget även innehållskrav på intyget om ömsesidigt erkännande.

Till bestämmelsen om transportdokument i avfallsförordningen ska enligt förslaget fogas ett krav på att lämna vissa dokumentuppgifter till det register som Finlands miljöcentral upprätthåller.

Avsikten är att i avfallsförordningen även föreskriva om vilka uppgifter som ska införas i registret beträffande ansökningar om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret samt de beslut som fattats på grundval av dem. På motsvarande sätt föreslås det bestämmelser om vilka uppgifter om de anmälningar rörande insamling av avfall som ska införas i registret.

Avsikten är att införa bestämmelser om den nya uppgiften för NTM-centralen i Sydöstra Finland, att harmonisera godkännande- och tillsynspraxis angående avfallstransportörer och avfallsmäklare mellan NTM-centralerna, i statsrådets förordning om närings-, trafik och miljöcentralerna (1373/2018).

9 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen om ändring av avfallslagen ska träda i kraft 1.9.2022. Dess bestämmelser om avfallshanteringsregistret och de offentliga informationstjänsterna samt lagen om ändring av lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi ska träda i kraft 1.1.2023. Statsrådets förordning som kompletterar lagförslaget utfärdas så snart som möjligt efter att lagen har stadfästs.

10 Verkställighet och uppföljning

Verkställigheten av lagstiftningsförslagen som ingår i propositionen ska effektiviseras genom information och utbildning för myndigheter och andra intressentgrupper. Avsikten är att ordna utbildning för NTM-centralerna om de nya förutsättningarna för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret och om fullgöranderapporterna som Enheten för utredning av grå ekonomi upprättar. Avsikten är att utarbeta anvisningar för bedömning av verksamhetsutövarnas tillförlitlighet.

Kommunikationen riktas till avfallstransportörer och avfallsmäklare som är etablerade såväl i Finland som i utlandet för att utöka kunskapen om skyldigheten att ansöka till avfallshanteringsregistret. Kommunikationen ska i mån av möjlighet ske via transportbranschens intresseorganisationer. NTM-centralen i Sydöstra Finland ger råd till utländska verksamhetsutövare i ansökningsprocessen och utarbetar anvisningar för utländska verksamhetsutövare.

Verksamhetsutövarna får information om skyldigheten att införa uppgifter i transportdokument i registret. Finlands miljöcentral ger råd om användningen av registret. Från myndigheternas sida är avsikten att göra effektiviserad tillsyn och uppföljning i det inledande skedet av lagens verkställighet för att säkerställa att dokumenten införs i registret.

11 Förhållande till andra propositioner

11.1 Samband med andra propositioner

Regeringens proposition med förslag till lag om gödselmedel och till lagar som har samband med den (RP 32/2022 rd) är anhängig i riksdagen. Även där föreslås det att en ny 30 punkt fogas till 6 § 1 mom. i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi. Denna överlappning bör beaktas i riksdagsbehandlingen av propositionen.

Propositionen har inga kända samband med andra propositioner. Samtidigt bereds ändringar i avfallslagen för att verkställa Europaparlamentets och rådets direktiv om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön (EU) 2019/904 (s.k. engångsplastdirektivet).¹⁰ I regeringspropositionen om genomförandet av direktivet föreslås dock inga ändringar i samma bestämmelser i avfallslagen som i denna proposition, och lagförslaget kommer inte att behandlas av riksdagen våren 2022.

11.2 Förhållande till budgetförslaget

Propositionen är kopplad till den andra tilläggsbudgetpropositionen 2022 och är avsedd att behandlas i samband med budgeten.

Förslaget att nationellt koncentrera godkännandet av avfallstransportörer och avfallsmäklare som är etablerade utanför Finland för anteckning i avfallshanteringsregistret till NTM-centralen i Sydöstra Finland ökar resursbehovet i NTM-centralen i fråga. Behovet av tilläggsresurser behandlas i avsnitt 4.2.2. Konsekvenser för myndigheterna.

Riktlinjer om ovan nämnda behov av tilläggsresurser för NTM-centralen i Sydöstra Finland utfärdas i samband med planen för de offentliga finanserna för 2023–2026 samt i behandlingen av den andra tilläggsbudgeten 2022.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Näringsfriheten och grundläggande miljö rättigheter

Förslaget innehåller ändringar i förutsättningarna för godkännande av yrkesmässiga avfallstransporter och avfallsförmedlingar och återkallande av godkännande. Godkännande av verk-

¹⁰ Information om projektet finns på webbplatsen <https://valtioneuvosto.fi/sv/projekt> med beteckningen YM039:00/2020.

samhet rörande avfallstransporter och avfallsförmedling för anteckning i avfallshanteringsregistret är jämförbar till beviljande av näringstillstånd. En ny förutsättning för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret avses vara verksamhetsutövarens tillförlitlighet enligt 95 § om verksamheten inte förutsätter trafikstillstånd. En verksamhetsutövare anses inte vara tillförlitlig om denne har upprepade eller betydande försummelser i anknytning till skatter och andra lagstadgade avgifter eller i anknytning till rapporteringsskyldigheter eller om denne har skulder i utsökning som är större än ringa i förhållande till sin betalningsförmåga. Förslaget är betydelsefullt med avseende på näringsfriheten som säkerställs i 18 § i grundlagen. Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt.

Tillförlitlighetskravet skulle kunna begränsa rätten att idka näring om verksamhetsutövaren inte godkänns för anteckning i registret på grund av upprepade eller betydande betalningsförsummelser eller skulder i utsökning. Av denna anledning ska regleringen granskas i förhållande till de allmänna förutsättningarna för begränsning av de grundläggande rättigheterna.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande GrUU 6/2019 rd (s. 6–7) granskat tillförlitlighetskravet som förutsätts av näringsidkare med avseende på begränsning av näringsfriheten, där det har ansetts att bestämmelserna om förutsättningarna för tillstånd ska ge en tillräcklig förutsägbarhet om myndighetsåtgärderna. Det har bland annat betydelse om verksamhetsutövaren före inledandet av verksamheten har haft möjlighet att reda ut huruvida de kriterier som ställs på tillförlitligheten i lagen uppfylls.

Tillförlitlighetskravet innehåller tre huvudsakliga kriterier, på grundval av vilka verksamhetsutövarens fullgörande av sina skyldigheter, dvs. den ekonomiska tillförlitligheten, utreds. Bestämmelsen innehåller en noggrann tidsavgränsning för vilken sökandens fullgörande av skyldigheter utreds. De försummelser som kan hindra godkännande för anteckning i registret beskrivs i bestämmelsen med orden upprepade, betydande och större än ringa i förhållande till betalningsförmågan. Ordalydelsen i bestämmelsen är i viss mån vag. Det skulle vara svårt att fastställa exakt antal försummelser samt eurobelopp eller procentuella andelar för skulderna, eftersom fullgörandet av skyldigheterna utreds från fall till fall och försummelserna och storleken på skulderna har olika betydelse för verksamhetsutövare av olika storlekar. I motiveringarna till bestämmelsen anges det med exempel vilka typer av försummelser som inte avses utgöra hinder för registrering. Den föreslagna bestämmelsen kan anses vara tillräckligt avgränsad och exakt och ge en tillräcklig förutsägbarhet angående myndighetsåtgärderna. Grundlagsutskottet har även satt vikt vid att verksamhetsutövaren har möjlighet att få ett överklagbart beslut på ansökan (GrUU 6/2019 rd). Bestämmelsen om överklagande i 137 § säkerställer sökandens rättssäkerhet.

Syftet med bestämmelsen är också att främja genomförandet av de grundläggande miljörättigheterna. Enligt 20 § i grundlagen ska det allmänna verka för att alla tillförsäkras en sund miljö. Bestämmelsen påverkar lagstiftarens verksamhet. Genom lagstiftningen ska man sträva efter att förebygga att miljön förstörs och se till att livsmiljön inte orsakar människor risk att insjukna. Tillförlitlighetsbestämmelsen avses ersätta ställandet av en ekonomisk säkerhet som i nuläget enligt prövning krävs av verksamhetsutövaren och dess syfte är att säkerställa att verksamhetsutövaren inte på grund av ekonomiska svårigheter orsakar skada för miljön eller människors hälsa. Ekonomiska svårigheter kan öka risken för oegentligheter och försummelser av skyldigheter. Vid transport och förmedling av avfall är det centralt att transporten sker ändamålsenligt, att avfallet transporteras till adekvat behandling med avseende på miljön och att de inte släpps ut i naturen eller i människors livsmiljö. Detta är särskilt viktigt till exempel beträffande farligt avfall, som kan orsaka betydande miljö- och hälsoskador om det kommer ut i naturen eller i människors livsmiljö. Även transporter av slam från slamavskiljare och slutna tankar är förknippade med risker för att avfall olämpligt lämnas i naturen eller i grundvattenområden där det kan

RP 46/2022 rd

orsaka betydande vattenförorening (se t.ex. RP 40/2021 rd, s. 186–187). Det är betydelsefullt att verksamhetsutövarens ekonomiska tillförlitlighet utreds innan verksamheten inleds för att kunna förebygga risker för olämplig transport av avfall eller lämnande av avfall i naturen på grund av ekonomiska svårigheter. Bestämmelsen kan således anses ha ett godtagbart syfte som baserar sig på ett vägande samhälleligt behov av att skydda människors hälsa och naturen från förstörelse.

Genom det föreslagna tillförlitlighetskravet säkerställs lika behandling av avfallstransportörer och avfallsmäklare samt att ingen verksamhetsutövare får en konkurrensfördel genom att försumma fullgörandet av lagstadgade betalningar och anmälningsskyldigheter och dessutom främjas bekämpningen av grå ekonomi. De avfallstransportörer, vars verksamhet förutsätter trafiktillstånd, berörs av motsvarande tillförlitlighetskrav som föreslås för de avfallstransportörer och avfallsmäklare vars verksamhet inte kräver trafiktillstånd. Trots att bestämmelsen om lika-behandling i grundlagen i princip gäller människor kan den anses ha betydelse i detta ärende, eftersom enskilda näringsidkare bedriver avfallstransportverksamhet. Kravet på tillförlitlighet avses vara ett minimikrav för att säkerställa den ekonomiska ställningen hos sådana verksamhetsutövare som inte omfattas av krav på trafiktillstånd. De verksamhetsutövare som omfattas av trafiktillstånd berörs av strängare krav rörande bland annat ekonomiska säkerheter och brottslig bakgrund. Regleringen skulle försätta verksamhetsutövarna i ojämlig ställning om det av de verksamhetsutövare som inte har trafiktillstånd inte alls skulle krävas några garantier angående den ekonomiska ställningen. Tillförlitlighetsbestämmelsen kan som minimikrav även anses uppfylla kravet på proportionalitet.

Enligt förslaget ska också brist på tillförlitlighet föreskrivas som en förutsättning för återkallande av godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret. När det gäller bestämmelser om näringsverksamhet har grundlagsutskottet ansett att återkallande av tillstånd är en myndighetsåtgärd, som ingriper i individens rättsliga ställning och som får mer kännbara följder än avslag på tillståndsansökan. Utskottet har ansett att det för att lagstiftningen ska vara proportionerlig är nödvändigt att möjligheten att återkalla tillstånd kopplas till allvarliga eller väsentliga förseelser eller försummelser och till att eventuella anmärkningar och varningar till tillståndshavaren inte har lett till att bristerna i verksamheten har avhjälpats (se till exempel GrUU 31/2006 rd s. 2, GrUU 8/2006 rd s. 3/II och GrUU 48/2005 rd s. 2/I). Dessa krav gäller även återkallande av registrering. Grundlagsutskottet har förutsatt att utöver att tillförlitlighet saknas ska grunden för att verksamhetsutövaren inte anses vara tillförlitlig vara av väsentlig och allvarlig art och verksamhetsutövaren ska ges möjlighet att avhjälpa försummelserna på grundval av en anmärkning eller varning från myndigheten (GrUU 6/2019 rd). Dessa förutsättningar har beaktats i den föreslagna regleringen.

I förslaget preciseras även återkallande av godkännande på grund av verksamhet som strider mot bestämmelser och föreskrifter. För att ett godkännande nu ska kunna återkallas på grund av verksamhet i strid med bestämmelser eller föreskrifter förutsätts det att överträdelserna av bestämmelserna är upprepade och att de orsakar betydande skada eller fara för miljön eller hälsan. Tröskeln för den skada eller fara som verksamheten orsakar föreslås bli sänkt på så sätt att godkännandet kan återkallas utan att faran eller skadan för miljön eller hälsan är betydande. Till förutsättningarna för återkallande fogas samtidigt att verksamheten som strider mot bestämmelserna ska vara av en sådan art att den påvisar uppenbar och upprepad likgiltighet. Bestämmelsen avses fortfarande innehålla en möjlighet för verksamhetsutövaren att korrigera sin verksamhet på grundval av anmärkningar och varningar av myndigheten. Verksamhetsutövaren hörs också innan godkännandet återkallas. Genom ändringen fastställs rätten till en hälsosam miljö på så sätt att man effektivare än tidigare kan ingripa i lagstridig verksamhet om verksamheten bedöms utgöra en fara eller skada för miljön eller hälsan. Den föreslagna regleringen anses motsvara grundlagsutskottets utlåtandep Praxis.

Respekt för privatlivet, offentlighetsprincipen och rättssäkerhet

Förslaget innehåller reglering om behandling av personuppgifter och regleringen har konstitutionell betydelse med avseende på respekten för privatlivet och skyddet av personuppgifter i enlighet med 10 §, offentlighetsprincipen i enlighet med 12 § 2 mom. och rättssäkerheten i enlighet med 21 § i grundlagen.

Reglering om registren ingår i 142, 142 a, 142 b, 143, 143 a och 143 b § i lagförslaget. I 142 § 1 mom. 4 punkten i lagförslaget föreslås ett nytt register, i vilket uppgifter i transportdokument angående avfallstransporter ska införas. Finlands miljöcentral avses fungera som personuppgiftsansvarig. Registret baserar sig på kravet i avfallsdirektivet att säkerställa spårbarhet och tillsyn av farligt avfall. Dessutom föreslås det att de befintliga bestämmelserna om avfallshanteringsregister och producentregistret i 142 § ska preciseras.

Avfallshanteringsregistren och producentregistret som föreskrivs i 142 § i avfallslagen innehåller uppgifter om aktörer inom avfallsbranschen. I registren införs i huvudsak uppgifter om verksamhetsutövare, som är avfallstransportörer, avfallsmäklare, avfallsinsamlare, aktörer som deltar i internationella avfallstransporter samt producenter, de behöriga ombud som representerar producenten och producentsammanslutningar. Även det nya registret som består av uppgifter i transportdokument avses innehålla namn- och kontaktuppgifter för verksamhetsutövare som deltar i avfallstransporten. Utöver verksamhetsutövarna införs namn- och kontaktuppgifter för kontaktpersonerna som verkar i företaget i registren. När en verksamhetsutövare bedriver verksamhet som enskild näringsidkare är verksamhetsutövarens namn ofta en privatpersons namn och verksamhetsutövarens adress kan vara dennes hemadress. I registret som innehåller uppgifter i avfallstransportdokument och i registret som avses i 143 § antecknas även de platser där avfallet upphämtas och dessa kan innehålla namn- och adressuppgifter för fysiska personer. Personuppgifter kan innehålla uppgifter som är konfidentiella med stöd av 24 § 1 mom. 31 punkten i offentlighetslagen.

Grundlagsutskottet har tidigare ansett bland annat målet med registreringen, innehållet i de personuppgifter som registreras, de tillåtna användningsändamålen för dem, inklusive uppgifternas överförbarhet, samt uppgifternas lagringstid och den registrerades rättssäkerhet vara viktiga regleringsobjekt med tanke på skyddet av personuppgifter (GrUU 51/2006 rd, GrUU 20/2006 rd, GrUU 11/2005 rd). Utskottet har dock granskat sin ståndpunkt med anledning av den allmänna dataskyddsförordningen, och enligt den är det i princip tillräckligt att regleringen av skyddet och behandlingen av personuppgifter är överensstämmande med den allmänna dataskyddsförordningen (GrUU 14/2018 rd s. 4). Genomförandet av skyddet av personuppgifter ska i första hand garanteras med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen och den nationella allmänna lag som kompletterar den (GrUU 14/2018 rd). Enligt grundlagsutskottet ska man på grund av regleringens tydlighet i fortsättningen förhålla sig återhållsamt till att stifta nationell speciallagstiftning och avgränsa sådant stiftande till enbart det som är nödvändigt (GrUU 14/2018 rd, s. 3–5). Speciallagstiftningens nödvändighet ska även bedömas i enlighet med det riskbaserade angreppssätt som den allmänna dataskyddsförordningen förutsätter genom att fästa uppmärksamhet vid de hot och risker som behandlingen av uppgifter orsakar. Ju högre risk som orsakas av behandlingen för en fysisk persons rättigheter och friheter, desto mer motiverad är en mer detaljerad reglering (GrUU 14/2018 rd, s. 5, GrUU 13/2017 rd, s. 5 och GrUU 3/2017 rd, s. 5).

Registerföringen av avfallshanteringsregistren och producentregistret baserar sig i huvudsak på den skyldighet att registrera uppgifter som föreskrivs för myndigheter i avfallslagen. I artikel 6 i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs om lagligheten i behandling av personuppgifter. Behandlingen av personuppgifter är laglig enligt artikel 6.1 c om behandlingen är nödvändig för att iakttäta den personuppgiftsansvariges lagstadgade skyldighet. Enligt artikel 6.1 e

är behandlingen laglig även om behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller för utövande av offentlig makt som hör till den personuppgiftsansvarige. Den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter beträffande de register som föreskrivs i 142 § är artikel 6.1 c. Det kan finnas behov av att anteckna uppgifter i avfallshanteringsregistren även om myndigheternas tillsynsåtgärder, varvid behandlingen av personuppgifter baserar sig på artikel 6.1 e.

Enligt grundlagsutskottets nya avgörandep Praxis har man i lagförslaget försökt begränsa regleringen av behandling av personuppgifter till endast det som är nödvändigt. Avfallshanteringsregistren och producentregistren innehåller inga känsliga uppgifter eller särskilda kategorier av personuppgifter i enlighet med artikel 9 i den allmänna dataskyddsförordningen, av vilka till exempel ras, etniskt ursprung, religiös övertygelse eller hälsouppgifter skulle kunna framgå. I lagförslaget föreskrivs om de personuppgiftsansvariga för registren, rätten att få uppgifter ur registren samt om ändamålen med behandlingen av uppgifterna. Det är nödvändigt att föreskriva om den personuppgiftsansvarige för att veta vilken aktör som svarar för de skyldigheter som finns föreskrivna för den personuppgiftsansvarige i den allmänna dataskyddsförordningen. Bestämmelsen om registerförare i 142 § i avfallslagen avses bli ändrad på så sätt att det föreskrivs om den personuppgiftsansvarige i stället för om förandet av register. Eftersom avfallshanteringsregistret upprätthålls av alla NTM-centraler är avsikten att de ska fungera som gemensamt personuppgiftsansvariga i enlighet med artikel 26 i den allmänna dataskyddsförordningen. Dessutom avses NTM-centralernas ansvar och skyldigheter som personuppgiftsansvariga fastställas i paragrafen. Grundlagsutskottet har ansett att gemensamt personuppgiftsansvar kan vara problematiskt med avseende på grundlagen och dataskyddsförordningen, eftersom det är mycket omfattande och beträffande sitt användningsändamål gäller väldigt många slags uppgifter och ifall betydelsen av gemensamt personuppgiftsansvar förblir öppen för myndigheternas del på grundval av skyldigheterna i anknytning till förandet av register (GrUU 62/2018 rd). Avfallshanteringsregistret skulle inte beröras av något sådant problem, eftersom de gemensamt personuppgiftsansvariga i det fallet använder uppgifterna i registret för samma användningsändamål och de personuppgiftsansvarigas ansvar tydligt fastställs i lag. De gemensamt personuppgiftsansvariga är även självständiga i förhållande till varandra på grundval av separationsprincipen gällande myndigheter och de ska inte utan begränsningar kunna behandla uppgifter som andra personuppgiftsansvariga har samlat och registrerat, utan uppgiftsbehandlingen ska basera sig på respektive myndighets behörighet.

I artikel 5 i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs om principer för behandling av personuppgifter och i artikel 6 om lagligheten i behandling av personuppgifter. Enligt artikel 5.1 b ska personuppgifterna samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och de får inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Artikel 6.3 möjliggör närmare nationella bestämmelser om vilken typ av uppgifter som ska behandlas, lagringstider, till vilka personuppgifterna får lämnas ut och för vilka ändamål samt om ändamålsbegränsningar. I 142 § 4 mom. föreslås bestämmelser om användningsändamålen för avfallshanteringsregistren. Det är ändamålsenligt att utfärda bestämmelser om användningsändamålet för att aktörerna inom avfallsbranschen ska veta till vilka ändamål uppgifterna används när de ges ut. Användningsändamålet för uppgifterna anger även till vem uppgifterna får lämnas ut. Beträffande uppgiftsinnehållet i registren föreslås det att endast de huvudsakliga uppgifterna som kan innehålla personuppgifter nämns i bestämmelsen.

I lagförslaget föreskrivs inte om uppgifternas lagringstid. Enligt artikel 5.1 e i den allmänna dataskyddsförordningen ska personuppgifter registreras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade endast så länge som är nödvändigt för de syften för vilka personuppgifterna behandlas. Eftersom registren i huvudsak innehåller uppgifter om aktörer inom avfalls-

branschen och inga känsliga uppgifter, bedöms det att inga särskilda hot eller risker är förknippade med uppgifterna i registren. Fastställandet av lagringstider för personuppgifterna faller därmed på de personuppgiftsansvariga. På fastställandet av lagringstider för personuppgifterna tillämpas 21 § i informationshanteringslagen, där det föreskrivs vilka omständigheter som ska beaktas när lagringstider för informationsmaterial eller handlingar fastställs om lagringstiden inte anges i lag. NTM-centralerna som fungerar som gemensamt personuppgiftsansvariga för avfallshanteringsregistret avses fastställa lagringstiden genom inbördes arrangemang. Den föreslagna regleringen är i linje med det nationella handlingsutrymme som den allmänna dataskyddsförordningen ger.

I 143 b § i avfallslagen avser man samla bestämmelser om utlämnande av uppgifter ur avfallshanteringsregistren och producentregistret och den ska även innehålla en rätt att få uppgifter ur det nya registret över uppgifter i transportdokument. Rätten att få uppgifter avses omfatta nödvändiga uppgifter för laglighetsövervakning, uppföljning och rapportering av avfallsuppgifter, forskning samt utveckling och planering av avfallshanteringen som annars skulle vara sekretessbelagda. Även verksamhetsutövarna ska enligt förslaget få en begränsad rätt att få uppgifter ur transportdokumentregistret till den del dessa har deltagit i avfallstransporten. Då verksamhetsutövaren är en juridisk person har den inte rätt att få information om sina egna uppgifter enligt offentlighetslagen. Tillgången till registret förstärker därmed verksamhetsutövarnas rätt att få information och garantierna för en god förvaltning. Verksamhetsutövarnas rätt att få uppgifter utökar inte deras rätt att få uppgifter, eftersom verksamhetsutövarna ska verifiera riktigheten i transportdokumentets innehåll redan under avfallstransporten. Rätten att få uppgifter ur registret säkerställer också att verksamhetsutövaren i efterhand kan kontrollera att korrekta uppgifter har införts i registret och att uppgifterna finns i registret.

Grundlagsutskottet har i sin bedömning av regleringen av myndigheternas möjlighet att lämna ut uppgifter utan hinder av sekretesskyldighet fäst uppmärksamhet bland annat vid vilka uppgifter och uppgifter om vem som omfattas av rätten att få information och hur rätten att få information kopplas till uppgifternas nödvändighet. Grundlagsutskottet har ansett att myndigheters rätt att få information och möjlighet att lämna ut uppgifter kan anknyta till ”nödvändiga uppgifter” med avseende på något syfte, om man har strävat efter att uttömmande räkna upp de avsedda informationsinnehållen i lagen. Om informationsinnehållen inte är uppräknade på samma sätt ska regleringen innehålla ett krav på uppgifternas nödvändighet för något syfte (GrUU 17/2016 rd, GrUU 10/2014 rd, GrUU 19/2011 rd, GrUU 62/2010 rd). De informationsinnehåll som lämnas ut till myndigheter ur de register som föreskrivs i avfallslagen och de bakomliggande informationsbehoven varierar från fall till fall. Det är varken möjligt eller ändamålsenligt att i lagen uttömmande räkna upp informationsinnehållen i de uppgifter som lämnas ut och därför föreslås det i 143 b § att rätten att få uppgifter ur registren ska kopplas till nödvändigheten av uppgifterna. Den föreslagna regleringen motsvarar därmed grundlagsutskottets fasta tolkning (bl.a. GrUU 17/2016 rd samt GrUU 10/2014 rd, s. 6/II).

Offentliga informationstjänster

Propositionen innehåller reglering om offentliga informationstjänster. Enligt den föreslagna 142 a § ska i det allmänna datanätet publiceras uppgifter om de verksamhetsutövare som är antecknade i avfallshanteringsregistret och enligt 142 b § om producenter, behöriga ombud och producentersammanslutningar som är antecknade i producentregistret och deras verksamhet.

Enligt 16 § 3 mom. i offentlighetslagen får personuppgifter ur ett personregister, om inte något annat särskilt bestäms i lag, lämnas ut i form av en kopia eller en utskrift eller i elektronisk form om mottagaren enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter har rätt att registrera och använda sådana personuppgifter. Då personuppgifter lämnas ut via det allmänna datanätet kan

myndigheten inte säkerställa användningsändamålet för uppgifterna. Den föreslagna regleringen innebär avvikande från ändamålsbundenheten. Även i artikel 5 i den allmänna dataskyddsförordningen förutsätts ändamålsbundenhet för insamling av uppgifter. Från ändamålsbundenhet kan man enligt artikel 6.4 i den allmänna dataskyddsförordningen avvika under förutsättning att regleringen utgör en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle för att skydda de mål som avses i artikel 23. De mål som anges i artikel 23 är bland annat viktiga mål av generellt allmänt intresse, särskilt ekonomiska eller finansiella intressen, beskattning och folkhälsa samt tillsyns-, inspektions- och regleringsfunktioner.

Grundlagsutskottet har ansett det vara möjligt att publicera personuppgifter inom ramen för grundlagen genom en offentlig informationstjänst om det finns godtagbara grunder för detta med avseende på garantierna för rättssäkerheten och målen för systemet med grundläggande rättigheter (GrUU 2/2017 rd, s. 7, GrUU 65/2014 rd, 4–5 och GrUU 32/2008 rd, s. 2–3). Dessutom har utskottet ansett det vara väsentligt med avseende på respekten för privatlivet och skyddet av personuppgifter att information inte kan sökas som olika massökningar ur personregister som finns på internet, utan till exempel endast som enskilda sökningar (GrUU 17/2019 rd, GrUU 65/2014 s. 4-5, GrUU 32/2008 s. 2–3).

I bestämmelser om informationstjänster ska det noggrant definieras vilka uppgifter som avses bli publicerade i tjänsterna och med vilka sökkriterier uppgifterna kan sökas. Eftersom enskilda näringsidkare med firma har antecknats i avfallshanteringsregistret och producentregistret utgör uppgifterna om dessa personuppgifter om fysiska personer. Man har försökt minimera de uppgifter som publiceras till nödvändiga uppgifter för att informationstjänsterna ska kunna användas för de ändamål som de planerats. Om fysiska personer får, avvikande från 16 § 3 mom. i offentlighetslagen, publiceras namn, FO-nummer och motsvarande beteckning och om avfallstransportörer och avfallsmäklare som är antecknade i avfallshanteringsregistret även uppgifter om dennes hemort och verksamhetsområden. I informationstjänsten avses inga kontaktuppgifter bli publicerade, utan de måste sökas ur andra företagsregister eller från företagets webbplats. FO-numret är en nödvändig uppgift, eftersom det identifierar verksamhetsutövaren. Ett FO-nummer kan utgöra en personuppgift för en fysisk person om det kombineras med uppgifterna i ett annat register. Beträffande informationstjänsten för avfallshanteringsregistret är uppgifterna om avfallstransportörens och avfallsmäklarens hemort och verksamhetsområden nödvändiga för att informationstjänsten ska kunna användas för att hitta en lämplig avfallstransportör eller avfallsmäklare. De som beställer transport- eller förmedlingstjänster ska via tjänsten få uppgifter om verksamhetsutövaren och vilka avfallslag denne har rätt att transportera eller förmedla och i vilka områden verksamheten bedrivs. Avfallstransportörerna och avfallsmäklarna kan således dra nytta av informationstjänsten och via den också få nya arbetsbeställningar. Uppgifterna om verksamhetsutövaren hålls tillgängliga i informationstjänsten endast under den tid som verksamheten bedrivs och denne är godkänd för anteckning eller antecknad i avfallshanteringsregistret.

I avgränsningen av sökvillkoren i informationstjänsten för avfallshanteringsregistret har man beaktat grundlagsutskottets utlåtandep Praxis. Ur informationstjänsten ska uppgifter endast kunna sökas som enskilda sökningar, och utförandet av massökningar ska vara begränsat. Sökvillkoren avses vara avfallstransportörens eller avfallsmäklarens namn, FO-nummer eller motsvarande beteckning, hemort, huvudsakligt verksamhetsområde, avfallskategori eller avfallskod. Eftersom hemort och huvudsakligt verksamhetsområde som enda sökkriterium skulle möjliggöra en massökning går det inte att söka uppgifter enbart med dessa sökkriterier, utan sökningen ska kombineras med uppgifter om den avfallskategori för vilken transport- och förmedlingstjänster söks. På detta sätt kan ett stort antal verksamhetsutövare inte sökas på en och samma gång ur informationstjänsten.

Att hålla uppgifter om de verksamhetsutövare som är antecknade i avfallshanteringsregistret tillgängliga i en offentlig informationstjänst är ett mål i enlighet med det allmänna intresset eftersom företag, kommuner och andra myndigheter som beställer avfallshanterings tjänster kan försäkra sig om att verksamhetsutövaren har rätt att fungera som avfallstransportör eller avfallsmäklare. I tjänsten ska man till exempel kunna kontrollera om avfallstransportören har rätt att transportera avfall som räknas till en viss avfallskategori. Till exempel olämplig transport av farligt avfall kan orsaka fara för människors hälsa och miljön, och tjänsten avses således även ha ett syfte i enlighet med allmänt intresse i anknytning till hälsa och miljö. Tjänsten ska också kunna användas av tillsynsmyndigheterna, såsom polisen och Tullen när de övervakar vägtransporter eller gränsoverskridningar. Finlands miljöcentral ska kunna kontrollera om verksamhetsutövaren är godkänd för anteckning i avfallshanteringsregistret när den överväger beviljande av tillstånd för en internationell avfallstransport. Genom informationstjänsten kan man således garantera den tillsyns- och inspektionsuppgift som anges i artikel 23 i den allmänna dataskyddsförordningen. Informationstjänsten minskar den tid som NTM-centralerna använder för behandling av uppgiftsfrågor och resurser frigörs för annan verksamhet.

I avfallshanteringsregistret ingår cirka 3 000 godkända verksamhetsutövare, varav cirka 20 procent är enskilda näringsidkare. Informationstjänsten kommer uppskattningsvis att innehålla några hundra fysiska personers namn- och hemortsuppgifter. Publicering av uppgifter om fysiska personer som fungerar som avfallstransportörer eller avfallsmäklare kommer dock att vara nödvändigt, för om de inte syns i sökresultaten diskriminerar tjänsten enskilda näringsidkare. Man har inte heller identifierat särskilda hot eller risker i anknytning till publicering av näringsidkares namnuppgifter och hemort, eftersom inga närmare kontaktuppgifter är tillgängliga i informationstjänsten, såsom hemadress, e-postadress eller till exempel personbeteckningar.

I producentregistret finns cirka 6 000–7 000 verksamhetsutövare registrerade. Verksamhetsutövarna är i huvudsak juridiska personer med undantag av några enskilda näringsidkare. Beträffande de uppgifter som publiceras i producentregistret avses regleringen i huvudsak motsvara nuläget, eftersom NTM-centralen i Birkaland redan nu enligt 142 § har en skyldighet att publicera en förteckning över de producenter och producentsammanslutningar som är antecknade i producentregistret. Av uppgifterna i producentregistret publiceras endast nödvändiga uppgifter som behövs för att kontrollera om en viss producent är antecknad i registret. I informationstjänsten publiceras uppgifter om producenters, behöriga ombuds och producentsammanslutningars namn och FO-nummer. Kontaktuppgifter eller placeringsuppgifter avses inte bli publicerade.

Informationstjänsten ska möjliggöra en enklare användning av uppgifterna och bättre sökfunktioner i stället för de förteckningar som nu används. Fullgörandet av producentskyldigheterna är i hög grad förknippat med snålskjuts om producenten försummar sin registreringskyldighet och på så vis strävar efter att undvika skyldigheter som hör till producentens ansvar, såsom skyldigheten att ordna avfallshantering av produkterna då produkterna tas ur bruk och att svara för de kostnader som orsakas av avfallshantering. Den myndighet som övervakar producentansvaret har bedömt att minst dubbelt fler företag omfattas av producentansvaret än vad som är antecknat i registret. Via informationstjänsten kan vem som helst kontrollera om en viss producent är antecknad i producentregistret, varvid den även svarar för avfallshantering rörande sina produkter som har tagits ur bruk. Informationstjänsten avses ge ett mervärde för ansvarsfulla företag som har fullgjort sitt producentansvar. Den offentliga informationstjänsten beräknas skapa ett tryck på de företag som omfattas av producentansvaret att registrera sig i producentregistret, varvid snålskjutsarna i anknytning till producentansvarsskyldigheterna skulle minska och producenterna bättre än hittills skulle omfattas av tillsynen. En effektiviserad övervakning kan ha inverkan på att produkter som tagits ur bruk bättre fås att omfattas av avfallshantering, vilket skulle främja den cirkulära ekonomin. Publiceringen av uppgifter avses även förbättra en jämlik

RP 46/2022 rd

verksamhet på marknaden, då den som försummar skyldigheterna inte får någon marknadsför- del genom att undvika producentansvarsskyldigheterna. Informationstjänsten har således vik- tiga mål i anknytning till det allmänna offentliga intresset i enlighet med artikel 23.1 i den all- männa dataskyddsförordningen.

Som ett nytt informationsinnehåll avses det i informationstjänsten finnas uppgifter om behöriga ombud. Uppgiften om behöriga ombud bidrar till att säkerställa att den som säljer produkter till Finland via distansförsäljning eller den som upprätthåller en webbutiksplattform för de distans- försäljares del som verkar inom dennes plattform har befullmäktigat ett ombud i Finland att för sin del ansvara för producentenskyldigheterna. Det har inte identifierats några särskilda hot eller risker med att publicera namn och FO-nummer för de verksamhetsutövare som är antecknade i producentregistret, eftersom kontaktuppgifter, såsom hemadress eller e-postadress eller person- beteckningar, inte fås ur informationstjänsten. Eftersom producentregistret endast innehåller några enskilda näringsidkare, och eftersom uppgifter om hemort inte ska kunna fås ur inform- ationstjänsten, behöver motsvarande begränsningar som föreslås för avfallshanteringsregistrets sökkriterier inte göras i informationstjänstens sökkriterier. Den föreslagna regleringen om in- formationstjänsterna avses vara specialbestämmelser i förhållande till den allmänna dataskydds- förordningen och 16 § 3 mom. i offentlighetslagen. Regleringen avses kunna godkännas, ef- tersom det finns mål i enlighet med allmänt intresse för informationstjänsterna. Regleringen är även proportionerlig med beaktande av att informationsinnehållen i informationstjänsten är av- gränsad till enbart nödvändiga uppgifter, massökningar har begränsats och regleringen gäller verksamhetsutövare som verkar i branschen, vilket medför att de föreslagna begränsningarna i de grundläggande rättigheterna inte kan anses ingripa i kärnan av respekten för privatlivet.

Med ovan nämnda grunder kan lagförslagen behandlas i sedvanlig lagstiftningsordning.

Kläm

På grundval av ovan anförda och eftersom avfallsdirektivet innehåller bestämmelser som före- slås bli kompletterade genom lag, föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av avfallslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i avfallslagen (646/2011) 39 § 2 mom., 94 § 2 mom., 95–99 §, 100 § 2 och 3 mom., 101 § 2 mom., 105 §, 131 § 2 mom. 2 och 5 punkten, 137 § 2 mom., 142 och 143 §, 143 a § 2 mom. samt 143 b §,
av dem 39 § 2 mom., 131 § 2 mom. 5 punkten och 143 § sådana de lyder i 714/2021, 100 § 2 mom., 101 § 2 mom. och 105 § sådana de lyder i lag 410/2014, 137 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1421/2019 samt 143 a § 2 mom. och 143 b § sådana de lyder i lag 438/2019, samt
fogas till 22 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 757/2018, ett nytt 5 mom., varvid det nuvarande 5 mom. blir 6 mom., till lagen nya 95 a och 121 b §, till 122 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 714/2021, ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom., och till lagen nya 142 a och 142 b § som följer:

22 §

Statliga myndigheter

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland svarar för godkännande av avfalls-transportörer och avfallsmäklare som är etablerade utanför Finland för anteckning i avfallshanteringsregistret och för antecknandet av sådana avfallstransportörer och avfallsmäklare i registret samt för tillsynen över dem.

39 §

Uppgifter om avhämtning av avfall från fastigheter

Avfallstransportören ska minst en gång i kvartalet lämna aktuella uppgifter i redigerbar elektronisk form till den kommunala avfallshanteringsmyndigheten om vilka fastigheter avfall har avhämtats från i enlighet med 35 § och 41 § 3 mom. och om antalet sopkärlstömningar per fastighet och avfallstyp. Transportören ska dessutom årligen ge in ett enligt avfallstyp specificerat sammandrag i redigerbar elektronisk form över mängden avfall som samlats in på fastigheterna och över leveransplatserna. Transportören får lämna uppgifter om en transport av slam från slamavskiljare och slutna tankar också via det register som avses i 142 § 1 mom. 4 punkten. Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska lämnas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

94 §

Ansökan om godkännande av verksamhet för anteckning i avfallshanteringsregistret

Ansökan ska göras hos den närings-, trafik- och miljöcentral inom vars verksamhetsområde största delen av verksamheten bedrivs. Om ingen behörig myndighet kan anvisas på den grunden, görs ansökan hos den närings-, trafik- och miljöcentral inom vars verksamhetsområde verksamhetsutövarens hemort finns. En verksamhetsutövare som är etablerad utanför Finland ska göra ansökan till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland. Ansökan ska göras via myndighetens e-tjänst. Ansökan kan också lämnas in per e-post eller i pappersform, om det inte är möjligt att göra ansökan via e-tjänsten. En verksamhetsutövare som är etablerad utanför Finland ska lämna in ansökan på finska, svenska eller engelska. Av intyg på främmande språk ska det lämnas in en översättning till finska, svenska eller engelska som gjorts av en auktoriserad translator eller som annars är tillförlitlig.

95 §

Förutsättningar för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret

En verksamhet godkänns för anteckning i avfallshanteringsregistret, om

1) verksamheten bedrivs med yrkesskicklighet och den utrustning och materiel som används i verksamheten är tekniskt ändamålsenlig,

2) verksamhetsutövaren under det innevarande året eller de föregående tre kalenderåren i sin näringsverksamhet inte har visat uppenbar likgiltighet för bestämmelserna i denna lag och verksamheten bedrivs utan att hälsan eller miljön orsakas fara eller skada,

3) avfallsmäklaren har hemort i Finland eller i någon annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

4) avfallstransportören har ett sådant godstrafiktillstånd eller lätt godstrafiktillstånd som avses i 3 § i lagen om transportservice (320/2017) i enlighet med de i den lagen föreskrivna förutsättningarna, eller avfallstransportören, om denna har sin hemort utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, har ett i 20 § i den lagen avsett transporttillstånd från International Transport Forum eller ett transporttillstånd som grundar sig på ett bilateralt avtal mellan Finland och någon annan stat,

5) en verksamhetsutövare vars verksamhet inte kräver ett i 4 punkten avsett tillstånd eller som har sin hemort utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska dessutom vara tillförlitlig.

En verksamhetsutövare som avses i 1 mom. 5 punkten anses inte vara tillförlitlig, om

1) verksamhetsutövaren under det innevarande året eller de tre föregående kalenderåren upprepade gånger eller i betydande grad har försummat sina registrerings-, anmälnings- eller betalningsskyldigheter i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- eller arbetslöshetsförsäkringsavgifter eller avgifter som Tullen tar ut,

2) verksamhetsutövaren har skulder som är föremål för utsökning och som med avseende på verksamhetsutövarens betalningsförmåga är större än ringa, eller skulder som har återsänts från utsökningen med ett intyg över medellöshetshinder,

3) verksamhetsutövaren har försatts i konkurs.

En i 1 mom. 5 punkten avsedd verksamhetsutövare som är etablerad utanför Finland ska lämna de uppgifter som avses i 2 mom. i form av ett registerutdrag eller motsvarande intyg i enlighet med lagstiftningen i verksamhetsutövarens etableringsland eller på något annat allmänt godtagbart sätt.

95 a §

Ömsesidigt erkännande

En avfallstransportör som är registrerad i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan i stället för den ansökan som avses i 94 § lämna in ett intyg över registrering till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland för anteckning i avfallshanteringsregistret (*ömsesidigt erkännande*). Intyget ska innehålla uppgifter om föraren, registreringsmyndigheten och registreringens giltighet samt andra väsentliga uppgifter om innehållet i registreringen. Utöver intyget ska andra uppgifter som behövs för anteckningen i avfallshanteringsregistret lämnas i fråga om verksamhetsutövaren, den verksamhet som bedrivs i Finland samt verksamhetsområdet i Finland. Uppgifterna ska lämnas på finska, svenska eller engelska. Av intyget ska det ges in en översättning till finska, svenska eller engelska som gjorts av en auktoriserad translator eller som annars är tillförlitlig.

Närmare bestämmelser om det intyg som avses i 1 mom. och om andra uppgifter som ska lämnas till myndigheten samt om behandlingen av dem hos myndigheten får utfärdas genom förordning av statsrådet.

96 §

Beslut om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska utan obefogat dröjsmål fatta beslut med anledning av en ansökan om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret eller göra en anteckning om ömsesidigt erkännande i avfallshanteringsregistret. Beslutet eller uppgift om anteckningen ska lämnas till sökanden. För en verksamhetsutövare som är etablerad utanför Finland avfattas beslutet eller uppgiften om anteckningen på finska eller svenska. Verksamhetsutövaren ska vid behov ges en översättning till engelska av beslutet eller anteckningen. Verksamheten får inte inledas förrän närings-, trafik- och miljöcentralen har godkänt verksamheten för anteckning eller antecknat verksamheten i registret. Ett beslut om godkännande och en anteckning om ömsesidigt erkännande gäller tills vidare eller för viss tid. En anteckning om ömsesidigt erkännande görs för viss tid, om registreringen i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har gjorts för viss tid.

I beslutet kan det meddelas villkor för hur förutsättningarna för godkännande enligt 95 § ska uppfyllas, om bokföringen över avfall, om skyldigheten att lämna myndigheterna upplysningar som behövs för tillsynen och i fråga om andra åtgärder som behövs för att verksamheten ska kunna övervakas. Genom villkoren kan verksamheten vid behov begränsas så att den endast gäller avfall av en viss typ eller beskaffenhet. Närmare bestämmelser om beslutets innehåll får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska i avfallshanteringsregistret anteckna de väsentliga uppgifterna i ansökningar, beslut och anteckningar om ömsesidigt erkännande. Om verksamheten bedrivs inom två eller flera närings-, trafik- och miljöcentralers verksamhetsområden, ska de övriga närings-, trafik- och miljöcentralerna i fråga underrättas om meddelandet av beslutet eller införandet av anteckningen.

97 §

Ändring av beslut om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret

Om en verksamhet som godkänts för anteckning i avfallshanteringsregistret eller antecknats i registret på basis av ömsesidigt erkännande förändras väsentligt eller upphör, ska närings-, trafik- och miljöcentralen utan dröjsmål underrättas om saken och vid behov ska en ny ansökan göras eller ett intyg enligt 95 a § och andra uppgifter som avses i den paragrafen lämnas in. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska anteckna de förändrade uppgifterna i avfallshanteringsregistret och vid behov ändra beslutet om godkännande på motsvarande sätt. Om verksamheten upphör, ska verksamhetsutövarens uppgifter avföras ur avfallshanteringsregistret.

Ett beslut om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret eller en anteckning som gjorts på basis av ömsesidigt erkännande kan ändras på initiativ av närings-, trafik- och miljöcentralen, om omständigheterna har förändrats väsentligt eller om grunderna för godkännandet senare konstateras ha varit väsentligt annorlunda än vad som förutsatts när beslutet meddelades.

98 §

Utdrag ur avfallshanteringsregistret

Till ett beslut om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret ska fogas ett utdrag över de uppgifter som antecknats i registret. Ett utdrag över de uppgifter som antecknats i avfallshanteringsregistret ska också ges i fråga om anteckning av ömsesidigt erkännande. En verksamhetsutövare som är etablerad utanför Finland ska vid behov ges en översättning till engelska av utdraget. I utdraget ska det antecknas när utdraget senast ska kontrolleras. En transportör vars verksamhet har godkänts för anteckning eller antecknats i registret ska medföra utdraget under transport och på begäran visa upp det för tillsynsmyndigheterna och polisen. Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska ingå i utdraget får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska till den som bedriver en verksamhet som godkänts för anteckning eller antecknats i avfallshanteringsregistret ge ett utdrag för kontroll under det kalenderår då det gått tre år sedan verksamheten godkändes för anteckning eller antecknades i registret eller, om ändringar i verksamheten har skett, den senaste ändringen godkändes för anteckning i registret. Verksamhetsutövaren ska inom en skälig tid som anges i begäran om kontroll av utdraget besvara begäran och meddela ändringar i uppgifterna.

99 §

Återkallande och upphörande av ett godkännande för anteckning eller av en anteckning i avfallshanteringsregistret

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan återkalla ett godkännande för anteckning eller en anteckning i avfallshanteringsregistret, om

1) de i 95 § angivna förutsättningarna för godkännande inte längre kan uppfyllas genom att beslutet ändras i enlighet med 97 §,

2) verksamhetsutövaren inte längre är tillförlitlig på det sätt som avses i 95 § 2 mom., och grunden för att verksamhetsutövaren inte anses vara tillförlitlig är av väsentlig och allvarlig art och verksamhetsutövaren inte har avhjälpt missförhållandet trots föreläggande från myndigheten,

3) verksamhetsutövaren har gett felaktiga uppgifter som inverkat väsentligt på förutsättningarna för godkännande eller anteckning, eller

4) verksamhetsutövaren i sin näringsverksamhet upprepade gånger har visat uppenbar likgiltighet för bestämmelserna i denna lag eller upprepade gånger har brutit mot bestämmelserna i ett beslut trots en skriftlig anmärkning från myndigheten och verksamheten orsakar fara eller skada för hälsan eller miljön.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska besluta att ett godkännande för anteckning eller en anteckning i avfallshanteringsregistret upphör att gälla, om verksamhetsutövaren inte besvarar den begäran om kontroll av utdraget som avses i 98 § 2 mom. Verksamhetsutövaren ska ges tillfälle att bli hörd innan godkännandet eller anteckningen återkallas eller upphör att gälla. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska ur avfallshanteringsregistret avföra uppgifterna om en verksamhetsutövare vars godkännande för anteckning eller anteckning återkallas eller upphör att gälla.

100 §

Anmälan om insamlingsverksamhet till avfallshanteringsregistret

Anmälan ska innehålla för anteckning av verksamheten i avfallshanteringsregistret behövliga uppgifter om verksamhetsutövaren och verksamheten, såsom uppgifter om det avfall som avses bli insamlat, sopkärlen och var mottagningsplatserna ligger samt uppgifter om åtgärder i syfte att förebygga olägenheter för hälsan eller miljön. Verksamhetsutövaren ska utan dröjsmål meddela den kommunala miljövärdmyndigheten om de anmälda uppgifterna ändras väsentligt eller om verksamheten upphör. Närmare bestämmelser om innehållet i anmälan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Den kommunala miljövärdmyndigheten ska i avfallshanteringsregistret i enlighet med 142 § anteckna de uppgifter som ingår i anmälan och underrätta anmälaren om anteckningen i registret. Om verksamheten upphör, ska den kommunala miljövärdmyndigheten avföra anteckningen och underrätta den som gjorde anmälan om att anteckningen har avförts.

101 §

Ansökan om godkännande för anteckning i producentregistret

Sökanden och den verksamhet som sökanden bedriver ska specificeras i ansökan. Ansökan ska innehålla de uppgifter om mottagningen och informationen om denna, återanvändningen, återvinningen och den övriga avfallshanteringen av kasserade produkter som behövs för behandling av ansökan och för bedömning av om verksamheten är ändamålsenlig. De som producerar elektriska och elektroniska produkter som används i hushåll ska dessutom redogöra för den säkerhet som avses i 61 §. I de ansökningar som producentsammanslutningar och de som svarar för retursystem för dryckesförpackningar lämnar in ska behövliga uppgifter om avtal, stadgar och andra handlingar ges för att det ska kunna bedömas om verksamheten uppfyller de krav som föreskrivs i denna lag. Det behöriga ombud som avses i 66 b § ska i sin ansökan dessutom lämna uppgifter om fullmaktsgivaren och om de producenter som annars skulle svara för producentansvarsskyldigheterna i fråga om de produkter som fullmakten gäller.

105 §

Anmälan av producenter eller medlemmar till producentregistret

För anteckning i producentregistret godkända producentsammanslutningar och ansvariga för ett retursystem för dryckesförpackningar ska till producentregistret anmäla de producenter och medlemmar, vilkas skyldigheter enligt denna lag producentsammanslutningen eller den ansvarige för retursystemet sörjer för. I fråga om behöriga ombud ska dessutom uppges fullmaktsgivaren och den producent som annars skulle svara för producentansvarsskyldigheten i fråga om de produkter som fullmakten gäller. Om uppgifterna förändras ska också detta anmälas till registret. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland ska anteckna uppgifterna i producentregistret och underrätta anmälaren om anteckningarna. Närmare bestämmelser om innehållet i anmälan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

121 b §

Lämnande av uppgifter i transportdokument till registret

Den avfallsinnehavare som har upprättat transportdokumentet, eller avfallstransportören vid avhämtning från hushåll, ska se till att uppgifterna i transportdokumentet lämnas till det register som avses i 142 § 1 mom. 4 punkten. Uppgifterna ska lämnas utan obefogat dröjsmål via det tekniska gränssnittet. Uppgifterna i transportdokument på papper ska lämnas in till registret i e-tjänsten inom tre månader från det att transporten avslutats. Uppgifterna kan också lämnas på något annat sätt som särskilt överenskommits med registerföraren, om det inte är möjligt att lämna uppgifterna via e-tjänsten. Avfallsinnehavaren, eller när avfall avhämtas från hushåll avfallstransportören, ansvarar för riktigheten av de uppgifter som denna har lämnat.

Närmare bestämmelser om vilka uppgifter som ska meddelas till registret får utfärdas genom förordning av statsrådet.

122 §

Rätt att få uppgifter

Närings-, trafik- och miljöcentralen har trots sekretessbestämmelserna rätt att av andra myndigheter och dem som sköter offentliga uppdrag avgiftsfritt få sådana uppgifter om fullgörandet av registrerings-, anmälnings- och betalningsskyldigheter i anslutning till verksamhetsutövarens skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- eller arbetslöshetsförsäkringsavgifter och av Tullen uttagna avgifter och sådana uppgifter om verksamhet och ekonomi som är nödvändiga för att utreda tillförlitligheten enligt 95 § 2 mom. samt av Transport- och kommunikationsverket uppgifter om trafiktillstånd som avses i 95 § 1 mom. 4 punkten.

131 §

Försummelseavgift

Skyldig att betala försummelseavgift är också

RP 46/2022 rd

2) en avfallstransportör eller avfallsmäklare som försummar skyldigheten enligt 94 § att göra en ansökan om godkännande av verksamheten för anteckning i avfallshanteringsregistret eller skyldigheten enligt 95 a § att lämna ett intyg för anteckning i avfallshanteringsregistret,

5) den som försummar skyldigheten enligt 121 § att upprätta ett transportdokument, skyldigheten enligt 121 a § att se till att transportdokumentet medföljer avfallstransporten eller att bekräfta att avfallet tagits emot eller skyldigheten enligt 121 b § att lämna uppgifterna i transportdokumentet till det register som avses i 142 § 1 mom. 4 punkten,

137 §

Överklagande

Besvär över närings-, trafik- och miljöcentralens beslut anförs hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets huvuddelen av den berörda verksamheten bedrivs, utom när det gäller beslut som fattats med stöd av 96, 97 eller 99 § eller sådana beslut med anledning av förseelser och försummelser av i nämnda paragrafer avsedda skyldigheter som avses i 126 eller 133 §. Besvär över beslut som Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland har fattat med stöd av 96, 97 eller 99 § och som gäller en verksamhetsutövare som är etablerad utanför Finland ska anföras hos Östra Finlands förvaltningsdomstol. Besvär över beslut som Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland har fattat med stöd av 103, 106, 107, 126, 128 eller 133 § anförs hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets den person eller den sammanslutning som beslutet i huvudsak gäller har sin hemkommun respektive hemort. Besvär över ett beslut som regionförvaltningsverket har fattat med stöd av 7 § 2 mom. anförs hos Vasa förvaltningsdomstol.

142 §

Avfallshanteringsregistren och producentregistret

Personuppgiftsansvariga för avfallshanteringsregistren och producentregistret är Finlands miljöcentral och närings-, trafik- och miljöcentralerna enligt följande:

1) Finlands miljöcentral för register med uppgifter om anmälningar om internationella avfallstransporter och ansökningar om förhandsgodkännande och om de beslut som fattats med anledning av dem samt om bokföringsuppgifter som avses i 117 c §,

2) närings-, trafik- och miljöcentralerna för ett avfallshanteringsregister med uppgifter om ansökningar som avses i 94 § och de beslut som fattats med anledning av dem och om anmälningar som avses i 100 §, och är gemensamt personuppgiftsansvariga för registret,

3) Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland för ett producentregister med uppgifter om ansökningar som avses i 101 § och de beslut som fattats med anledning av dem och om anmälningar som avses i 105 §,

4) Finlands miljöcentral för ett register med uppgifter om de transportdokument som avses i 121 §.

Varje närings-, trafik- och miljöcentral svarar för den personuppgiftsansvariges skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) och för att den registrerades rättigheter tillgodoses i fråga om de uppgifter som centralen fört in i avfallshanteringsregistret. Den personuppgiftsansvarige svarar för driften och utvecklingen av sitt register, med

RP 46/2022 rd

undantag av avfallshanteringsregistret, för vars drift och utveckling Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland ansvarar. De register som avses i 1 mom. 2–4 punkten utvecklas i samarbete med miljöministeriet.

Finlands miljöcentral, närings-, trafik- och miljöcentralen och den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten ska för sin del se till att verksamhetsutövarens namn och kontaktuppgifter, företags- och organisationsnummer och andra väsentliga uppgifter som anmäls till dem för godkännande eller anteckning i ett register förs in i de register som avses i 1 mom. Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten svarar för att de uppgifter myndigheten antecknar i avfallshanteringsregistret är korrekta och uppdaterade. Närmare bestämmelser om väsentliga uppgifter som ska antecknas i registren får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Uppgifterna i registren används för tillsyn över efterlevnaden av denna lag, för ordnande, utveckling och planering av avfallshanteringen, för uppföljning och rapportering av avfallsuppgifter samt för forskning och statistikföring. Registren är en del av det datasystem för miljöförvaltningsinformation som avses i 222 § i miljöskyddslagen.

142 a §

Informationstjänst för avfallshanteringsregistret

Finlands miljöcentral ska i datanätet förvalta en informationstjänst vars syfte är att förmedla uppgifter om avfallstransportörer och avfallsmäklare som godkänts för anteckning eller antecknats i det avfallshanteringsregister som avses i 142 § 1 mom. 2 punkten samt om deras verksamhet.

Informationstjänsten ska innehålla följande uppdaterade uppgifter:

- 1) avfallstransportörens eller avfallsmäklarens namn samt företags- och organisationsnummer eller en motsvarande beteckning,
- 2) den verksamhet som bedrivs,
- 3) hemort eller, om hemorten inte är i Finland, placeringsstaten samt det huvudsakliga verksamhetsområdet och övriga verksamhetsområden,
- 4) de avfallskategorier inklusive koder som godkännandet eller anteckningen gäller.

I informationstjänsten ska information kunna sökas endast som enskilda sökningar med de uppgifter som avses i 2 mom. som sökkriterium, dock så att med de uppgifter som avses i 2 och 3 punkten kan information sökas endast tillsammans med en avfallskategori. I informationstjänsten får det trots vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet i fråga om fysiska personer offentliggöras uppgifter om namn och företags- och organisationsnummer eller motsvarande beteckning samt uppgifter om hemort eller placeringsstat.

142 b §

Informationstjänst för producentregistret

Finlands miljöcentral ska i datanätet förvalta en informationstjänst vars syfte är att förmedla uppgifter om producenter, producentsammanslutningar, behöriga ombud och medlemmar i producentsammanslutningar som har godkänts för anteckning i det producentregister som avses i 142 § 1 mom. 3 punkten samt uppgifter om skötseln av producentansvaret.

Informationstjänsten ska innehålla följande uppdaterade uppgifter:

- 1) producentens och producentsammanslutningens namn samt företags- och organisationsnummer eller motsvarande beteckning,
- 2) de uppgifter som avses i 1 punkten om ett i Finland etablerat behörigt ombud som har utsetts i enlighet med 66 a § 2 eller 3 mom. av den som förvaltar en näthandelsplattform, en i

en annan stat etablerad aktör som genom distansförsäljning säljer produkter till Finland eller någon annan aktör som motsvarar producenten

3) de uppgifter som avses i 1 punkten om den producent i vars ställe det behöriga ombud som avses i 2 punkten sköter producentansvarsskyldigheterna samt uppgift om fullmaktsgivaren,

4) producentens producentansvarsområden och de producentsammanslutningar som producenten har anslutit sig till,

5) producentsammanslutningarna specificerade enligt produktgrupp och i mån av möjlighet enligt materialgrupp, produktkategori eller produkttyp,

6) uppgifter om de producenter som hör till producentsammanslutningen.

I informationstjänsten ska information kunna sökas med hjälp av producentens, producent-sammanslutningens eller det behöriga ombudets namn, företags- och organisationsnummer eller motsvarande beteckning samt producentansvarsområde som sökkriterium. I informationstjänsten får det trots vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet i fråga om fysiska personer offentliggöras uppgifter om namn och företags- och organisationsnummer eller motsvarande beteckning.

143 §

Register över avfallstransporter och behandling av bioavfall på fastigheter

Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten ska föra ett register där de uppgifter som avses i 39 § 2 mom. och 41 a § 2 mom. antecknas och vara personuppgiftsansvarig för registret. Personuppgifter som i fråga om transporter antecknats i registret ska bevaras i fem år från det att anteckningen gjordes. Personuppgifter som antecknats i registret och som gäller behandling av bioavfall på en fastighet ska bevaras i fem år efter det att det meddelats att behandlingen har avslutats.

Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten ska för uppföljningen och rapporteringen av avfallshanteringen på begäran i redigerbar elektronisk form lämna andra än sekretessbelagda uppgifter som förts in i registret till de uppföljnings- och rapporteringsansvariga statliga myndigheter som avses i 22 § och till de expertmyndigheter och sakkunniginrättningar som avses i 27 §.

Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten ska ur det register som avses i 1 mom. på begäran lämna ett i 43 § avsett kommunägt bolag till vilket kommunen har överfört en serviceuppgift inom avfallshanteringen andra än sekretessbelagda uppgifter som är nödvändiga för ordnande av fastighetsvis avfallstransport. Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten ska ge producentsammanslutningen för förpackningsproducenter andra än sekretessbelagda uppgifter om transport av förpackningsavfall som är nödvändiga för ordnande av en separat insamling enligt 49 c § 2 mom., om den medling som avses i den paragrafen avslutas utan resultat. Uppgifterna ska lämnas senast sex månader efter det att medlingen har avslutats och senast två månader innan producenternas skyldighet att samla in avfall separat börjar. Informationen ska lämnas i redigerbar elektronisk form.

143 a §

Dataplattformen för avfall och biflöden

Motiva Oy förvaltar dataplattformen för avfall och biflöden och svarar i samarbete med miljöministeriet för utvecklingen av plattformens innehåll och funktion. Motiva Oy är personuppgiftsansvarig för registret.

143 b §

Rätt att få uppgifter ur avfallshanteringsregistren och producentregistret och från dataplattformen för avfall och biflöden

Den tillsynsmyndighet som avses i 24 §, Finlands miljöcentral och miljöministeriet har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt ur de register som avses i 142 § få de uppgifter som är nödvändiga för tillsynen över efterlevnaden av denna lag, för uppföljning, rapportering och forskning i fråga om avfallsuppgifter, för utveckling och planering av avfallshanteringen eller för skötseln av andra uppgifter som föreskrivs i denna lag.

Tullen har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt ur det register över internationella avfallstransporter som avses i 142 § 1 mom. 1 punkten få de uppgifter som är nödvändiga för tillsynen över efterlevnaden av denna lag.

Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt ur det i 142 § 1 mom. 4 punkten avsedda register som innehåller uppgifter som hänför sig till transportdokument och det avfallshanteringsregister som avses i 2 punkten i det momentet få de uppgifter som är nödvändiga för ordnandet av avfallshanteringen och uppföljningen av den. Den som har upprättat ett transportdokument som avses i 121 §, avfallstransportören och avfallsmottagaren har dessutom rätt att trots sekretessbestämmelserna ur det i 142 § 1 mom. 4 punkten avsedda register som innehåller uppgifter som hänför sig till transportdokument få uppgifter om de avfallstransporter i vilka verksamhetsutövaren i fråga har deltagit.

Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten, de tillsynsmyndigheter som avses i 24 § och Konkurrens- och konsumentverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt från den dataplattform för avfall och biflöden som avses i 143 a § få sådana väsentliga uppgifter som avses i 33 § 3 och 4 mom. och andra uppgifter i anslutning till kommunal avfallshantering i andra hand som är nödvändiga för skötseln av deras i lag föreskrivna uppgifter.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 22 § 5 mom., 94 § 2 mom., 95, 95 a och 96–99 §, 122 § 2 mom., 131 § 2 mom. 2 punkten, 137 § 2 mom., 142 a och 142 b § träder dock i kraft den 1 januari 2023.

Om verksamheten är godkänd för anteckning i avfallshanteringsregistret den 1 januari 2023, ska verksamhetsutövaren lämna in en ansökan enligt 94 § om godkännande av verksamheten för anteckning i avfallshanteringsregistret senast den 31 december 2025. Ansökan ska dock göras senast när utdraget enligt 98 § ska kontrolleras. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska i samband med behandlingen av ansökan frisläppa den säkerhet som när denna lag trädde i kraft krävdes av avfallstransportören eller avfallsmäklaren med stöd av den då gällande 95 § 1 mom. 4 punkten.

En avfallstransportör eller avfallsmäklare som är etablerad utanför Finland och som såsom godkänd för anteckning eller annars är antecknad i avfallshanteringsregistret den 1 januari 2023 ska göra en ansökan enligt 94 § i denna lag eller lämna in ett intyg enligt 95 a § för godkännande för anteckning eller för anteckning av verksamheten i avfallshanteringsregistret senast den 31 december 2024. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska i samband med behandlingen av ansökan frisläppa den säkerhet som när denna lag trädde i kraft krävdes av avfallstransportören eller avfallsmäklaren med stöd av den då gällande 95 § 1 mom. 4 punkten.

2.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) 6 § 1 mom. 29 punkten
sådan den lyder i lag 488/2021, och
fogas till 6 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 308/2016, 858/2016, 1159/2016, 1413/2016,
1419/2016, 324/2017, 454/2017, 1112/2017, 404/2018, 414/2018, 722/2019, 1399/2019,
624/2020, 1264/2020, 488/2021, 690/2021, 763/2021 och 1134/2021, en ny 30 punkt som föl-
jer:

6 §

Syftet med fullgöranderapporter

Fullgöranderapporter utarbetas till stöd för

29) utredning av tillförlitligheten hos aktörer inom naturproduktplockningsbranschen enligt
5 § i lagen om den rättsliga ställningen för utlänningar som plockar naturprodukter (487/2021),
30) utredning av verksamhetsutövarens tillförlitlighet enligt 95 § 2 mom. i avfallslagen
(646/2011).

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 13 april 2022

Statsminister

Sanna Marin

Miljö- och klimatminister Emma Kari

1.

Lag

om ändring av avfallslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i avfallslagen (646/2011) 39 § 2 mom., 94 § 2 mom., 95–99 §, 100 § 2 och 3 mom., 101 § 2 mom., 105 §, 131 § 2 mom. 2 och 5 punkten, 137 § 2 mom., 142 och 143 §, 143 a § 2 mom. samt 143 b §,
av dem 39 § 2 mom., 131 § 2 mom. 5 punkten och 143 § sådana de lyder i 714/2021, 100 § 2 mom., 101 § 2 mom. och 105 § sådana de lyder i lag 410/2014, 137 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1421/2019 samt 143 a § 2 mom. och 143 b § sådana de lyder i lag 438/2019, samt
fogas till 22 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 757/2018, ett nytt 5 mom., varvid det nuvarande 5 mom. blir 6 mom., till lagen nya 95 a och 121 b §, till 122 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 714/2021, ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom., och till lagen nya 142 a och 142 b § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §

22 §

Statliga myndigheter

Statliga myndigheter

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland svarar för godkännande av avfallstransportörer och avfallsmäklare som är etablerade utanför Finland för anteckning i avfallshanteringsregistret och för antecknandet av sådana avfallstransportörer och avfallsmäklare i registret samt för tillsynen över dem.

39 §

39 §

Uppgifter om avhämtning av avfall från fastigheter

Uppgifter om avhämtning av avfall från fastigheter

Avfallstransportören ska minst en gång i kvartalet lämna aktuella uppgifter i redigerbar elektronisk form till den kommunala avfallshanteringsmyndigheten om vilka fastigheter avfall har avhämtats från i enlighet med 35 § och 41 § 3 mom. och om antalet sopkärlstöm-

Avfallstransportören ska minst en gång i kvartalet lämna aktuella uppgifter i redigerbar elektronisk form till den kommunala avfallshanteringsmyndigheten om vilka fastigheter avfall har avhämtats från i enlighet med 35 § och 41 § 3 mom. och om antalet sopkärlstöm-

Gällande lydelse

ningar per fastighet och avfallstyp. Transportören ska dessutom årligen ge in ett enligt avfallstyp specificerat sammandrag i redigerbar elektronisk form över mängden avfall som samlats in på fastigheterna och över leveransplatserna. Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska lämnas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Föreslagen lydelse

ningar per fastighet och avfallstyp. Transportören ska dessutom årligen ge in ett enligt avfallstyp specificerat sammandrag i redigerbar elektronisk form över mängden avfall som samlats in på fastigheterna och över leveransplatserna. *Transportören får lämna uppgifter om en transport av slam från slamavskiljare och slutna tankar också via det register som avses i 142 § 1 mom. 4 punkten.* Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska lämnas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

94 §

Ansökan om godkännande av verksamhet för anteckning i avfallshanteringsregistret

Ansökan ska göras hos den närings-, trafik- och miljöcentral inom vars verksamhetsområde största delen av verksamheten bedrivs. Om ingen behörig myndighet kan anvisas på den grunden, görs ansökan hos den närings-, trafik- och miljöcentral inom vars verksamhetsområde verksamhetsutövarens hemort finns.

94 §

Ansökan om godkännande av verksamhet för anteckning i avfallshanteringsregistret

Ansökan ska göras hos den närings-, trafik- och miljöcentral inom vars verksamhetsområde största delen av verksamheten bedrivs. Om ingen behörig myndighet kan anvisas på den grunden, görs ansökan hos den närings-, trafik- och miljöcentral inom vars verksamhetsområde verksamhetsutövarens hemort finns. *En verksamhetsutövare som är etablerad utanför Finland ska göra ansökan till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland. Ansökan ska göras via myndighetens e-tjänst. Ansökan kan också lämnas in per e-post eller i pappersform, om det inte är möjligt att göra ansökan via e-tjänsten. En verksamhetsutövare som är etablerad utanför Finland ska lämna in ansökan på finska, svenska eller engelska. Av intyg på främmande språk ska det lämnas in en översättning till finska, svenska eller engelska som gjorts av en auktoriserad translator som annars är tillförlitlig.*

95 §

Förutsättningar för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret

En verksamhet godkänns för anteckning i avfallshanteringsregistret, om

95 §

Förutsättningar för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret

En verksamhet godkänns för anteckning i avfallshanteringsregistret, om

Gällande lydelse

1) verksamheten bedrivs i enlighet med denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den och den bedrivs med yrkesskicklighet,

2) verksamheten bedrivs utan att hälsan eller miljön orsakas fara eller skada,

3) den utrustning och materiel som används i verksamheten är tekniskt ändamålsenlig,

4) sökanden till förmån för närings-, trafik- och miljöcentralen ställer en tillräcklig säkerhet för att garantera behörig hantering av det avfall som ska transporteras eller förmedlas, om inte myndigheten beslutar att det med beaktande av verksamhetens omfattning och art är onödigt att säkerhet ställs.

Som säkerhet godkänns borgen, försäkring och en pantsatt insättning. Den som ställer säkerheten ska vara ett kreditinstitut, en försäkringsanstalt eller något annat yrkesmässigt finansiellt institut med hemort i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Föreslagen lydelse

1) verksamheten bedrivs med yrkesskicklighet och den utrustning och materiel som används i verksamheten är tekniskt ändamålsenlig,

2) verksamhetsutövaren under det innevarande året eller de föregående tre kalenderåren i sin näringsverksamhet inte har visat uppenbar likgiltighet för bestämmelserna i denna lag och verksamheten bedrivs utan att hälsan eller miljön orsakas fara eller skada,

3) avfallsmäklaren har hemort i Finland eller i någon annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

4) avfallstransportören har ett sådant gods- trafiktillstånd eller lätt godstrafiktillstånd som avses i 3 § i lagen om transportservice (320/2017) i enlighet med de i den lagen föreskrivna förutsättningarna, eller avfallstransportören, om denna har sin hemort utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, har ett i 20 § i den lagen avsett transporttillstånd från International Transport Forum eller ett transporttillstånd som grundar sig på ett bilateralt avtal mellan Finland och någon annan stat,

5) en verksamhetsutövare vars verksamhet inte kräver ett i 4 punkten avsett tillstånd eller som har sin hemort utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska dessutom vara tillförlitlig.

En verksamhetsutövare som avses i 1 mom. 5 punkten anses inte vara tillförlitlig, om

1) verksamhetsutövaren under det innevarande året eller de tre föregående kalenderåren upprepade gånger eller i betydande grad har försummat sina registrerings-, anmälnings- eller betalnings-skyldigheter i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- eller arbetslöshetsförsäkringsavgifter eller avgifter som Tullen tar ut,

2) verksamhetsutövaren har skulder som är föremål för utsökning och som med avseende på verksamhetsutövarens betalningsförmåga är större än ringa, eller skulder som har återlämnats från utsökningen med ett intyg över medellöshetshinder,

3) verksamhetsutövaren har försatts i konkurs.

En i 1 mom. 5 punkten avsedd verksamhetsutövare som är etablerad utanför Finland ska

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

lämna de uppgifter som avses i 2 mom. i form av ett registerutdrag eller motsvarande intyg i enlighet med lagstiftningen i verksamhetsutövarens etableringsland eller på något annat allmänt godtagbart sätt.

95 a §

Ömsesidigt erkännande

*En avfallstransportör som är registrerad i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan i stället för den ansökan som avses i 94 § lämna in ett intyg över registrering till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland för anteckning i avfallshanteringsregistret (**ömsesidigt erkännande**). Intyget ska innehålla uppgifter om föraren, registreringsmyndigheten och registreringens giltighet samt andra väsentliga uppgifter om innehållet i registreringen. Utöver intyget ska andra uppgifter som behövs för anteckningen i avfallshanteringsregistret lämnas i fråga om verksamhetsutövaren, den verksamhet som bedrivs i Finland samt verksamhetsområdet i Finland. Uppgifterna ska lämnas på finska, svenska eller engelska. Av intyget ska det ges in en översättning till finska, svenska eller engelska som gjorts av en auktoriserad translator eller som annars är tillförlitlig.*

Närmare bestämmelser om det intyg som avses i 1 mom. och om andra uppgifter som ska lämnas till myndigheten samt om behandlingen av dem hos myndigheten får utfärdas genom förordning av statsrådet.

96 §

Beslut om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska utan obefogat dröjsmål fatta beslut med anledning av en ansökan om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret. Verksamheten får inte inledas förrän centralen har godkänt verksamheten för anteckning i registret. Ett beslut om godkännandet gäller tills vidare eller för viss tid.

96 §

Beslut om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska utan obefogat dröjsmål fatta beslut med anledning av en ansökan om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret *eller göra en anteckning om ömsesidigt erkännande i avfallshanteringsregistret. Beslutet eller uppgift om anteckningen ska lämnas till sökanden. För en verksamhetsutövare som är etablerad*

Gällande lydelse

I beslutet kan det meddelas villkor för hur förutsättningarna för godkännande enligt 95 § ska uppfyllas, om bokföringen över avfall, om skyldigheten att lämna myndigheterna upplysningar som behövs för tillsynen och i fråga om andra åtgärder som är nödvändiga för övervakning av verksamheten. Genom villkoren kan verksamheten vid behov begränsas så att den endast gäller avfall av en viss typ eller beskaffenhet. Närmare bestämmelser om beslutets innehåll får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska i avfallshanteringsregistret anteckna de väsentliga uppgifter som ingår i ansökan och beslutet. Om verksamheten bedrivs inom två eller flera närings-, trafik- och miljöcentralers verksamhetsområden, ska den myndighet som fattat beslutet sända en kopia av beslutet till de andra närings-, trafik- och miljöcentralerna.

97 §

Ändring av beslut om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret

Om en verksamhet som godkänts för anteckning i avfallshanteringsregistret förändras väsentligt eller upphör, ska närings-, trafik-

Föreslagen lydelse

utanför Finland avfattas beslutet eller uppgiften om anteckningen på finska eller svenska. Verksamhetsutövaren ska vid behov ges en översättning till engelska av beslutet eller anteckningen. Verksamheten får inte inledas förrän närings-, trafik- och miljöcentralen har godkänt verksamheten för anteckning eller antecknat verksamheten i registret. Ett beslut om godkännande och en anteckning om ömsesidigt erkännande gäller tills vidare eller för viss tid. En anteckning om ömsesidigt erkännande görs för viss tid, om registreringen i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har gjorts för viss tid.

I beslutet kan det meddelas villkor för hur förutsättningarna för godkännande enligt 95 § ska uppfyllas, om bokföringen över avfall, om skyldigheten att lämna myndigheterna upplysningar som behövs för tillsynen och i fråga om andra åtgärder som behövs för att verksamheten ska kunna övervakas. Genom villkoren kan verksamheten vid behov begränsas så att den endast gäller avfall av en viss typ eller beskaffenhet. Närmare bestämmelser om beslutets innehåll får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska i avfallshanteringsregistret anteckna de väsentliga uppgifterna i ansökningar, beslut och anteckningar om ömsesidigt erkännande. Om verksamheten bedrivs inom två eller flera närings-, trafik- och miljöcentralers verksamhetsområden, ska de övriga närings-, trafik- och miljöcentralerna i fråga underrättas om meddelandet av beslutet eller införandet av anteckningen.

97 §

Ändring av beslut om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret

Om en verksamhet som godkänts för anteckning i avfallshanteringsregistret eller an-

Gällande lydelse

och miljöcentralen utan dröjsmål underrättas om saken och vid behov ska en ny ansökan göras. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska anteckna de förändrade uppgifterna i avfallshanteringsregistret och vid behov ändra beslutet om godkännande på motsvarande sätt.

Ett beslut om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret kan ändras på initiativ av den myndighet som fattat beslutet, om omständigheterna har förändrats väsentligt eller om grunderna för godkännandet senare konstateras ha varit väsentligt annorlunda än vad som har förutsatts när beslutet meddelades.

98 §

Utdrag ur avfallshanteringsregistret

Ett utdrag över de uppgifter som antecknats i avfallshanteringsregistret ska fogas till beslutet om godkännande för anteckning i registret, liksom också uppgift om den tid inom vilken utdraget ska kontrolleras. En transportör vars verksamhet har godkänts för anteckning i registret ska medföra utdraget under transport och på begäran visa upp det för tillsynsmyndigheterna och polisen. Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska ingå i utdraget får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska till den som bedriver en verksamhet som godkänts för anteckning i avfallshanteringsregistret sända ett utdrag för kontroll under det kalenderår då det gått tre år sedan verksamheten godkändes för anteckning i registret eller, om

Föreslagen lydelse

tecknats i registret på basis av ömsesidigt erkännande förändras väsentligt eller upphör, ska närings-, trafik- och miljöcentralen utan dröjsmål underrättas om saken och vid behov ska en ny ansökan göras *eller ett intyg enligt 95 a § och andra uppgifter som avses i den paragrafen lämnas in*. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska anteckna de förändrade uppgifterna i avfallshanteringsregistret och vid behov ändra beslutet om godkännande på motsvarande sätt. *Om verksamheten upphör, ska verksamhetsutövarens uppgifter avföras ur avfallshanteringsregistret.*

Ett beslut om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret *eller en anteckning som gjorts på basis av ömsesidigt erkännande* kan ändras på initiativ av närings-, trafik- och miljöcentralen, om omständigheterna har förändrats väsentligt eller om grunderna för godkännandet senare konstateras ha varit väsentligt annorlunda än vad som förutsatts när beslutet meddelades.

98 §

Utdrag ur avfallshanteringsregistret

Till ett beslut om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret ska fogas ett utdrag över de uppgifter som antecknats i registret. Ett utdrag över de uppgifter som antecknats i avfallshanteringsregistret *ska också ges i fråga om anteckning av ömsesidigt erkännande. En verksamhetsutövare som är etablerad utanför Finland ska vid behov ges en översättning till engelska av utdraget.* I utdraget ska det antecknas när utdraget senast ska kontrolleras. En transportör vars verksamhet har godkänts för anteckning *eller antecknats i registret* ska medföra utdraget under transport och på begäran visa upp det för tillsynsmyndigheterna och polisen. Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska ingå i utdraget får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska till den som bedriver en verksamhet som godkänts för anteckning *eller antecknats i avfallshanteringsregistret* ge ett utdrag för kontroll under det kalenderår då det gått tre år sedan verksamheten godkändes för anteckning *eller*

Gällande lydelse

ändringar i verksamheten har skett, den senaste ändringen godkändes för anteckning i registret. Verksamhetsutövaren ska inom en skälig tid som anges i begäran om kontroll av utdraget besvara begäran och meddela ändringar i uppgifterna.

99 §

Återkallande och upphörande av ett godkännande för anteckning eller av en anteckning i avfallshanteringsregistret

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan återkalla ett godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret, om

1) de i 95 § angivna förutsättningarna för godkännande inte längre kan uppfyllas genom att beslutet ändras i enlighet med 97 §,

2) verksamhetsutövaren har gett felaktiga uppgifter som inverkat väsentligt på förutsättningarna för godkännande, eller

3) bestämmelser eller beslutsvillkor trots en skriftlig anmärkning som en myndighet gett har överträtts upprepade gånger på ett sådant sätt att verksamheten orsakar betydande fara eller skada för hälsan eller miljön.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska besluta att ett godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret upphör att gälla, om verksamhetsutövaren inte besvarar den begäran om kontroll av utdraget som avses i 98 § 2 mom. Verksamhetsutövaren ska ges tillfälle att bli hörd innan godkännandet avförs ur avfallshanteringsregistret.

Föreslagen lydelse

antecknades i registret eller, om ändringar i verksamheten har skett, den senaste ändringen godkändes för anteckning i registret. Verksamhetsutövaren ska inom en skälig tid som anges i begäran om kontroll av utdraget besvara begäran och meddela ändringar i uppgifterna.

99 §

Återkallande och upphörande av ett godkännande för anteckning eller av en anteckning i avfallshanteringsregistret

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan återkalla ett godkännande för anteckning *eller en anteckning* i avfallshanteringsregistret, om

1) de i 95 § angivna förutsättningarna för godkännande inte längre kan uppfyllas genom att beslutet ändras i enlighet med 97 §,

2) *verksamhetsutövaren inte längre är tillförlitlig på det sätt som avses i 95 § 2 mom., och grunden för att verksamhetsutövaren inte anses vara tillförlitlig är av väsentlig och allvarlig art och verksamhetsutövaren inte har avhjälpt missförhållandet trots föreläggande från myndigheten,*

3) verksamhetsutövaren har gett felaktiga uppgifter som inverkat väsentligt på förutsättningarna för godkännande *eller anteckning*, eller

4) *verksamhetsutövaren i sin näringsverksamhet upprepade gånger har visat uppenbar likgiltighet för bestämmelserna i denna lag eller upprepade gånger har brutit mot bestämmelserna i ett beslut trots en skriftlig anmärkning från myndigheten och verksamheten orsakar fara eller skada för hälsan eller miljön.*

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska besluta att ett godkännande för anteckning *eller en anteckning* i avfallshanteringsregistret upphör att gälla, om verksamhetsutövaren inte besvarar den begäran om kontroll av utdraget som avses i 98 § 2 mom. Verksamhetsutövaren ska ges tillfälle att bli hörd innan godkännandet *eller anteckningen återkallas eller upphör att gälla. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska ur avfallshanteringsregistret avföra uppgifterna om en verksamhetsutövare*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

vars godkännande för anteckning eller anteckning återkallas eller upphör att gälla.

100 §

100 §

Anmälan om insamlingsverksamhet till avfallshanteringsregistret

Anmälan om insamlingsverksamhet till avfallshanteringsregistret

Anmälan ska innehålla för anteckning av verksamheten i avfallshanteringsregistret behövliga uppgifter om verksamhetsutövaren och verksamheten, såsom uppgifter om det avfall som avses bli insamlat, sopkärlen och var mottagningsplatserna ligger samt uppgifter om åtgärder i syfte att förebygga olägenheter för hälsan eller miljön. Närmare bestämmelser om innehållet i anmälan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Anmälan ska innehålla för anteckning av verksamheten i avfallshanteringsregistret behövliga uppgifter om verksamhetsutövaren och verksamheten, såsom uppgifter om det avfall som avses bli insamlat, sopkärlen och var mottagningsplatserna ligger samt uppgifter om åtgärder i syfte att förebygga olägenheter för hälsan eller miljön. *Verksamhetsutövaren ska utan dröjsmål meddela den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten om de anmälda uppgifterna ändras väsentligt eller om verksamheten upphör.* Närmare bestämmelser om innehållet i anmälan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten ska underrätta anmälaren om anteckningen i avfallshanteringsregistret.

Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten ska i avfallshanteringsregistret i enlighet med 142 § anteckna de uppgifter som ingår i anmälan och underrätta anmälaren om anteckningen i registret. *Om verksamheten upphör, ska den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten avföra anteckningen och underrätta den som gjorde anmälan om att anteckningen har avförts.*

101 §

101 §

Ansökan om godkännande för anteckning i producentregistret

Ansökan om godkännande för anteckning i producentregistret

Sökanden och den verksamhet som sökanden bedriver ska specificeras i ansökan. Ansökan ska innehålla de uppgifter om mottagningen och informationen om denna, återanvändningen, återvinningen och den övriga avfallshanteringen av kasserade produkter som behövs för behandling av ansökan och för bedömning av om verksamheten är ändamålsenlig. De som producerar elektriska och elektroniska produkter som används i hushåll ska dessutom redogöra för den säkerhet som avses

Sökanden och den verksamhet som sökanden bedriver ska specificeras i ansökan. Ansökan ska innehålla de uppgifter om mottagningen och informationen om denna, återanvändningen, återvinningen och den övriga avfallshanteringen av kasserade produkter som behövs för behandling av ansökan och för bedömning av om verksamheten är ändamålsenlig. De som producerar elektriska och elektroniska produkter som används i hushåll ska dessutom redogöra för den säkerhet som avses

Gällande lydelse

i 61 §. I de ansökningar som producentsammanslutningar och de som svarar för retursystem för dryckesförpackningar lämnar in ska behövliga uppgifter om avtal, stadgar och andra handlingar ges för att det ska kunna bedömas om verksamheten uppfyller de krav som föreskrivs i denna lag *och med stöd av den*.

Föreslagen lydelse

i 61 §. I de ansökningar som producentsammanslutningar och de som svarar för retursystem för dryckesförpackningar lämnar in ska behövliga uppgifter om avtal, stadgar och andra handlingar ges för att det ska kunna bedömas om verksamheten uppfyller de krav som föreskrivs i denna lag. *Det behöriga ombud som avses i 66 b § ska i sin ansökan dessutom lämna uppgifter om fullmaktsgivaren och om de producenter som annars skulle svara för producentansvarsskyldigheterna i fråga om de produkter som fullmakten gäller.*

105 §

Anmälan av producenter eller medlemmar till producentregistret

Producersammanslutningar eller de som svarar för ett retursystem för dryckesförpackningar som godkänts för anteckning i producentregistret ska till producentregistret anmäla de producenter eller medlemmar, vilkas skyldigheter enligt denna lag producersammanslutningen eller den som svarar för retursystemet sörjer för. Om uppgifterna förändras ska också detta anmälas till registret. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland ska anteckna uppgifterna i producentregistret och underrätta anmälaren om anteckningarna. Närmare bestämmelser om innehållet i anmälan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

105 §

Anmälan av producenter eller medlemmar till producentregistret

För anteckning i producentregistret godkända producersammanslutningar och ansvariga för ett retursystem för dryckesförpackningar ska till producentregistret anmäla de producenter och medlemmar, vilkas skyldigheter enligt denna lag producersammanslutningen eller den ansvarige för retursystemet sörjer för. I fråga om behöriga ombud ska dessutom uppges fullmaktsgivaren och den producent som annars skulle svara för producentansvarsskyldigheten i fråga om de produkter som fullmakten gäller. Om uppgifterna förändras ska också detta anmälas till registret. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland ska anteckna uppgifterna i producentregistret och underrätta anmälaren om anteckningarna. Närmare bestämmelser om innehållet i anmälan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

121 b §

Lämnande av uppgifter i transportdokument till registret

Den avfallsinnehavare som har upprättat transportdokumentet, eller avfallstransportören vid avhämtning från hushåll, ska se till att uppgifterna i transportdokumentet lämnas till

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

det register som avses i 142 § 1 mom. 4 punkten. Uppgifterna ska lämnas utan obefogat dröjsmål via det tekniska gränssnittet. Uppgifterna i transportdokument på papper ska lämnas in till registret i e-tjänsten inom tre månader från det att transporten avslutats. Uppgifterna kan också lämnas på något annat sätt som särskilt överenskommit med registerföraren, om det inte är möjligt för att lämna uppgifterna via e-tjänsten. Avfallsinnehavaren, eller när avfall avhämtas från hushåll avfallstransportören, ansvarar för riktigheten av de uppgifter som denna har lämnat.

Närmare bestämmelser om vilka uppgifter som ska meddelas till registret får utfärdas genom förordning av statsrådet.

122 §

Rätt att få uppgifter

122 §

Rätt att få uppgifter

Närings-, trafik- och miljöcentralen har trots sekretessbestämmelserna rätt att av andra myndigheter och dem som sköter offentliga uppdrag avgiftsfritt få sådana uppgifter om fullgörandet av registrerings-, anmälnings- och betalningsskyldigheter i anslutning till verksamhetsutövarens skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- eller arbetslöshetsförsäkringsavgifter och av Tullen uttagna avgifter och sådana uppgifter om verksamhet och ekonomi som är nödvändiga för att utreda tillförlitligheten enligt 95 § 2 mom. samt av Transport- och kommunikationsverket uppgifter om trafiktillstånd som avses i 95 § 1 mom. 4 punkten.

131 §

Försummelseavgift

131 §

Försummelseavgift

Skyldig att betala försummelseavgift är också

Skyldig att betala försummelseavgift är också

2) en avfallstransportör eller avfallsmäklare som försummar skyldigheten enligt 94 § att

2) en avfallstransportör eller avfallsmäklare som försummar skyldigheten enligt 94 § att

Gällande lydelse

göra en ansökan om godkännande av verksamheten för anteckning i avfallshanteringsregistret,

5) den som försummar skyldigheten enligt 121 § att upprätta ett transportdokument *eller* skyldigheten enligt 121 a § att se till att transportdokumentet medföljer avfallstransporten *eller skyldigheten* att bekräfta att avfallet har tagits emot,

137 §

Överklagande

Besvär över närings-, trafik- och miljöcentralens beslut anförs hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets huvuddelen av den berörda verksamheten bedrivs, utom när det gäller beslut som fattats med stöd av 96, 97 och 99 § eller sådana beslut med anledning av förseelser och försummelser av i nämnda paragrafer avsedda skyldigheter som avses i 126 eller 133 §. Besvär över beslut som Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland har fattat med stöd av 103, 106, 107, 126, 128 eller 133 § anförs hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets den person eller den sammanslutning som beslutet i huvudsak gäller har sin hemkommun respektive hemort. Besvär över ett beslut som regionförvaltningsverket har fattat med stöd av 7 § 2 mom. anförs hos Vasa förvaltningsdomstol.

Föreslagen lydelse

göra en ansökan om godkännande av verksamheten för anteckning i avfallshanteringsregistret *eller skyldigheten enligt 95 a § att lämna ett intyg för anteckning i avfallshanteringsregistret,*

5) den som försummar skyldigheten enligt 121 § att upprätta ett transportdokument, skyldigheten enligt 121 a § att se till att transportdokumentet medföljer avfallstransporten *eller att bekräfta att avfallet tagits emot eller skyldigheten enligt 121 b § att lämna uppgifterna i transportdokumentet till det register som avses i 142 § 1 mom. 4 punkten,*

137 §

Överklagande

Besvär över närings-, trafik- och miljöcentralens beslut anförs hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets huvuddelen av den berörda verksamheten bedrivs, utom när det gäller beslut som fattats med stöd av 96, 97 *eller* 99 § eller sådana beslut med anledning av förseelser och försummelser av i nämnda paragrafer avsedda skyldigheter som avses i 126 eller 133 §. *Besvär över beslut som Närings-, trafik- och miljöcentralen i Svdöstra Finland har fattat med stöd av 96, 97 eller 99 § och som gäller en verksamhetsutövare som är etablerad utanför Finland ska anföras hos Östra Finlands förvaltningsdomstol.* Besvär över beslut som Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland har fattat med stöd av 103, 106, 107, 126, 128 eller 133 § anförs hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets den person eller den sammanslutning som beslutet i huvudsak gäller har sin hemkommun respektive hemort. Besvär över ett beslut som regionförvaltningsverket har fattat med stöd av 7 § 2 mom. anförs hos Vasa förvaltningsdomstol.

Gällande lydelse

142 §

Förändring av registren för avfallshantering och producentregistret

Finlands miljöcentral och närings-, trafik- och miljöcentralerna för register som ingår i det i 27 § i miljöskyddslagen avsedda datasystemet för miljövrådsinformation enligt följande:

1) Finlands miljöcentral för ett register med uppgifter om anmälningar om internationella avfallstransporter och ansökningar om förhandsgodkännande och om de beslut som fattats med anledning av dem,

2) närings-, trafik- och miljöcentralerna för ett avfallshanteringsregister med uppgifter om ansökningar enligt 94 § och de beslut som fattats med anledning av dem och om anmälningar enligt 100 §,

3) Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland för ett producentregister med uppgifter om ansökningar enligt 101 § och de beslut som fattats med anledning av dem och om anmälningar enligt 105 §.

Föreslagen lydelse

142 §

Avfallshanteringsregistren och producentregistret

Personuppgiftsansvariga för avfallshanteringsregistren och producentregistret är Finlands miljöcentral och närings-, trafik- och miljöcentralerna enligt följande:

1) Finlands miljöcentral för register med uppgifter om anmälningar om internationella avfallstransporter och ansökningar om förhandsgodkännande och om de beslut som fattats med anledning av dem *samt om bokföringsuppgifter som avses i 117 c §,*

2) närings-, trafik- och miljöcentralerna för ett avfallshanteringsregister med uppgifter om ansökningar *som avses i 94 §* och de beslut som fattats med anledning av dem och om anmälningar *som avses i 100 §, och är gemensamt personuppgiftsansvariga för registret,*

3) Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland för ett producentregister med uppgifter om ansökningar *som avses i 101 §* och de beslut som fattats med anledning av dem och om anmälningar *som avses i 105 §,*

4) *Finlands miljöcentral för ett register med uppgifter om de transportdokument som avses i 121 §.*

Varje närings-, trafik- och miljöcentral svarar för den personuppgiftsansvariges skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) och för att den registrerades rättigheter tillgodoses i fråga om de uppgifter som centralen fört in i avfallshanteringsregistret. Den personuppgiftsansvarige svarar för driften och utvecklingen av sitt register, med undantag av avfallshanteringsregistret, för vars drift och utveckling Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland ansvarar. De register som avses i 1 mom. 2–4 punkten utvecklas i samarbete med miljöministeriet.

Gällande lydelse

Finlands miljöcentral, närings-, trafik- och miljöcentralen och den kommunala miljö-
vårdsmyndigheten ska för sin del se till att de
väsentliga uppgifter som anmäls till dem för
godkännande eller anteckning i ett register
förs in i de register som avses i 1 mom.

*Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birka-
land ska föra en allmänt tillgänglig uppdaterad
förteckning över de producenter och pro-
ducentsammanslutningar som godkänts för
anteckning i producentregistret. I förteck-
ningen antecknas producentens eller produ-
centsammanslutningens namn och FO-num-
mer samt de produkter som producentens eller
producentsammanslutningens ansvar gäller.
Förteckningen ska vara tillgänglig i ett data-
nät.*

Föreslagen lydelse

Finlands miljöcentral, närings-, trafik- och
miljöcentralen och den kommunala miljö-
vårdsmyndigheten ska för sin del se till att
*verksamhetsutövarens namn och kontaktupp-
gifter, företags- och organisationsnummer
och andra* väsentliga uppgifter som anmäls till
dem för godkännande eller anteckning i ett re-
gister förs in i de register som avses i 1 mom.
*Den kommunala miljövårdsmyndigheten sva-
rar för att de uppgifter myndigheten anteck-
nar i avfallshanteringsregistret är korrekta
och uppdaterade. Närmare bestämmelser om
väsentliga uppgifter som ska antecknas i re-
gistren får utfärdas genom förordning av
statsrådet.*

*Uppgifterna i registren används för tillsyn
över efterlevnaden av denna lag, för ord-
nande, utveckling och planering av avfalls-
hanteringen, för uppföljning och rapportering
av avfallsuppgifter samt för forskning och sta-
tistikföring. Registren är en del av det datasys-
tem för miljövårdsinformation som avses i
222 § i miljöskyddslagen.*

142 a §

*Informationstjänst för avfallshanteringsre-
gistret*

*Finlands miljöcentral ska i datanätet för-
valta en informationstjänst vars syfte är att
förmedla uppgifter om avfallstransportörer
och avfallsmäklare som godkänts för anteck-
ning eller antecknats i det avfallshanterings-
register som avses i 142 § 1 mom. 2 punkten
samt om deras verksamhet.*

*Informationstjänsten ska innehålla följande
uppdaterade uppgifter:*

- 1) avfallstransportörens eller avfallsmäkla-
rens namn samt företags- och organisations-
nummer eller en motsvarande beteckning,*
- 2) den verksamhet som bedrivs,*
- 3) hemort eller, om hemorten inte är i Fin-
land, placeringsstaten samt det huvudsakliga
verksamhetsområdet och övriga verksamhets-
områden,*
- 4) de avfallskategorier inklusive koder som
godkännandet eller anteckningen gäller.*

*I informationstjänsten ska information
kunna sökas endast som enskilda sökningar*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

med de uppgifter som avses i 2 mom. som sökkriterium, dock så att med de uppgifter som avses i 2 och 3 punkten kan information sökas endast tillsammans med en avfallskategori. I informationstjänsten får det trots vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet i fråga om fysiska personer offentliggöras uppgifter om namn och företags- och organisationsnummer eller motsvarande beteckning samt uppgifter om hemort eller placeringsstat.

142 b §

Informationstjänst för producentregistret

Finlands miljöcentral ska i datanätet förvalta en informationstjänst vars syfte är att förmedla uppgifter om producenter, producentsammanslutningar, behöriga ombud och medlemmar i producentsammanslutningar som har godkänts för anteckning i det producentregister som avses i 142 § 1 mom. 3 punkten samt uppgifter om skötseln av producentansvaret.

Informationstjänsten ska innehålla följande uppdaterade uppgifter:

- 1) producentens och producentsammanslutningens namn samt företags- och organisationsnummer eller motsvarande beteckning,*
- 2) de uppgifter som avses i 1 punkten om ett i Finland etablerat behörigt ombud som har utsetts i enlighet med 66 a § 2 eller 3 mom. av den som förvaltar en näthandelsplattform, en i en annan stat etablerad aktör som genom distansförsäljning säljer produkter till Finland eller någon annan aktör som motsvarar producenten,*
- 3) de uppgifter som avses i 1 punkten om den producent i vars ställe det behöriga ombud som avses i 2 punkten sköter producentansvarsskyldigheterna samt uppgift om fullmaktsgivaren,*
- 4) producentens producentansvarsområden och de producentsammanslutningar som producenten har anslutit sig till,*
- 5) producentsammanslutningarna specificerade enligt produktgrupp och i mån av möjlighet enligt materialgrupp, produktkategori eller produkttyp,*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6) uppgifter om de producenter som hör till producentsammanslutningen.

I informationstjänsten ska information kunna sökas med hjälp av producentens, producentsammanslutningens eller det behöriga ombudets namn, företags- och organisationsnummer eller motsvarande beteckning samt producentansvarsområde som sökkriterium. I informationstjänsten får det trots vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet i fråga om fysiska personer offentliggöras uppgifter om namn och företags- och organisationsnummer eller motsvarande beteckning.

143 §

143 §

Register över avfallstransporter och behandling av bioavfall på fastigheter

Register över avfallstransporter och behandling av bioavfall på fastigheter

Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten ska föra ett register där de uppgifter som avses i 39 § 2 mom. och 41 a § 2 mom. antecknas. Personuppgifter som i fråga om transporter antecknats i registret ska bevaras i fem år från det att anteckningen gjordes. Personuppgifter som antecknats i registret i fråga om behandling av bioavfall på en fastighet ska bevaras i fem år efter det att behandlingen har avslutats. *Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten är också en sådan personuppgiftsansvarig som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).*

Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten ska för uppföljningen och rapporteringen av avfallshanteringen på begäran i redigerbar elektronisk form lämna andra än sekretessbelagda uppgifter som förts in i registret till de uppföljnings- och rapporteringsansvariga statliga myndigheter som avses i 22 § och till de expertmyndigheter och sakkunniginställningar som avses i 27 §.

Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten ska föra ett register där de uppgifter som avses i 39 § 2 mom. och 41 a § 2 mom. antecknas och vara personuppgiftsansvarig för registret. Personuppgifter som i fråga om transporter antecknats i registret ska bevaras i fem år från det att anteckningen gjordes. Personuppgifter som antecknats i registret och som gäller behandling av bioavfall på en fastighet ska bevaras i fem år efter det att det meddelats att behandlingen har avslutats.

Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten ska för uppföljningen och rapporteringen av avfallshanteringen på begäran i redigerbar elektronisk form lämna andra än sekretessbelagda uppgifter som förts in i registret till de uppföljnings- och rapporteringsansvariga statliga myndigheter som avses i 22 § och till de expertmyndigheter och sakkunniginställningar som avses i 27 §.

Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten ska ur det register som avses i 1 mom.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

på begäran lämna ett i 43 § avsett kommunägt bolag till vilket kommunen har överfört en serviceuppgift inom avfallshanteringen andra än sekretessbelagda uppgifter som är nödvändiga för ordnande av fastighetsvis avfalls-transport. Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten ska ge producentsammanslutningen för förpackningsproducenter andra än sekretessbelagda uppgifter om transport av förpackningsavfall som är nödvändiga för ordnande av en separat insamling enligt 49 c § 2 mom., om den medling som avses i den paragrafen avslutas utan resultat. Uppgifterna ska lämnas senast sex månader efter det att medlingen har avslutats och senast två månader innan producenternas skyldighet att samla in avfall separat börjar. Informationen ska lämnas i redigerbar elektronisk form.

143 a §

143 a §

Dataplattformen för avfall och biflöden

Dataplattformen för avfall och biflöden

Motiva Oy förvaltar dataplattformen för avfall och biflöden och svarar i samarbete med miljöministeriet för utvecklingen av plattformens innehåll och funktion. Motiva Oy är även den personuppgiftsansvarige som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

Motiva Oy förvaltar dataplattformen för avfall och biflöden och svarar i samarbete med miljöministeriet för utvecklingen av plattformens innehåll och funktion. Motiva Oy är *personuppgiftsansvarig för registret*.

143 b §

143 b §

Rätt att få uppgifter ur dataplattformen för avfall och biflöden

*Rätt att få uppgifter ur **avfallshanteringsregistren och producentregistret och från dataplattformen för avfall och biflöden***

Den tillsynsmyndighet som avses i 24 §, Finlands miljöcentral och miljöministeriet har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt ur de register som avses i 142 § få de upp-

Gällande lydelse

Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten, de tillsynsmyndigheter som avses i 24 § och Konkurrens- och konsumentverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt ur dataplattformen för avfall och biflöden få de väsentliga uppgifter som avses i 33 § 3 och 4 mom. och andra uppgifter som anknyter till den kommunala avfallshanteringen i andra hand och som är nödvändiga för skötseln av deras i lag föreskrivna uppgifter.

Föreslagen lydelse

gifter som är nödvändiga för tillsynen över efterlevnaden av denna lag, för uppföljning, rapportering och forskning i fråga om avfallsuppgifter, för utveckling och planering av avfallshanteringen eller för skötseln av andra uppgifter som föreskrivs i denna lag.

Tullen har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt ur det register över internationella avfallstransporter som avses i 142 § 1 mom. 1 punkten få de uppgifter som är nödvändiga för tillsynen över efterlevnaden av denna lag.

Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt ur det i 142 § 1 mom. 4 punkten avsedda register som innehåller uppgifter som hänför sig till transportdokument och det avfallshanteringsregister som avses i 2 punkten i det momentet få de uppgifter som är nödvändiga för ordnandet av avfallshanteringen och uppföljningen av den. Den som har upprättat ett transportdokument som avses i 121 §, avfallstransportören och avfallsmottagaren har dessutom rätt att trots sekretessbestämmelserna ur det i 142 § 1 mom. 4 punkten avsedda register som innehåller uppgifter som hänför sig till transportdokument få uppgifter om de avfallstransporter i vilka verksamhetsutövaren i fråga har deltagit.

Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten, de tillsynsmyndigheter som avses i 24 § och Konkurrens- och konsumentverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt från den dataplattform för avfall och biflöden som avses i 143 a § få sådana väsentliga uppgifter som avses i 33 § 3 och 4 mom. och andra uppgifter i anslutning till kommunal avfallshantering i andra hand som är nödvändiga för skötseln av deras i lag föreskrivna uppgifter.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 22 § 5 mom., 94 § 2 mom., 95, 95 a och 96–99 §, 122 § 2 mom., 131 § 2 mom. 2 punkten, 137 § 2 mom., 142 a och 142 b § träder dock i kraft den 1 januari 2023.

Om verksamheten är godkänd för anteckning i avfallshanteringsregistret den 1 januari 2023, ska verksamhetsutövaren lämna in en

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ansökan enligt 94 § om godkännande av verksamheten för anteckning i avfallshanteringsregistret senast den 31 december 2025. Ansökan ska dock göras senast när utdraget enligt 98 § ska kontrolleras. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska i samband med behandlingen av ansökan frisläppa den säkerhet som när denna lag trädde i kraft krävdes av avfallstransportören eller avfallsmäklaren med stöd av den då gällande 95 § 1 mom. 4 punkten.

En avfallstransportör eller avfallsmäklare som är etablerad utanför Finland och som såsom godkänd för anteckning eller annars är antecknad i avfallshanteringsregistret den 1 januari 2023 ska göra en ansökan enligt 94 § i denna lag eller lämna in ett intyg enligt 95 a § för godkännande för anteckning eller för anteckning av verksamheten i avfallshanteringsregistret senast den 31 december 2024. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska i samband med behandlingen av ansökan frisläppa den säkerhet som när denna lag trädde i kraft krävdes av avfallstransportören eller avfallsmäklaren med stöd av den då gällande 95 § 1 mom. 4 punkten.

2.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) 6 § 1 mom. 29 punkten sådan den lyder i lag 488/2021, och
fogas till 6 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 308/2016, 858/2016, 1159/2016, 1413/2016, 1419/2016, 324/2017, 454/2017, 1112/2017, 404/2018, 414/2018, 722/2019, 1399/2019, 624/2020, 1264/2020, 488/2021, 690/2021, 763/2021 och 1134/2021, en ny 30 punkt som följer:

Gällande lydelse

6 §

Syftet med fullgöranderapporter

Fullgöranderapporter utarbetas till stöd för

29) utredning av tillförlitligheten hos aktörer inom naturproduktsplockningsbranschen enligt 5 § i lagen om den rättsliga ställningen för utlänningar som plockar naturprodukter (487/2021).

Föreslagen lydelse

6 §

Syftet med fullgöranderapporter

Fullgöranderapporter utarbetas till stöd för

29) utredning av tillförlitligheten hos aktörer inom naturproduktsplockningsbranschen enligt 5 § i lagen om den rättsliga ställningen för utlänningar som plockar naturprodukter (487/2021),

30) utredning av verksamhetsutövarens tillförlitlighet enligt 95 § 2 mom. i avfallslagen (646/2011).

Denna lag träder i kraft den 20 .